วารสารแสงธรรมปริทัศน์

วารสาร ราย 4 เดือน ปีที่ 43 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2019/2562

เจ้าของ วิทยาลัยแสงธรรม

คณะที่ปรึกษา อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ คณบดีคณะศาสนศาสตร์
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม

คณะผู้ทรงคุณวุฒิ

หมวดกฎหมายพระศาสนจักร	บาทหลวง ผศ.ดร.ไพยง มนิราช
หมวดกระแสเรียก	บาทหลวงอดิศักดิ์ พรงาม
หมวดคำสอน	มุขนายกวีระ อาภรณ์รัตน์ บาทหลวง ผศ.ดร.วัชศิลป์ กฤษเจริญ
หมวดจริยธรรม	บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, M.I.
หมวดชีวิตด้านจิตใจ	บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร บาทหลวงเจริญ ว่องประชานุกูล
หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร	บาทหลวงธีรพล กอบวิทยากุล บาทหลวง ดร.สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์
หมวดปรัชญา	บาทหลวง ดร.ออกัสติน สุกีโย ปิโตโย, S.J.
	บาทหลวง ดร.วีรศักดิ์ วนาโรจน์สุวิช
หมวดพระคัมภีร์	มุขนายก ดร.ลือชัย ธาตุวิสัย
	บาทหลวง ผศ.ทัศไนย์ คมกฤส บาทหลวงสมเกียรติ ตรีนิกร
หมวดพระสัจธรรม	บาทหลวงวิรัช นารินรักษ์ บาทหลวงชาย ขันทะโฮม, C.Ss.R.
	บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไก้ส์, S.D.B.
หมวดพิธีกรรม	บาทหลวงเคลาดิโอ เบร์ตุชอร์, O.M.I.
	บาทหลวงอนุสรณ์ แก้วขจร บาทหลวงเชษฐา ไชยเดช
หมวดศาสนสัมพันธ์และคริสตสัมพันธ์	มุขนายกชูศักดิ์ สิริสุทธิ์

บรรณาธิการบริหาร บาทหลวงเจริญ ว่องประชานุกูล

บรรณาธิการสร้างสรรค์ อาจารย์พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์

กองบรรณาธิการ อาจารย์สุจิตตรา จันทร์ลอย นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ นางสาวพิมพ์ฤทัย วิชัยธรรมคุณ

จัดพิมพ์โดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการในด้านเทววิทยาและปรัชญา
2. เพื่อเป็นสื่อกลางความรู้ และความสัมพันธ์อันดีทางด้านศาสนา

กำหนดออก ปีละ 3 ฉบับ ประจำเดือนมกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม และกันยายน-ธันวาคม

ค่าบำรุงสมาชิก สมาชิกรายปี ปีละ 300 บาท (จำนวน 3 ฉบับ/ปี) จำหน่ายปลีก ราคาฉบับละ 120 บาท
สำหรับสมาชิกรายปี สามารถส่งเงินค่าบำรุงสมาชิกเป็นเงินสดหรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทสโก้ โลตัส สามพราน นครปฐม
ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4
โดยกรุณาส่งสำเนาใบนำเข้าบัญชี (Pay-in-Slip) พร้อมระบุ ชื่อ-ชื่อสกุลและหมายเลขสมาชิก (ถ้ามี)
มาทางโทรสาร หรือ โทร.แจ้งการนำเงินเข้าบัญชีมาที่ ฝ่ายจัดทำวารสารแสงธรรมปริทัศน์
โทร. 0-2429-0100 ต่อ 624 โทรสาร 0-2429-0819

‖บ ท บ ร ร ณ า ธิ ก า ร‖

ในปีนี้นับว่า เป็นปีแห่งพระพรและความรักของพระเจ้า ที่ทรงมีต่อพวกเราคริสตชนในประเทศไทย ผ่านทางการเฉลิมฉลอง 350 ปีแห่งมิสซังสยาม ผ่านทางการมาเยือนประเทศไทยของพระคาร์ดินัล ฟิโลนี จากสมณกระทรวงประกาศพระวรสารสู่ปวงชน และท้ายปี ผ่านทางการเสด็จมาเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

การเฉลิมฉลอง 350 ปีแห่งมิสซังสยาม เป็นการเฉลิมฉลองที่เรารำลึกถึงความรักที่พระเจ้าทรงมีต่อประชาชนคนไทย ด้วยการให้ข่าวดีของพระคริสตเจ้าได้มาเติบโตงอกงามบนแผ่นดินไทย ผลงานของพระจิตเจ้าได้ออกดอกออกผลจนกลายมาเป็นพระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย ในยุคปัจจุบัน

วารสารแสงธรรมปริทัศน์จึงอยากจะเชิญชวนคริสตชนคาทอลิกทุกท่าน ผ่านทางบทความต่างๆ ทั้งในด้านปรัชญาและศาสนา มาร่วมกันตระหนักถึงความสำคัญของพระพรอันยิ่งใหญ่ที่พระเจ้าทรงมีต่อประชากรของพระองค์บนแผ่นดินไทย และมีส่วนร่วมในการเฉลิมฉลองนี้ ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่พระศาสนจักรได้จัดขึ้น หรือด้วยการดำเนินชีวิตเป็นพยานถึงข่าวดี หรือด้วยวิธีอื่นๆ เพื่อให้เมล็ดพันธุ์แห่งความรักของพระเจ้า ได้เติบโตงอกงามในจิตใจ โดยเริ่มจากตัวของเราเอง และแผ่ขยายสู่บุคคลรอบข้าง

บรรณาธิการสร้างสรรค์

ข่าวประชาสัมพันธ์... ขอเชิญชวนส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารแสงธรรมปริทัศน์
ฉบับต่อไปเดือนกันยายน - ธันวาคม 2562 ในหัวข้อ **“มโนธรรม”**
ส่งต้นฉบับได้ที่ E-mail: pi_santo@yahoo.com **หรือ** E-mail: sukanda.1984@gmail.com
ภายในวันที 10 พฤศจิกายน 2562 และขอขอบคุณล่วงหน้าสำหรับทุกบทความที่ส่งมาร่วมแบ่งปัน

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ ขอสงวนสิทธิ์ตามกฎหมาย
ในกรณีที่ต้องการบทความไปเผยแพร่ กรุณาแจ้งขออนุญาตอย่างเป็นทางการ

Content

ปีที่ 43 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2019/2562 Saengtham Journal

4 **การก่อฐานเทียบสังฆมณฑล (VICARIATE) แห่งสยามในปี1669/2212**
ภราดา ดร.เบอร์นาร์ด เวียธ, O.M.I.

14 **มิสซังสยามข้าม 350 ปี**
ศ.กีรติ บุญเจือ, ราชบัณฑิต

27 **การพัฒนาเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์ในช่วงเวลา 350 ปี แห่งมิสซังสยาม**
บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไก้ส์, S.D.B.

40 **ประวัติคณะธรรมทูตแห่งมารีนิรมล(OMI/ธ.ม.น. ค.ศ.1816/พ.ศ.2359)**
บาทหลวง ปรีชา ธรรมนิยม, O.M.I.

48 **350 ปี มิสซังสยามกับคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ในการประกาศข่าวดี**
ภคินี ดร.ชวาลา เวชยันต์

58 **สืบสานพันธกิจแห่งการประกาศข่าวดี**
ดร.สุภาวดี นัมคณิสรณ์

67 **การประกาศพระวรสาร คือ ต้องรักและรับใช้ ในดินแดนอีสานยุคบุกเบิก**
ธัญภรณ์ ลีกำเนิดไทย

74 **ประจักษ์พยานชีวิตฆราวาสธรรมทูต**
ผู้เรียบเรียง: บร.รติ พรหม

83 **แนะนำหนังสือ “กว่าจะ... กำเนิดมิสซังสยาม”**
สุกานดา วงศ์เพ็ญ

(หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร)

การก่อฐานเทียบสังฆมณฑล (Vicariate) แห่งสยาม ในปี 1669/2212

ภราดา ดร.เบอร์นาร์ด เวียธ, O.M.I.

เมื่อ 350 ปีมาแล้ว คือปี 1669/2212 พระศาสนจักรแห่งประเทศไทยได้ก่อฐานซึ่งเราเรียกในเวลานั้นว่า “เทียบสังฆมณฑลแห่งสยาม” ได้รับการรับรองจากกรุงโรมและให้อยู่ในความดูแลของสงฆ์คณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส (M.E.P.)

ในบทความนี้ เราจะย้อนอดีตประวัติศาสตร์เพื่อสามารถรู้สภาพแวดล้อม/บริบทในช่วงที่มีการก่อฐาน จุดเริ่มต้นและวิวัฒนาการดังนี้

1. ข้อมูลบางประการเกี่ยวกับกรุงสยามเพื่อทำความรู้จักประเทศนี้ในศตวรรษที่ 17 ให้มากขึ้น

2. ข้อมูลแน่ชัดของการมาของคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส สิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เหมือน ธรรมทูต (missionaries) คณะอื่นที่เคยเข้ามาทำงาน ข้อกำหนด/คำสั่งพิเศษจากกรุงโรม

3. ภาพรวมของภารกิจธรรมทูตที่บรรดาสมาชิกรุ่นแรกๆ ได้กระทำไปแล้วในสยาม

4. บทวิเคราะห์ผลงานของคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส

1. ข้อมูลบางประการเกี่ยวกับกรุงสยาม

ในสมัยนั้น (ประเทศ) สยามเป็นหนึ่งในน้อยประเทศที่อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้า

ภราดาสังกัดคณะธรรมทูตแห่งมารีนิรมล (O.M.I.),
อาจารย์พิเศษภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์)

มาอยู่อาศัย สยามรับรู้อิสรภาพในการนับถือศาสนาคาทอลิก ผู้อพยพหนีการเบียดเบียนมาจากญี่ปุ่นและอันนาม (เวียดนาม) แท้จริงแล้วก็ถือว่าสยามได้ต้อนรับธรรมทูตคาทอลิกอย่างมีไมตรีจิต นอกจากนั้น การติด ต่อด้าน การค้ากับประเทศอื่นในแถบเอเชีย เอื้อประโยชน์อย่างมากต่อการส่งธรรมทูตเข้ามาในประเทศ

(ประเทศ) สยามเป็น (ประเทศ) กสิกรรม ทั่วท้องแผ่นดินเป็นของกษัตริย์ แต่ละครอบครัวมี สิทธิทำกินในเนื้อที่ที่ได้รับเพื่อปลูกข้าว และเพื่อเติมเต็มความต้องการด้านบริโภค สยามมีต้นไม้พันธุ์ พืชหลากหลายชนิด มีต้นมะพร้าว ปลูกต้นหมาก มีการประมงและการเลี้ยงปศุสัตว์ เพราะมีเนื้อที่ ส่วนมากเป็นป่า จึงมีไม้หลากหลายชนิด เป็นทรัพยากรเยี่ยมในการส่งออก รวมถึงไม้ที่มีเนื้อแข็งมาก (Ironwood) ใช้ในการก่อสร้าง อีกทั้งมีไม้จันทร์หอมใช้ในการแกะสลัก มีไม้ที่ใช้ทำกำยานและเครื่องหอม หรือทำยาได้ นอกจากนั้นยังมี gibier มากมายในการส่งออก มีหลายครั้งที่ได้มีการพูดถึงแรดและช้าง นอกจากนี้ยังมีบ่อแร่ต่างๆ ดีบุก เหล็ก ทอง เพชรนิลจินดา ถ้าเราสาธยายยาวแบบนี้ ก็เพื่อกล่าวถึงความมั่งคั่งที่สยามมีส่วนในการค้าขาย

(ประเทศ) สยามเป็นจุดรวมของการค้าเรือจากอินเดียและจากเปอร์เซีย มิได้มุ่งตรงทุกลำไปจีนหรือญี่ปุ่น และเป็นไปในทางกลับกัน สยามจึงเป็นจุดนัดพบของบรรดาพ่อค้าจากประเทศต่างๆ ที่มาแลกเปลี่ยนสินค้าของตน

ชาวยุโรปเริ่มสนใจอย่างรวดเร็วในเรื่องการค้าขายนี้ ระหว่างปี 1516/2059 และปี 1538/2081 มีชาวโปรตุเกสมากมายอาศัยในสยาม ประมาณกลางศตวรรษที่ 17 มีชาวโปรตุเกสอาศัยในอยุธยา 300 คน พวกเขาจัดเสบียงอาวุธส่งพระมหากษัตริย์และเป็นที่ปรึกษา หรือไม่ก็เป็นทหารรับจ้าง

ในปี 1598/2141 ชาวสเปนได้ทำสนธิสัญญาการค้ากับประเทศสยาม ผ่านทางผู้ว่าราชการชาวสเปนที่ปกครองประเทศฟิลิปปินส์

ต้นศตวรรษที่ 17 ชาวฮอลันดาได้เข้ามาโดยอาศัยกำลังทางเรือ ในปี 1613/2156 พวกเขาได้ตั้งบริษัทการค้าแห่งแรก

ในเวลาเดียวกันชาวอังกฤษได้มาตั้งบริษัทอังกฤษของอินเดียตะวันออกในช่วงครึ่งที่สองของศตวรรษที่ 17 ชาวฝรั่งเศสได้เข้ามาหลังการมาของสมาชิกสงฆ์แห่งมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส

ด้วยเหตุที่มีชนหลายชาติทั้งชาวเอเชียและชาวยุโรป สยามจึงได้มีผลผลิตส่งออกมากขึ้น และ อยู่ในจุดสูงสุดในปี 1680/2223 เพราะว่าพระนารายณ์ได้ทรงพัฒนากิจการของราชบริษัท

ชาวต่างประเทศที่มาทำการค้าในสยามได้รับพื้นที่แปลงหนึ่งที่ชานเมือง ซึ่งพวกเขาสามารถเจริญชีวิตตามประเพณีและตามศาสนาของตนอย่างอิสระ นอกจากชาวต่างประเทศที่สนใจในการค้านานาชาติแล้ว ยังมีชาวอพยพที่ถูกขับไล่ออกจากประเทศของตน อาทิ คริสตศาสนิกชนชาวญี่ปุ่น ที่ถูกขับไล่ในสมัย

การเข้าครองอำนาจของโชกุน เพราะความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลอันพิเศษนี้เอง บรรดาธรรมทูตจึงสนใจมาเจริญชีวิตและพัฒนาการปฏิบัติภารกิจธรรมทูต

2. ข้อมูลแน่ชัดของการมาของคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส

เพื่อสามารถเข้าใจความแปลกใหม่ (ความริเริ่ม?) ของคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส เราต้องมองดูถึงความพยายามแรกของการประกาศข่าวดีในสยามช่วงศตวรรษที่ 16

คณะโดมินิกันชาวโปรตุเกสจากคาบสมุทรอินเดียตะวันตก (Goa) ได้เข้ามาประกาศข่าวดีตั้งแต่ ปี 1566/2109 จากนั้นได้มอบภารกิจแพร่ธรรมให้กับคณะฟรังซิสกันชาวสเปนจากมะนิลาในปี 1582/2125 เป็นต้นมา พวกท่านได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี และสามารถประกอบศาสนกิจได้อย่าง เปิดเผย พระมหากษัตริย์ได้ทรงประทานที่ดินแปลงหนึ่งเพื่อสร้างวัด แต่ทว่าพวกท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่กับชนชาวโปรตุเกสเท่านั้น ด้วยเหตุผลของการพักอาศัยอยู่ในระยะสั้นๆ และต้องพักการปฏิบัติภารกิจอย่างกระท่อนกระแท่น เพราะอยู่ในช่วงสงคราม เป้าประสงค์แต่แรกที่ต้องการเข้าถึงชนท้องถิ่นจึงไม่เป็นผลสักที่พึงสังเกตด้วยว่าธรรมทูตต้องปฏิบัติหน้าที่แพร่ธรรมทางการทูตและทางการค้ากับรัฐเพื่อนบ้านด้วย

คณะเยซูอิสได้ปรากฏตัวเข้ามาตั้งแต่ปี 1607/2150 หลายท่านได้สานต่อภารกิจตามกันในเรื่องการทูต

เมื่อคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสเข้ามาในสยามเมื่อปี 1662/2205 มีพระสงฆ์ปฏิบัติหน้าที่ในกรุงศรีอยุธยา 11 ท่าน คือ คณะเยซูอิส 4 ท่าน คณะโดมินิกัน 2 ท่าน คณะฟรันซิสกัน 2 ท่าน สงฆ์สังฆมณฑล 3 ท่าน ส่วนมากเป็นชาวโปตุเกส พวกท่านมีสถานที่สำหรับศาสนพิธีกรรมสำหรับกลุ่มคริสต-ศาสนิกชนประมาณ 2,000 คน ส่วนมากเป็นชาวตะวันตกและบรรดาลูกครึ่ง

ถ้าบรรดาพระสงฆ์เหล่านี้ดูแลเฉพาะชนชาติของตนก็เพราะได้รับภารกิจชี้แนะอย่างเป็นทางการจากเจ้านายสูงสุดของประเทศของตน (กษัตริย์) ในเวลานั้นระบบ Padroado เข้มแข็งมาก คือ ระบบที่กษัตริย์ของประเทศโปรตุเกสและสเปนมีอำนาจสั่งการก่อฐานพระศาสนจักรในประเทศที่ตนไปแพร่ธรรม กษัตริย์เป็นผู้เลือกส่งธรรมทูต พระองค์เป็นผู้ดูแลเรื่องการเดินทาง การยังชีพของบรรดาธรรมทูตเหล่านั้น จึงเป็นธรรมดาที่งานแรกและหลักคือการดูแลชนต่างชาติในเวลาเดียวกัน ได้รับมอบหมายให้สร้างสัมพันธไมตรีที่ดีระหว่างกษัตริย์ชาวสยาม/ไทยและกษัตริย์ชาวยุโรป ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ทำให้ต้องเข้าไปยุ่งกับความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศ ในปี 1622/ 2165 พระสันตะปาปา เกรโกรี่ ที่ 15 (GREGORY XV)

ได้ทรงสถาปนา “สมณกระทรวงพระสัจธรรม” ให้อยู่ในอาณัติโดยตรงของพระสันตะปาปา มีหน้าที่ทบทวนกิจกรรมธรรมทูตในโลก ซึ่งในเวลานั้นอยู่ใต้อำนาจความรับผิดชอบของกษัตริย์โปรตุเกสและสเปน จึงจำเป็นต้องลดทอนการประกาศข่าวดีให้นอกอำนาจคาทอลิกและอำนาจทางการเมืองอื่นๆ

การตัดสินใจประการแรกของสมณกระทรวง คือการแต่งตั้งพระสังฆราช 3 องค์ สำหรับบูรพประเทศ/ประเทศตะวันออกไกล (Far-East) ฯพณฯ ฟรังซัวส์ ปัลลือ (François PALLU) เป็นมุขนายก (Apostolic Vicar) แห่งแคว้นตังเกี๋ย ลาว และจีนตอนใต้ ฯพณฯ ปิแอร์ ลังแบร์ต์ เดอ ลา มตต์ (Lambert de la Motte) มุขนายกของแค้วนเวียดนามใต้ ฯพณฯ อิญาซ โกโตลังดี (Ignace COTOLENDI) มุขนายกของจีน เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีการเอ่ยชื่อประเทศสยามเลย แม้ในรายละเอียดของประเทศที่มุขนายกทั้งสามองค์ต้องไปปฏิบัติหน้าที่ แต่จริงแล้วมุขนายกทั้งสามท่านยังไม่ทราบว่าสุดท้ายตนต้องเข้าเกี่ยวข้องกับการประกาศข่าวดีในประเทศสยามในภายหลัง

หลังจากได้แต่งตั้งทั้งสามมุขนายกแล้ว สมณกระทรวงได้ออกข้อชี้แนะใหม่สำหรับภารกิจธรรมทูต ประการสำคัญ คือ ให้ความสำคัญหลักในการปรับตัวเข้าหาแก่งานแพร่ธรรมด้านอภิบาล ขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศที่ตนเข้าไปประกาศข่าวดี ข้อชี้แนะนี้เปิดเผยเจตนารมณ์ใหม่ที่แตกต่างจากการก่อฐานกลุ่มคริสตศาสนิกชนโดยธรรมทูตของระบบ Padroado ที่มุ่งเน้นการที่ธรรมทูตบังคับให้ผู้อยากเป็นคริสตศาสนิกชนต้องเป็นตามแบบของระบบโปรตุเกสจากลิสบอน (Lisbon) ข้อชี้แนะใหม่นี้เน้นการที่ธรรมทูตต้องให้เกียรติพฤติกรรมการดำเนินชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีต่างๆ ของคนในประเทศต้อนรับพวกเขา ไม่มีการยกขนบธรรมเนียมประเพณีของตนมาใส่ในประเทศในเอเชีย

เราต้องถือว่านี่เป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนผลัดจากหน้ามือเป็นหลังมือ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ต้องจารึกเน้นไว้ให้โดดเด่นในวาระครบ 350 ปี ของการประกาศข่าวดีในสยาม เป็นข้อกำหนดชี้แนะใหม่ที่ยังเป็นปัจจุบันอยู่เสมอจนถึงทุกวันนี้

“จงอย่ามีความกระตือรือร้น อย่าใช้เหตุผล/วาทะศิลป์ เพื่อเอาชนะประชาชนเหล่านั้น เพื่อให้พวกเขาเปลี่ยนพิธีกรรมของเขา ขนบธรรมเนียมประเพณีของพวกเขา... ไม่มีอะไรที่ใช้เหตุผล/น่าขำ เท่าการยกเอาประเทศฝรั่งเศส สเปน อิตาลี หรือประเทศอื่นในยุโรปมาวางใส่ลงบนชนชาวจีน จงอย่านำประเทศของเราไปให้พวกเขา แต่จงนำความเชื่อ และความเชื่อนี้ต้องไม่ผลักดันหรือทำร้ายพิธีกรรมและพฤติกรรมของชนชาติใด ไม่ว่า... จงอย่าเปรียบเทียบพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของชนเหล่านั้นกับชนชาติของยุโรป ตรงข้ามต้องพยายามทำตัวให้กลมกลืนสอดรับกับวิถีชีวิตของพวกเขา”

ยังมีอีกสามผลงานที่คณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสได้เริ่มปฏิบัติการอย่างเร่งด่วน/โดยไม่รีรอ คือ “สร้างคณะสงฆ์พื้นเมือง” เปิดโรงเรียนและสามเณราลัยรับผู้สมัครจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีกลุ่มคริสต-ศาสนิกชนแต่ยังไม่มีมุขนายก... “วางตัวให้ห่างจากการเมือง” เป็นปัญหาเผือกร้อน ปัญหาหนึ่งที่สร้างความวุ่นวายให้กับคณะมาก และสุดท้าย “รักษาการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอกับกรุงโรม” จดหมายจำนวนมากของสมาชิกของคณะ รวมถึงรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์หลากหลาย ยืนยันอย่างดีถึงความกังวลใส่ใจอย่างคงเส้นคงวา ที่ย้อนแย้งกับธรรมทูตรุ่นก่อนๆ ที่ต้องรายงานให้กษัตริย์ของตนผู้ได้ส่งพวกเขาไปประกาศข่าวดีในช่วงนั้นก็คือ รายงานให้กษัตริย์โปรตุเกสผู้มีอำนาจโดยตรงเหนือพวกเขา

นี่คือข้อชี้แนะที่สำคัญที่สุดที่เป็นแรงผลักดันคณะมิสซังต่างประเทศที่เข้ามาทำงานในสยาม และได้สัตย์ซื่อต่อข้อชี้แนะตลอดภารกิจแพร่ธรรม เวลานี้เราจะมาดูภารกิจที่คณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสได้พยายามทำให้เป็นจริงในสยาม

3. ภาพรวมของภารกิจธรรมทูตที่บรรดาสมาชิกรุ่นแรกๆ ได้กระทำไปแล้วในสยาม

ขอกล่าวถึงการเดินทางของสามมุขนายก เป็นการเดินทางที่แบ่งเป็นสามกลุ่มเป็นช่วงห่างกันหลายเดือน ข้อกำหนดจากโรมชัดเจนมาก คือออกเดินทางอย่างเงียบๆ หลีกเลี่ยงชาวโปรตุเกส นั่นหมายความว่าไม่สามารถใช้บริการเรือของชาวโปรตุเกสที่มีกองทัพทรงอำนาจมากในเวลานั้น และคุมเหนือบูรพ-ประเทศ/ประเทศตะวันออกไกล และเหมือนผูกขาดในแถบนี้ ดังนี้ ทั้งสามท่านจึงต้องเดินทางท่ามกลางอันตราย ทั้งทางน้ำ และทางบก เดินทางเป็นช่วงๆ

ฯพณฯ ลังแบรต์ เดอ ลา มอตต์ เป็นท่านแรกที่ออกเดินทางพร้อมเพื่อนอีก 2 ท่าน ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 1660/2203 ใช้เวลาเดินทาง 22 เดือน กว่าจะถึงกรุงศรีอยุธยาอย่างปลอดภัย แม้ต้องผ่านความยากลำบากมากมาย จริงๆ แล้วประเทศสยามหาใช่จุดหมายปลายทางของมุขนายกไม่ ท่านได้รับหน้าที่ให้ดูแลแคว้นเวียดนามใต้ แต่ท่านประหลาดใจในอิสรภาพของการปฏิบัติศาสนาความเชื่อ รวมถึงอิสรภาพที่ชนต่างชาติได้รับ จนทำให้ท่านต้องตัดสินใจหยุดการเดินทางต่อไว้ก่อน แล้วค่อยเดินทางอีกในภายหลัง

ฯพณฯ โกโตลังดี (COTOLENDI) เป็นกลุ่มเดินทางที่สองพร้อมกับเพื่อนๆ อีก 3 ท่าน มีเพียง 2 ท่านที่สามารถไปถึงอยุธยาได้ เพราะท่านโกโตลังดีได้เสียชีวิตก่อน ฯพณฯ ปัลลือ (PALLU) เป็นกลุ่มที่สามที่เดินทางไปเสริมพลังพร้อมเพื่อนธรรมทูตอีก 9 ท่าน มีเพียง 3 ท่านในกลุ่มที่สามนี้ที่สามารถไปถึงอยุธยาได้ เมื่อวันที่ 24 มกราคม 1664/2207 ในการออกเดินทางทั้งสามครั้ง มีเพียงธรรมทูต 9 ท่านเท่านั้นใน 17 ท่าน ผู้สามารถไปถึงกรุงศรีอยุธยาได้ จำนวนนี้บ่งชี้ถึงความยาก

ลำบากและอันตรายแค่ไหน แต่ทว่า 5 ปีต่อมา สามกลุ่มแรกนี้แหละที่ก่อตั้งฐานของพระศาสนจักรในสยามอย่างเป็นทางการ

ในช่วงเวลาแรกของการทำงานธรรมทูตได้เริ่มเรียนภาษาท้องถิ่น ผู้ที่ได้รับภารกิจไปแคว้นเวียดนามใต้หรือประเทศอื่น สามารถหาประชากรของภาษานั้นๆ จากผู้ที่อยู่อาศัยในชานเมืองของกรุงศรีอยุธยา เพื่อให้มาสอนภาษา ส่วนท่านอื่นก็ได้ทุ่มเทตนเรียนภาษาไทย เป็นช่วงที่ลำบาก เพราะทุกคนหาได้มีศักยภาพเฉกเช่น ฯพณฯ ลาโน ไม่ เราจะกล่าวถึงท่านในช่วงต่อไป

เมื่อกลุ่มผู้เดินทางครั้งที่สองและครั้งที่สามมาถึงอยุธยา ฯพณฯ ลังแบรต์ ได้จัดให้มีช่วงเวลาของการไตร่ตรองสำหรับทุกคน เพื่อให้สอดรับกับคำสั่งของกรุงโรม เพื่อสามารถวางนโยบายในการดำเนินชีวิตทั่วไป นี่คือสมัชชาแห่งกรุงศรีอยุธยา บรรดาธรรมทูตได้จัดให้มีข้อชี้แนะอย่างชัดเจน โดยใช้คำสั่งของกรุงโรมเป็นบรรทัดฐานส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งการจัดระเบียบของชีวิตธรรมจิต (spirituality) ให้สอดรับกับหลักการพื้นฐานของสมัยนั้น นั่นคือ

- ใช้ชีวิตถือศีลอดอาหาร ชีวิตลำบากและเข้มงวด โดยถือการทรมานกายเป็นภาคส่วนสำคัญในชีวิต

- เจริญชีวิตในความสุภาพถ่อมตนตามแบบองค์พระเยซูแห่งนาซาแรธโดยไม่ต้องชื่นชอบใจในพรสวรรค์ของตน แต่ยกความดีแห่งผลสำเร็จให้แด่พระเจ้าผู้เดียว

- ระลึกเสมอว่าการภาวนาเป็นสิ่งจำเป็นตามคำสอนของพระวรสาร การรำพึงเพ่งพิศต่อพระพักตร์องค์พระเยซู ณ ตู้ศีล (โอเรซง=Oraison) คือท่อธารขอทุกคุณธรรม

จากนั้น เป็นการพิจารณาหัวข้อเรื่องการเตรียมตัวที่จำเป็นสำหรับงานแพร่ธรรม โดยเน้นว่างานแพร่ธรรมต้องเริ่มด้วยการเข้าเงียบฟื้นฟูจิตใจเหมือนองค์พระเยซูในถิ่นธุระกันดาร มีชีวิตพื้นฐานบนการทรมานกายและการภาวนา ธรรมทูตเป็นแค่เครื่องมือธรรมดาๆ ของพระเจ้า

เราจะไม่กล่าวมากเกี่ยวกับการบันดาลใจของข้อชี้แนะจากสมณกระทรวง เพียงขอให้เราขีดเส้นใต้ความจำเป็นที่จะต้องศึกษาภาษาท้องถิ่นที่มีวิวัฒนาการไปมากแล้ว

เหลืออีกหลักการหนึ่งในมาตราข้อชี้แนะอันเป็นที่โปรดปรานของธรรมทูตของศตวรรษที่ 17 คือการนำเสนอข้อพิสูจน์แน่ชัดในตัวเองของคริสตศาสนา นั่นคือ เมื่อนำเสนออย่างแจ้งชัด สิ่งที่อยู่ในความเชื่อของคริสตศาสนาก็มีแต่ส่องทางและนำทางไปสู่การยอมรับอย่างอิสระ องค์พระเยซูคริสต์ได้แสดงให้เห็นองค์ประกอบที่น่ายอมรับและเชื่อถือได้ในตัวพระองค์และในสารของพระองค์ จะมีก็แต่ความอวิชาหรือบาปเท่านั้นที่สามารถต่อต้านได้

การนำเสนอเอกสารที่สมัชชาได้ทำงานกันไปแล้วของบรรดามุขนายกเป็นเอกสารย่อเกินไป ก็เหมือนกับข้อชี้แนะจากสมณะกระทรวง ถ้าต้องการจะเข้าถึงเนื้อความและนัยความ

สำคัญของเอกสาร จำต้องมีการวิเคราะห์ที่กว้างกว่า อย่างไรก็ตาม ถ้าเราหยุดอยู่แค่บางลักษณะแนวความคิด ก็เพราะเหตุว่าสำคัญและจำเป็นเพื่อความเข้าใจภารกิจแพร่ธรรมของธรรมทูตในสยาม

4. บทวิเคราะห์ผลงานของคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส

ในช่วงเวลา 26 ปี คือปี 1662/2205 ถึง 1688/2232 ธรรมทูตปฏิบัติภารกิจแพร่ธรรมในสมัยพระนารายณ์มหาราช เมื่อพระนารายณ์สิ้นพระชนม์ พระเพทราชาได้ขึ้นครองราชแทน พระองค์ทรงมีท่าทีไม่เป็นมิตรต่อบรรดาธรรมทูตเลย ทำให้งานที่ได้ทำไปแล้วต้องกลับมาเริ่มต้นใหม่ ช่วงเวลา 26 ปีนั้นมีธรรมทูตมาถึงสยาม 60 ท่าน แต่ในจำนวนนี้ 40 ท่านอยู่เพียงชั่วคราวคือ 20 ท่านต้องไปแคว้นเวียดนามใต้ 10 ท่านไปจีน และอีก 10 ท่านไปตังเกี๋ย มีเพียง 20 ท่านเท่านั้นที่ถูกส่งมาทำงานในสยาม แต่แล้วทั้ง 20 ท่านก็มิได้ทำงานตลอดอยู่ในสยามจากปี 1662/2205 - 1688/2231 แต่มาจากหลายช่วงเวลา เช่น ปี 1662/2205 - 1670/2213 มีธรรมทูต 5 ท่านจาก 1670/2213 - 1675/2218 มีธรรมทูต 8 ท่าน จาก 1675/2218 - 1680/2223 มีธรรมทูต 13 ท่าน และจากปี 1680/2223 - 1688/2231 มี 15 ท่าน

รายละเอียดข้างบนนี้ ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสต้องพบความยากลำบากในการทำผลงานที่พวกท่านได้เริ่มมาแล้วด้วยความอาจหาญ แม้ด้วยจำนวนสมาชิกเพียงน้อยนิดก็ตาม ตามข้อชี้แนะของสมณกระทรวง สิ่งที่ต้องการกระทำก่อนในการส่งบรรดามุขนายกไปยังตะวันออกไกล ก็คือการอบรมเยาวชนเพื่อได้มาซึ่งพระสงฆ์ในภายหลัง พูดอีกแบบก็คือ การพยายามสร้างโรงเรียน ดังนี้ คณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสจึงได้สร้างสามเณราลัยนักบุญโยเซฟเป็นสถานอบรมอเนกประสงค์ เริ่มแรกรับชายหนุ่ม 9 คนจากมาเก๊า จากเวียดนามใต้ และเมียนมาร์ (พม่า) เพื่อศึกษาเทววิทยา เป็นกลุ่มคริสตศาสนิกชนท้องถิ่นที่ส่งพวกเขามาใกล้สามเณราลัยมีโรงเรียนเล็กๆ ที่รับเด็กทุกวัย มิเพียงแต่สอนพวกเขาให้อ่านออกเขียนภาษาท้องถิ่นได้เท่านั้น ยังต้องดูแลพวกเขาในด้านอื่นๆ ด้วย นอกจากนั้น โรงเรียนแห่งนี้ยังเป็นสถานที่รองรับบรรดาธรรมทูตผู้รอการไปทำงานในประเทศอื่น ในช่วงเวลารอคอยนี้จึงจำเป็นต้องจัดหาคนที่สามารถสอนภาษาต่างๆ ที่พวกท่านพูดเมื่อไปทำงานในประเทศนั้น เช่น ภาษาจีน เวียดนาม ตังเกี๋ย เป็นต้น

แม้การอบรมบรรดาชายหนุ่ม/เยาวชนท้องถิ่นเป็นภารกิจหลักที่ต้องมาก่อนของบรรดามุขนายก แต่สามเณราลัยโยเซฟก็หาได้ผูกขาดงานที่สามเณราลัยไม่ แต่ได้ส่งเสริมธรรมทูตหนุ่มให้ไปปฏิบัติหน้าที่ท่ามกลางกลุ่มชนชาวเวียดนามใต้ ณ ชานเมืองอยุธยา และในชนบทที่มีชาวลาวอาศัยอยู่ มีการเปิดศูนย์แพร่ธรรม (mission) ที่พิษณุโลก ที่ภูเก็ต พวกท่านไปเยี่ยมคนเจ็บในบ้าน ในเรือนจำ

เป็นงานประจำวัน ใกล้ศูนย์แพร่ธรรมจะมีสถานอนามัยเพื่อบริการคนเจ็บไข้ กิจกรรมเหล่านี้เอื้อต่อการได้สัมผัสโดยตรงกับชาวบ้าน เป็นการสร้างโอกาสเพื่อการประกาศข่าวดีอีกด้วย

การสอนหนังสือ การบำบัดรักษาคนป่วย การก่อตั้งวัด สอดรับอย่างเคร่งคัดกับคำสั่งชี้แนะจากโรม รวมถึงการงดการแทรกแซงในกิจกรรมทางการเมืองประเทศ อีกทั้งไม่ยอมรับอภิสิทธิ์ใดๆ จากกษัตริย์ ต้องหลีกเลี่ยงการร่วมทำให้เสื่อมเสียจากบรรดาผู้นำทางการเมือง ข้อบังคับสุดท้ายนี้นำความลำบากใจและปัญหามาให้อย่างรวดเร็ว

ในระยะแรกๆ คณะมิสซังฯ มีความสัมพันธ์อันดีกับกษัตริย์ของสยาม สมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ทรงมอบที่ดินและอุปกรณ์ในการสร้างวัดและสามเณราลัย และในปี 1673/2216 ฯพณฯ ปัลลือ ได้นำส่งจดหมายของกษัตริย์ฝรั่งเศสขอความอารักขาจากพระเจ้าแผ่นดินสยามต่อบรรดาธรรมทูต รวมถึงบริษัทฝรั่งเศส และดังนี้ บรรดาธรรมทูตจึงขึ้นตรงทั้งกับกษัตริย์ฝรั่งเศส ทั้งกับพระนารายณ์มหาราช เป็นความจริงที่ว่าการเดินทางต่างๆ ของบรรดาธรรมทูตจากฝรั่งเศสมาสู่ประเทศสยาม รวมทั้งการเตรียมการต่างๆ ต้องใช้งบประมาณมหาศาล ต่อมาเมื่อจำนวนธรรมทูตเพิ่มขึ้น การส่งท่านเหล่านั้นไปสู่ประเทศต่างๆ งบประมาณของสามเณราลัยที่ต้องต้อนรับก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ... เมื่อมองเห็นความลำบากเหล่านี้ ฯพณฯ ปัลลือ ได้ขอความช่วยเหลือจากกษัตริย์หลุยส์ที่ 14 สัมพันธไมตรีระหว่างฝรั่งเศสและกรุงสยามเข้มข้นขึ้น กรุงสยามได้ส่งทูตไทย 3 ครั้งไปฝรั่งเศส (คณะทูตแห่งสยามคณะแรกเสียชีวิตกลางพายุในการเดินทาง) ฝรั่งเศสส่งทูตฝรั่งเศส 2 คณะมายังกรุงสยาม จุดประสงค์ของการแลกเปลี่ยนกันนี้เกี่ยวโยงเป็นธรรมดากับผลประโยชน์ทางการค้า... เหตุการณ์สุดท้ายในปี 1682/2225 ที่ทำให้สถานการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนไปมาก คือ การเข้ามามีบทบาทของคอนสแตนติน ฟอลคอน (เจ้าพระยาวิไชเยนทร์/วิชาเยนทร์) ในราชสำนัก ท่านเป็นที่โปรดปรานของพระนารายณ์ ท่านรับเป็นผู้จัดการบริหารค่าใช้จ่ายของงานแพร่ธรรม... ในแง่หนึ่งดูเหมือนเป็นการบรรเทาใจสำหรับธรรมทูต แต่ในเวลาเดียวกันได้สร้างการขึ้นตรงอีกแบบหนึ่งกับท่าน และเมื่อท่านหมดอำนาจและหายไปจากการเมืองของสยาม (ถูกประหารในสมัยปฏิวัติสยาม = ผู้ถอดความ) เป็นงานแพร่ธรรมของคาทอลิกที่ตกในสภาพสูญเสียคุณค่า

การที่ต้องขึ้นกับอำนาจทางการเมืองส่วนหนึ่ง ปัญหาปัจจัยด้านทรัพยากรอีกส่วนหนึ่งที่ สร้างความเสียหายแก่บรรดามุขนายกและงานแพร่ธรรมของคณะมิสซังฯ

ในปี 1688/2231 ธรรมทูตหลายท่านถูกจับเข้าคุก สักการะสถานถูกปิดหรือไม่ก็ถูกทำลาย ถูกปล้นสะดม สถานอบรมต่างๆ ก็ได้รับกรรมเช่นกัน ดูเหมือนว่าในสายตาของชาวสยามเชื่อมเหตุการณ์นี้กับตัวเจ้าพระยาวิไชเยนทร์ (คอนสแตนติน ฟอลคอน) ผู้อารักขาที่มีอำนาจ

ล้นฟ้าในช่วงปีท้ายๆ รวมเข้ากับการใช้อำนาจทางทหารฝรั่งเศสที่ได้ส่งกองกำลัง 600 นาย ยึดป้อมที่บางกอกและของมะริด

ดังนี้ จำเป็นที่เราต้องลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ในสมัยนั้นให้อยู่ในสภาพแวดล้อม/บริบทของวัฒนธรรมของสมัยนั้น

ในนามของการประกาศข่าวดี บรรดาธรรมทูตยังคงเป็นคนตะวันตก แม้เราได้เห็นความพยายามปรับตัวของพวกท่าน เช่น การพูด การทำความเข้าใจ การสื่อสาร การดำเนินชีวิตแบบชาวสยาม แต่ในหลายลักษณะพวกท่านยังมีแนวความคิดแบบยุโรป จึงแน่นอนว่าต้องปะทะกับแนวความคิดของชนท้องถิ่น

หนึ่งในบรรดาธรรมทูตที่ได้พยายามปรับตัวอย่างมาก ก็คือ ฯพณฯ ลาโน (พระสังฆราช LANEAU) ท่านเดินเท้าเปล่าและทานข้าวเหมือนชาวบ้าน ทานกับปลาทานกับผัก เลี่ยงทานเนื้อ เพราะกลัวว่าจะเป็นที่สะดุด ท่านเป็นผู้ริเริ่มความคิดว่าควรห่มผ้าเหลืองเหมือนพระภิกษุในการประกาศข่าวดี เพราะเห็นว่าพระภิกษุได้รับความเคารพจากชาวบ้าน ท่านยอมรับข้อติงของบาทหลวงเฟอรี่ (l'abbé FLEURY) ที่ว่า

"เรานุ่งห่มเสื้อยาวเกือบถึงพื้น คนเห็นแต่ใบหน้าขาวของเรา เหมือนร่างหุ้มกระดูก ก็ไม่น่าแปลกใจอะไรที่ชาวสยามวิ่งหนีเมื่อเห็นพวกเราเข้าใกล้พวกเขา และยิ่งถ้าไปบอกพวกเขาว่า 'พวกเธอหลงผิด บรรพบุรุษของพวกเธอจะถูกสาปแช่ง และพวกเขาก็จะรับผลเหมือนกัน' คงไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดให้เป็นที่ยอมรับจากพวกเขาได้"

มีสิ่งหนึ่งที่เราได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ ธรรมทูตเชื่อมั่นใจว่าพวกเขาเป็นผู้กำความจริงทั้งหมดแต่ผู้เดียว แนวความคิดแบบนี้ยากที่จะโดนใจและสร้างความไว้วางใจในบรรดาผู้ที่ได้ยินได้ฟัง เราสามารถบรรยายข้อจำกัดและอคติของบรรดาธรรมทูตที่มีต่อชาวสยามในเชิงลบได้อีกมากมาย แต่เราขอปิดบทบาทนี้ด้วยการมาดูข้อดีข้อบวกของงานแพร่ธรรมของคณะมิสซังฯ

บุคคลหนึ่งที่เราควรยกย่องและพิจารณาเป็นพิเศษในช่วงเวลาของการประกาศข่าวดีในตอนแรกๆ ก็คือ พระสังฆราช ลาโน ท่านมาในสยามในฐานะที่เป็นธรรมทูตที่เป็นพระสงฆ์ธรรมดาและถูกแต่งตั้งให้เป็นพระสังฆราชหลังจากอยู่ในสยามเป็นเวลาหลายปีแล้ว ท่านเป็นผู้ที่พำนักในสยามนานที่สุดคือ 32 ปี จากปี 1664/2207 ถึง 1696/2239 ในปีต้นๆ ท่านใช้เวลาอยู่ในวัดพุทธเพื่อเรียนทั้งภาษาไทย ภาษาบาลีและสันสกฤต

ท่านได้เป็นอาจารย์และอธิการสามเณราลัยนักบุญโยเซฟ ท่านได้ดูแลรักษาคนเจ็บป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เข้ามาอยู่ในสถานอนามัยใกล้บ้านเณร ท่านเป็นผู้ผลักดันเพื่อนให้ไปสู่หมู่บ้านชนบท ชาวลาว ไปปฏิบัติภารกิจที่พิษณุโลกและที่ภูเก็ต ท่านได้บันทึกเหตุการณ์เพื่อชี้นำบรรดาธรรมทูต ในการเปิดสถานแพร่ธรรมใหม่ๆ เช่น ท่านได้เขียนหนังสือเป็นภาษาไทยกว่า 20 เล่ม ท่านแปลพระวรสารและหนังสือนักบุญเอากุสติน มีทั้งเนื้อความของการสอนหลักความเชื่อ (คำสอน) และ

การเสวนาระหว่างพุทธและคริสตศาสนิกชน เอกสารเหล่านี้มีอยู่ในปัจจุบันและเป็นเอกสารทรงคุณค่า แม้จะมีอายุนานแล้ว เอกสารบางฉบับอยู่ที่ศูนย์ของคณะมิสซังต่างประเทศกรุงปารีส บางฉบับอยู่ในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติในกรุงปารีส อยู่ในแผนกหอทะเบียนและเอกสารหายากเกี่ยวกับอินโดจีน ผู้อ่านท่านใดสนใจเอกสารเหล่านี้สามารถติดต่อได้ที่ ภราดา แบร์นาร์ด (Brother BERNARD) O.M.I.

(หมวดปรัชญา)

มิสซังสยาม ข้าม 350 ปี

ศ.กีรติ บุญเจือ, ราชบัณฑิต

ความหมาย

มิสซังสยาม ข้าม 350 ปี หมายความว่า

1. เข้าสู่สังคมออนไลน์
2. เข้าสู่บรรยากาศปฏิบัติศาสนิกสัมพันธ์
3. เข้าสู่การศึกษาศาสนสัมพันธ์
4. เข้าสู่การร่วมสร้างอารยธรรมไทยด้วยปรัชญาอารยัน
5. เข้าสู่การประกาศข่าวดีใหม่

เข้าสู่สังคมออนไลน์

ได้เสนอให้พิจารณาไว้แล้วในแสงธรรมปริทรรศน์ฉบับที่แล้ว

ปฏิบัติศาสนิกสัมพันธ์

โดยมองว่าผู้ทำดีทั้งหลายมีสิทธิ์เข้าอยู่ในอาณาจักรของพระเป็นเจ้า หากพระเป็นเจ้ามีจริงตามที่ชาวคริสต์เชื่อ และพระเยซูเจ้าจะ

ศาสตราจารย์และราชบัณฑิต, อดีต สนช., อดีตหัวหน้าภาควิชาปรัชญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อดีตคณบดีคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, ประธานโครงการปริญญาเอกปรัชญาและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, บรรณาธิการจัดทำสารานุกรมปรัชญาของราชบัณฑิตยสถาน, บรรณาธิการจัดทำสารานุกรมวิสามานยนามศาสนาสากลของราชบัณฑิตยสถาน ออกอากาศวิทยุศึกษาเรื่องราชปรัชญาเพื่อความสุขของมหาประชาชนชาวสยาม วันจันทร์เวลา 9.10 น. สัปดาห์แรกของทุกเดือน FM92, AM1161, www.moeradiothai.net กรรมการตำแหน่งวิชาการของวิทยาลัยแสงธรรม, ม.คริสเตียน, ม.มิชชั่น ประธานกิติมศักดิ์องค์การศาสนาเพื่อสันติภาพแห่งเอเชีย, สอบถามเรื่องปรัชญา โทร.08 6045 5299.

เป็นกษัตริย์จริงของอาณาจักรนิรันดรนั้น ดังคำสัญญาของพระเยซูเจ้าที่ปรากฏในพระวรสารโดยมัทธิวบทที่ 25 ข้อ 31-46 ว่า “เมื่อบุตรแห่งมนุษย์จะเสด็จมาในพระสิริรุ่งโรจน์พร้อมกับบรรดาทูตสวรรค์ทั้งหลาย พระองค์จะประทับเหนือพระบัลลังก์อันรุ่งโรจน์ บรรดาประชาชาติจะมาชุมนุมกันเฉพาะพระพักตร์พระองค์จะทรงแยกเขาออกเป็นสองพวก ดังคนเลี้ยงแกะแยกแกะออกจากแพะ ให้แกะอยู่เบื้องขวา ส่วนแพะอยู่เบื้องซ้าย แล้วพระมหากษัตริย์ตรัสแก่ผู้ที่อยู่เบื้องขวาว่าเชิญมาเถิด ท่านทั้งหลายที่ได้รับพระพรจากพระบิดาของเรา เชิญมารับอาณาจักรเป็นมรดกที่เตรียมไว้ให้ท่านแล้วตั้งแต่สร้างโลก เพราะว่าเมื่อเราหิว ท่านให้เรากิน เรากระหาย ท่านให้เราดื่ม เราเป็นแขกแปลกหน้า ท่านก็ต้อนรับ เราไม่มีเสื้อผ้า ท่านก็ให้เสื้อผ้าแก่เรา เราเจ็บป่วยท่านก็มาเยี่ยม เราอยู่ในคุกท่านก็มาหา บรรดาผู้ชอบธรรมจะทูลถามว่า พระเจ้าข้า เมื่อไรเล่าข้าพเจ้าทั้งหลายเห็นพระองค์ทรงหิว แล้วถวายพระกระยาหาร หรือทรงกระหาย แล้วถวายให้ทรงดื่ม เมื่อใดเล่าข้าพเจ้าทั้งหลายได้เห็นพระองค์ทรงเป็นแขกแปลกหน้าแล้วต้อนรับ หรือไม่มีเสื้อผ้าแล้วถวายให้ เมื่อใดเล่าข้าพเจ้าทั้งหลายเห็นพระองค์ประชวรหรือทรงอยู่ในคุกแล้วไปเยี่ยม พระมหากษัตริย์จะตรัสตอบว่า เราบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลายว่าท่านทำสิ่งใดต่อพี่น้องผู้ต่ำต้อยที่สุดของเราคนหนึ่ง ท่านก็ทำสิ่งนั้นแก่เรา... ผู้ชอบธรรมจะไปรับชีวิตนิรันดร”

พระวรสารตอนนี้แสดงเจตนาชัดเจนที่จะถือว่า หากในโลกหน้าคนทำดีไม่มีที่อื่นจะไปเสวยสุข มีแต่อาณาจักรแห่งสวรรค์ที่พระเยซูเจ้าทรงเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาดที่จะอนุมัติให้ใครหรือไม่ให้ใครเข้าเป็นสมาชิกละก็ผู้มีเมตตาจิตทุกคน ไม่ว่าขณะที่อยู่ในโลกนี้จะรู้จักพระองค์พอจนถึงมีศรัทธาที่จะปฏิบัติตนเป็นศิษย์ของพระองค์หรือไม่ ก็มีสิทธิ์เข้าในอาณาจักรของพระองค์ได้พอๆ กับผู้ปวารณาตัวเป็นศิษย์ของพระองค์อย่างเคร่งครัดจนตลอดชีวิต และยิ่งกว่านั้นผู้ที่รับใช้พระองค์ด้วยความเชื่อและศรัทธาจนตลอดชีวิต หากมีจิตริษยาผู้ถือสิทธิ์พิเศษอย่างบุญหล่นทับดังกล่าว ก็อาจจะเสียโอกาสไม่ได้เข้าอาณาจักรของพระองค์ก็ได้ด้วย ดังคำอุปมาเรื่องลูกล้างผลาญได้ดีและเรื่องลูกจ้างเสี้ยววันได้ค่าจ้างเต็มวันเป็นอุทาหรณ์ อาจจะมีผู้ถามว่าถ้าเช่นนั้นจะรับเชื่อเป็นสมาชิกของพระศาสนจักรตั้งแต่ในโลกนี้และปฏิบัติตนอย่างซื่อสัตย์จนตลอดชีวิตไปทำไม ทำดีกลับไม่ได้ดีกระนั้นหรือ โปรดอ่านข้อต่อไปให้จบแล้วมีสิทธิ์เลือกได้ตามใจ

ทำตัวเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ของโลก

ศีลศักดิ์สิทธิ์ (Sacrament) คือเครื่องหมายภายนอกที่แสดงถึงพระหรรษทานที่พระเป็นเจ้าทรงจัดการให้ทำการอย่างลำ้ลึกภายใน ชาวคาทอลิกแต่ละคนรับศีลศักดิ์สิทธิ์ได้มากที่สุด 7 ประการซึ่งพระเยซูเจ้าทรงรับรองว่าเกิดผลอย่างลำ้ลึกในวิญญาณของ

ผู้รับศีลศักดิ์สิทธิ์โดยอัตโนมัติของพระศาสนจักร เพราะผู้ประทานศีลเป็นเพียงผู้ทำแทนพระศาสนจักร ไม่ใช่เจ้าของศีลศักดิ์สิทธิ์ที่ตนประทานให้ ศีลศักดิ์สิทธิ์ทุกข้อ เริ่มตั้งแต่ศีลล้างบาปเป็นปฐม ทำให้เกิดผลหรือย้ำผลเดิมให้หนักแน่นยิ่งขึ้นว่า ตัวผู้รับศีลเองทั้งตัวตนเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ของโลก (Sacramentum Mundi = the Sacrament of the World) ซึ่งหมายความว่าเขาเป็นเครื่องหมายและเครื่องมือของการทำดีของคนทั้งโลก และของการทำดีทั้งหลายที่เกิดขึ้นในโลกไม่ว่าจะเป็นโลกมนุษย์หรือโลกอมนุษย์ และเมื่อคนทั้งหลายที่เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์รวมกันเป็นพระศาสนจักร ก็ทำให้พระศาสนจักรมีฐานะเป็นมหาศีลศักดิ์สิทธิ์ของโลก ดังที่พระธรรมนูญเรื่องพระศาสนจักร Lumen Gentium ของสังคายนาวาติกันที่ 2 ข้อ 1 แถลงไว้ว่า “ด้วยเหตุที่พระศาสนจักรอยู่ในพระคริสตเจ้าเยี่ยงศีลศักดิ์สิทธิ์ หรือเครื่องหมายและเครื่องมืออันบันดาลให้เกิดเอกภาพอันชิดสนิทยิ่งกับพระเป็นเจ้า และเอกภาพระหว่างมนุษยชาติทั้งสิ้น พระศาสนจักรจึงปรารถนาในบัดนี้ที่จะแสดงให้สมาชิกของพระศาสนจักร และให้มนุษย์ทั่วโลกได้เห็นลักษณะแท้จริง และภารกิจสากลของพระศาสนจักรอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น” เพื่อให้บรรลุปณิธานดังกล่าวสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 จึงได้เกิดขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจกับศีลศักดิ์สิทธิ์ย่อยทุกตัวตนที่ประกอบกันขึ้นเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์องค์รวม ตั้งแต่ฆราวาสที่ได้ศีลน้อยที่สุดจนถึงพระสันตะปาปาที่ได้ศีลใหญ่ที่สุดได้ตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่และบทบาทของตนในฐานะศีลศักดิ์สิทธิ์ของโลก ใครที่เข้าอยู่ในพระศาสนจักรแล้วหรือที่เตรียมตัวจะเข้าเป็นสมาชิกของพระศาสนจักรพึงทำการศึกษาและเข้าใจบทบาทหน้าที่และสิทธิอันพึงมีในอาณาจักรของพระเจ้าของผู้อยู่ในฐานะที่เป็นเพียงผู้คอยรับบุญหล่นทับเหมือนลูกล้างผลาญหรือลูกจ้างทำสวนชั่วโมงสุดท้ายหรือจะเต็มใจรับหน้าที่เป็นพนักงานบริการความสุขแก่เพื่อนมนุษย์ในโลกโดยไม่แบมือขอค่าตอบแทน?

นักเทววิทยาอย่างน้อย 4 ท่านที่ช่วยกันร่างคำสอนเรื่องนี้ให้แก่สังคายนาวาติกันที่ 2 ในฐานะผู้รับเชิญในขณะนั้น ซึ่ง ณ บัดนี้คือพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ที่ 16 โยเซฟ รัตซิงเกอร์ (Joseph Ratzinger 1927-), คาร์ดินัลอองรี เดอ ลูบัค (Henri de Lubac 1986-1991), คาร์ดินัล อีฟส์ กงการ์ (Yves Congar 1904-1995), คุณพ่อคาร์ล ราห์เนอร์ (Karl Rahner 1904-1984) โดยเฉพาะท่านสุดท้ายที่เขียนสารานุกรม 6 เล่มใหญ่ให้ชื่อว่า Sacramentum Mundi (the Sacrament of the World) ซึ่งหมายถึงพระศาสนจักรจะต้องเป็นฝ่ายทุ่มเทเสียสละเพื่อความอยู่รอดของโลกและเขียนบทความขยายความรวบรวมเป็นเล่มได้กว่า 400 เล่ม

สมาชิกพระศาสนจักรในฐานะศีลศักดิ์สิทธิ์ของโลก ต้องบริการใครบ้าง

1. บริการสมาชิกอื่นที่เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ด้วยกันเพราะ “พวกท่านต้องรักกันและกันเพื่อให้คนทั้งหลายรับรู้ว่าท่านเป็นศิษย์ของเรา” (ยอห์น 13:35)

2. บริการชาวยิว “ประชากรที่พระเป็นเจ้าประทานพันธสัญญาให้และพระคริสตเจ้าทรงบังเกิดในชาติของเขา” (Lumen Gentium, ข้อ 16 ดูจดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวโรม 9:4-5)

3. “ในบรรดาผู้เชื่อถึงพระผู้สร้าง พวกแรกได้แก่ชาวมุสลิม ผู้ยืนยันว่าตนถือคติความเชื่อของอับราฮัมและนมัสการพระเป็นเจ้าผู้ทรงพระเมตตาแต่องค์เดียวเช่นเดียวกับเรา” (Lumen Gentium, ข้อ 16)

4. “ผู้ที่ใช้เหตุผลผิดทางไป เอาความจริงของพระเป็นเจ้าไปแลกกับความเท็จ” (Lumen Gentium, ข้อ 16)

สรุปได้ว่า ผู้สมัครเต็มใจรับศีลล้างบาปและศีลอื่นใดต่อไป ถือว่าเป็นผู้พร้อมบริการรับใช้ทุกคนทั้งในและนอกพระศาสนจักร โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ นอกจากความสุขที่ได้จากการได้ทำบทบาทของศีลศักดิ์สิทธิ์ของโลก แต่ถ้าทำไม่ไหว กำลังไม่พอ เวลาไม่พอ แบ่งออกเป็นเบี้ยหัวแตกแล้วไม่ได้อะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ก็ต้องใช้พระคุณของพระจิตเจ้าข้อที่ 1 ฤทธิ์คิดอ่านหรือความรอบคอบปรีชาญาณ เลือกทำ 1. ส่วนที่ขาดผู้อาสาที่สุดและ 2. ส่วนที่ทำแล้วมีความสุขใจชื่นชมยินดีในพระเจ้าได้อย่างต่อเนื่อง มิฉะนั้นจะอาสาทำไม่ได้นานแล้วจะเบื่อหน่ายท้อถอย

สำหรับมิสซังสยามข้าม 350 ปี

มิสซังสยาม สามร้อยห้าสิบปี
จากดินแดนที่ มิสชันนารีเพียงผ่าน
เป็นดินแดนมุ่ง ผดุงลงหลักปักฐาน
ตราบนั้นเนานาน สร้างสานคริสตจักรไทย

มิสซังสยามกับคริสตจักรคาทอลิกไทยต่างกันอย่างไร มิสซังหมายความว่าช่วยตัวเองไม่ได้ ไปไม่รอด รอรับความช่วยเหลือจากนอกอาณาจักรเพื่อความอยู่รอด ส่วนคริสตจักรคาทอลิกไทยนั้นต้องอยู่บนแข้งขาของตนเอง ช่วยเหลือกันและกันให้อยู่รอดให้เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์บริการพลเมืองไทยให้แก้ปัญหาและเจริญก้าวหน้า ใช้ปัญญามองด้วยวิจารณญาณให้เห็นความต้องการที่จำเป็นอันดับก่อนหลัง อาสาทำส่วนที่จำเป็นที่สุดไปตามลำดับ ช่วยผู้อื่นทำและ/หรือชักชวนให้ผู้อื่นทำในส่วนถูกปล่อยปละละเลยจากมากที่สุดไปก่อน โดยเฉพาะในส่วนที่จำเป็นต้องมีและยังขาดอยู่อย่างมากที่สุด ทั้งนี้โดยต้องคำนึงถึงความสามัคคีและประโยชน์ของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง มิสซังสยาม สามร้อยห้าสิบปีผ่านไปแล้ว ต่อจากนี้ไปต้องเป็นมิสซังสยามข้ามสามร้อยห้าสิบปีเข้าสู่คริสตจักรคาทอลิกไทย

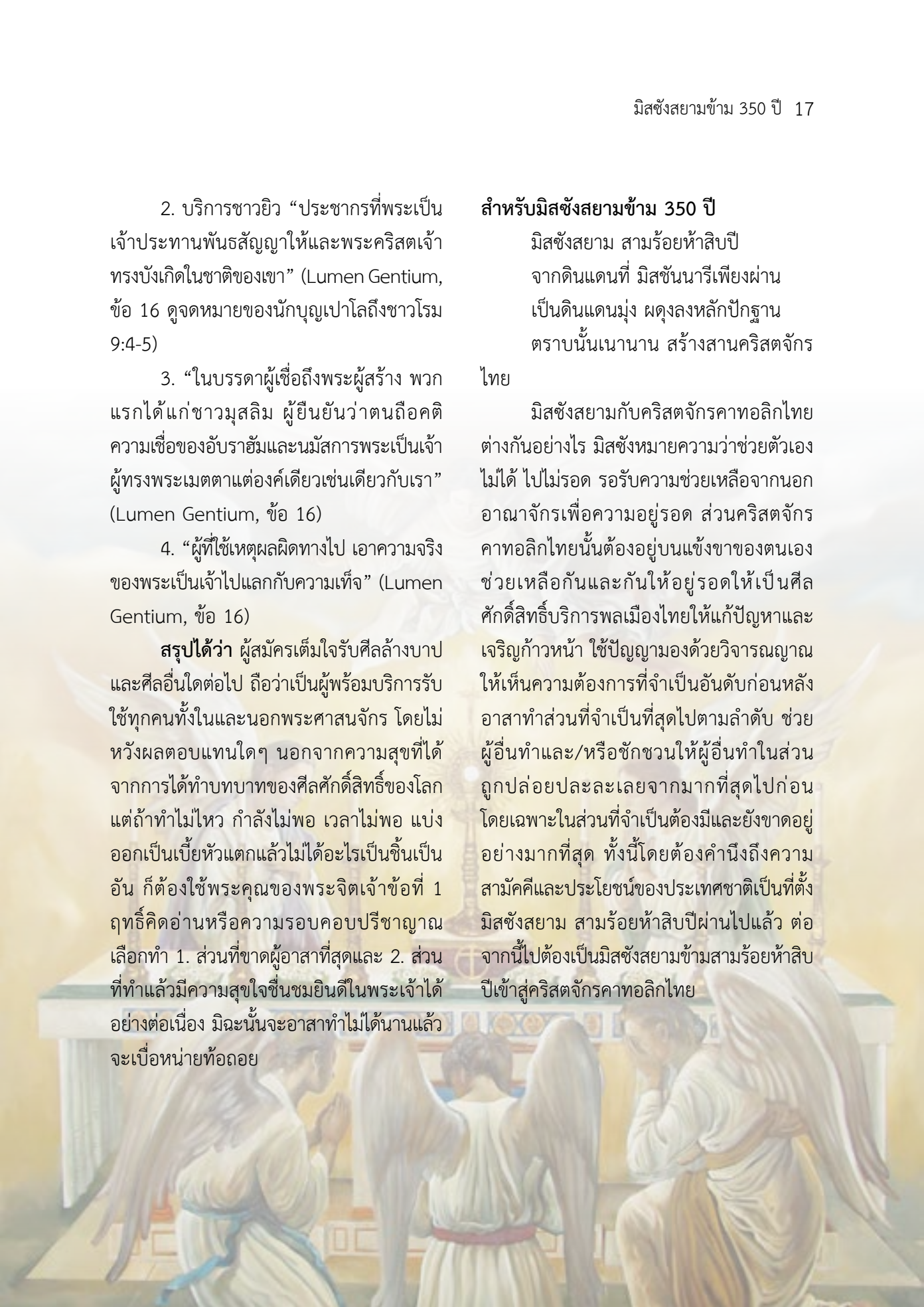

คริสตจักรคาทอลิกไทยสามารถช่วยพลเมืองไทยได้ในด้านการศึกษา

นับเป็นเอกลักษณ์ข้อหนึ่งของคริสตจักรคาทอลิกไม่ว่าที่ไหนและเมื่อใด หากปักหลักลงได้จนเป็นพระศาสนจักรท้องถิ่นแล้ว ก็ร่วมมือกับชนท้องถิ่นทั้งหลายสร้างองค์ความรู้และปรัชญาที่ทันสมัย เพื่อฝากไว้เป็นมรดกอารย-ธรรมประจำชาติ เช่น ในระยะแรกสุดได้เกิดคริสตจักรอเล็กซานเดรีย (the Church of Alexandria) ที่ส่งเสริมการศึกษาปรัชญาของเพลโทว์ และคริสตจักรอันทิโอก (the Church of Antioch) ที่ส่งเสริมการศึกษาปรัชญาของอริสโตเติล ซึ่งเมื่อประยุกต์สู่การปฏิบัติเฉพาะด้านก็เรียกว่าอารยธรรมประจำชาติ และถ้าชาตินั้นมีการแยกย้ายแตกแขนงออกเป็นหลายชาติก็จะเป็นอารยธรรมประจำเผ่าเช่น อารยธรรมอารยัน ในด้านนี้ตั้งแต่ในสมัยที่มิสชันนารีเพียงผ่าน ก็ได้จับประเด็นถูกที่มิได้ตั้งหน้าตั้งตาเผยแผ่ศาสนาหาสมาชิกมาเข้ารีตเพียงอย่างเดียว แต่ได้มีแผนช่วยการศึกษาของทั้งชาวสยามและคนไทยเรื่อยมาจนเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องสรรเสริญมาตลอดเวลา เช่น มิชชันนารีในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีก็ได้พยายามสร้างสถานศึกษาให้ความรู้แก่ชนชาวสยามสมัยนั้นถึงขั้นมหาวิทยาลัยทำดุษฎีนิพนธ์ เช่นของ ดร.ปิ่นโต ได้รับเชิญไปทำการสอบป้องกันที่มหาวิทยาลัยซอร์บอนน์ กรุงปาริส เป็นต้น และในสมัยรัตนโกสินทร์ก็ยังรักษาจิตตารมณ์นี้อย่างเข้มข้นโดยมิสชันนารีคณะเซนต์คาเบรียลและคณะเซนต์ปอลเดอชาร์ตรและคณะอื่นๆ ที่ทยอยกันเข้ามาเสริมอุดมการณ์ มีส่วนช่วยให้ประเทศของเราผ่านพ้นวิกฤตต่างๆ ในเหตุการณ์ประวัติมาได้เป็นอย่างดีเรื่อยมา มาบัดนี้ไม่มีใครบอกได้ว่าไม่รู้ว่าสังคมไทยมีวิกฤติด้านความสามัคคีและความสงบสุขร่มเย็นในชาติที่เคยมีมาแต่โบราณกาล คริสตจักรคาทอลิกไทยในฐานะสังกัดองค์การศาสนาสากล มีศักยภาพพอที่จะช่วยวิเคราะห์ถึงสาเหตุและเสนอทางแก้แก่เพื่อนพี่น้องด้วยเจตนารมณ์แห่งศีลศักด์สิทธิ์ของโลกได้บ้าง จึงน่าจะถือว่าเป็นหน้าที่ในบทบาทที่พึงตอบสนองด้วยความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

จากบทบาทบริการการศึกษาแห่งชาติที่ได้แบบแผนมาจากประสบการณ์ให้บริการการศึกษานานาชาติของนักบวชนักพรตคณะต่างๆ พบข้อเท็จจริงว่า ชาติใดมีอารยธรรมประจำชาติเข้มแข็ง ความสามัคคีของคนทั้งชาติเพื่อแก้วิกฤติใดๆ ที่เกิดขึ้นย่อมได้ผลชัดเจนเมื่อยกเอาอารยธรรมของชาติหรือของเผ่าพันธุ์ขึ้นมาชูเป็นทางออก ตรงกันข้ามชาติที่มีแต่วัฒนธรรม (culture) แต่ไม่มีอารยธรรม (civilization) ก็มักจะหาทางออกได้ยากจนกว่าจะหาทางออกโดยค้นหาอารยธรรมของชาติให้พบจนได้ ดังจะขออัญเชิญพระราชนิพนธ์ของล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 ที่ได้ทรงนิพนธ์ไว้ในหนังสือเวนิสวานิชว่า “ชนใดไม่มีดนตรีกานต์ ในสันดานก็เป็นตนชอบกลนัก” ซึ่งก็คงได้ความจริงยิ่งกว่าหากอนุมานไปเป็นว่า “ชนใดไม่มีอารยธรรมธาร ในสันดานก็เป็นคนชอบกลนัก” ทั้งนี้ก็เพราะ

ว่าอารยธรรมเป็นฐานให้เกิดดนตรีกานต์อีกต่อหนึ่ง จึงเป็นความต้องการ (need) ของชาติยิ่งขึ้น

ตั้งแต่บัดนี้มิสซังสยามข้ามสามร้อยห้าสิบปีเป็นต้นไป คณะมิสชันนารีทั้งหลายละสภาพจากผู้ก่อร่างสร้างตัวให้แก่มิสซังสยามมาเป็นผู้เสริมกำลังการทำหน้าที่ของคริสตจักรคาทอลิกไทยซึ่งมีสภาพเป็นคริสตจักรคาทอลิกท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ ก็เป็นที่คาดหวังของพี่น้องคาทอลิกทั้งโลกว่า จะทำบทบาทตามประเพณีของคริสตจักรคาทอลิกท้องถิ่นทั้งหลายอย่างสมบูรณ์ตามคติของพระสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2

ประเด็นต่างๆ ที่กำลังทำหรือคิดทำอยู่แล้วก็ขอเชียร์ให้ดำเนินการต่อไป โดยการ “ยืนหยัดชัดเจน กางเขนยิ่งมียิ่งทน พระพรยังคงพร่างพรม อุดมดวงจิตคริสตชน เพิ่มพูนพลังร้อนรน เปี่ยมล้นแผ่นดินถิ่นนี้”

ยังเหลืออีกประเด็นหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม เพราะ “แผ่นดินถิ่นนี้” ต้องการ (needs) อย่างยิ่ง ไม่ว่าจะอยากได้ (want) หรือไม่ก็ตาม ถ้าไม่อยากได้เพราะการเข้าใจผิดหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็ต้องมีความเพียรอดทนค่อยๆ ชี้แจงแนะนำกันไปจนกว่าจะเข้าใจดีต่อกันทุกฝ่าย ไม่ต้องรีบร้อน เพราะอายุพระศาสนจักรรอได้ชั่วชีวิตของคนหนึ่งยังทำอะไรไม่ได้ก็จะมีผู้สืบทอดเจตนารมณ์ต่อในชั่วอายุคนต่อไป

เข้าสู่การร่วมสร้างอารยธรรมไทย

อารยธรรม (civilization) คือมรดกทางปัญญา (the intellectual heritage) ซึ่งแต่ละชาติจำเป็นต้องมี (need) หากมีความเข้าใจความเป็นมนุษย์ของตนเองและของเพื่อนร่วมชาติทุกคนอย่างที่ควรจะเข้าใจ หากไม่รู้เรื่องไม่เข้าใจ และเข้าใจไม่ถูกต้อง ทำให้รู้สึกไม่ต้องการ (want) ก็ต้องพยายามอบรมกันจนกว่าจะเข้าใจกันอย่างถูกต้องเป็นส่วนมากอย่างน้อยเกินครึ่งของชุมชน เมื่อกำหนดอารยธรรมประจำชาติได้แล้วจึงประยุกต์ออกมา แต่ละด้านเรียกว่าวัฒนธรรมประจำชาติ อารยธรรมเป็นสิ่งไม่ตายไม่เปลี่ยนแปลงแต่ปรับตัวได้ด้วยการปฏิรูปไม่ใช่ด้วยการปฏิวัติตามการค้นพบใหม่ๆ ยอร์ช วอชิงตันเป็นแม่ทัพที่สามารถขับไล่กองทัพอังกฤษออกจากอาณานิคมอเมริกันได้ เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณชาวอาณานิคมที่ได้เอกราชมาใหม่ๆ สดๆ ร้อนๆ พร้อมใจกันมอบตำแหน่งกษัตริย์ให้ แต่ยอร์ชไม่ยอมรับแต่ขอแลกกับการขอให้รับรัฐธรรมนูญที่เป็นอารยธรรมของพลเมืองประเทศใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นที่เป็นประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญนั้นจึงเป็นกฎบัตรแห่งอารยธรรมอเมริกันซึ่งเปลี่ยนแปลงไม่ได้แต่เสริมด้วยกฎหมายข้อบังคับและธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้แต่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญฉบับเดียวนั้นไม่ได้ เพราะยอร์ช วอชิงตันเสนอให้เป็นรัฐธรรมนูญและขณะเดียวกันก็ให้เป็นอารธรรมเบื้องต้นของประเทศสหรัฐอเมริกามาจนทุกวันนี้

ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาหลายสิบฉบับแล้ว ไม่เป็นไรและจะมีอีกกี่ฉบับก็ไม่เป็นไร เพราะผู้สร้างรัฐธรรมนูญไทยมาแต่แรกมิได้ตั้งใจให้เป็นแม่แบบอารยธรรมไทย แต่ก็มีแววแห่งอารยธรรมไทยอยู่เบื้องหลังทุกฉบับต้องช่วยกันศึกษาและตีแผ่ออกให้คนทั้งชาติได้รับรู้ ประเด็นสำคัญในตอนนี้ก็คือต้องชักชวนให้เพื่อนร่วมชาติตระหนักให้ได้เสียก่อนว่าเรามีอารยธรรมประจำชาติไทย ขั้นต่อมาก็คือกำหนดได้ว่าอยู่ตรงไหน ซึ่งต้องค่อยๆ รับพิจารณาจากความเห็นต่างๆ จนกว่าจะลงตัว คือเป็นผลจาการรับรู้ของผู้สนใจส่วนมาก ผู้วิจัยจึงขอเสนอเป็นความเห็นส่วนตัวก่อนเพื่อให้มีประเด็นวิจัยและออกความเห็นกันต่อไป

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับโซสซูร์ (Ferdinand de Saussure 1857-1913) ชาวสวิตเซอร์แลนด์ ภาคภาษาฝรั่งเศสที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของวิชาภาษาศาสตร์กล่าวไว้ว่า ภาษามีบทบาทสื่ออารมณ์ ความคิด และเหตุผล กลุ่มภาษาอัลไตเน้นการสื่ออารมณ์จึงสร้างสุนทรียภาพได้ง่ายรวมถึงการเล่นคำผวน เช่น ภาษาไทย กลุ่มภาษาอารยันเน้นการสื่อเหตุผลจึงสร้างปรัชญาได้กระชับ เช่น ภาษาบาลี สันสกฤต ละติน กรีก ซึ่งควรจะเรียกได้ว่าภาษาลูกอารยัน เพราะมีภาษาแม่อารยันร่วมกัน และแตกออกเป็นภาษาหลานอารยันทั้งหลายที่มีอยู่มากมาย ทั้งในเอเชียและยุโรป รวมถึงอเมริกาเหนือใต้ กลุ่มภาษาเซมิติคเน้นความคิดตรงเชิงเพ่งพินิจ จึงเก่งในเรื่องความลึกลับซับซ้อนทั้งในโลกนี้และโลกหน้าโดยไม่สู้จะแยกออกจากกัน ภาษาไทยเป็นภาษาในตระกูลอัลไตมาแต่แรก จึงโดดเด่นมาแต่โบราณกาลเรื่องกาพย์ กลอน โครง ฉันท์ และคำผวน ศาสนาแต่เดิมของผู้ใช้ภาษาไทยก็คือศาสนาระดับวิญญาณนิยม ซึ่งไม่ลึกลับมากเท่าศาสนาของชาวเซมิติคและไม่ใช้เหตุผลมากเหมือนศาสนาของชาวอารยัน แต่พิสดารมากในแง่สุนทรี ต่อมาชนชาวสยามรับนับถือพระพุทธศาสนาซึ่งใช้ภาษาอารยันเป็นคัมภีร์ ชาวสยามจึงรับคำบาลีสันสกฤตเข้ามาใช้แต่ใช้ตามไวยากรณ์อัลไต ไม่รับไวยากรณ์อารยัน ต่อมาเมื่อเป็นชาวไทยสยามก็รับอารยธรรมตะวันตกเข้ามาอย่างเต็มที่ ซึ่งใช้ภาษาลูกภาษาหลานอารยันกรีกและละติน ภาษาไทยรับคำอารยันตะวันตกมาใช้ในวิชาการต่างๆ โดยทับศัพท์จากภาษาอารยันตะวันตกหรือแปลเป็นคำอารยันตะวันออก ภาษาไทยปัจจุบันจึงร่ำรวยด้วยคำและความหมายที่มาจากภาษาอารยันสำคัญทั้ง 4 คือบาลี สันสกฤต กรีก ละติน แต่โครงสร้างภาษาไทยยังเป็นอัลไตตามเดิมจึงถนัดคิดแบบไทยๆ แต่ขณะเดียวกันก็มีผู้เชี่ยวชาญที่คิดแบบอารยันได้และสามารถแปลงเป็นภาษาไทยตามแนวคิดแบบอัลไตได้ จากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทำให้พลเมืองไทยส่วนมากเคว้งคว้างไม่เข้าใจตัวเอง ไม่เข้าใจเพื่อนร่วมชาติ ไม่เข้าใจสังคมไทยที่กำลังเป็นอยู่และไม่รู้ว่าสังคมไทยที่ควรจะเป็นนั้นคืออย่างไร สภาพที่น่าเป็นห่วงก็คือ ความไม่มั่นใจในชีวิตความเป็นอยู่ ความไม่มั่นใจในอนาคต ความกลัวการเสียเปรียบ ชิงการได้เปรียบไว้ก่อน

ฟังดีๆ จะได้ยินเสียงดังก้องขึ้นมาว่า “เราหิวโหยปรัชญาประจำชาติ” ใครจะหาให้ได้

ผู้เขียนขอเสนอความคิดน้อยๆ เพื่อเป็นตุ๊กตาให้คิดต่อ ซึ่งจะต่อยอดก็ได้ หรือจะล้มกระดานนี้แล้วหงายกระดานใหม่ขึ้นมาเสนอก็ได้ ไม่ว่ากัน

ในสภาพปัจจุบันนี้ ถ้าเสนอความคิดที่คนส่วนใหญ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศยอมรับกันมากที่สุดก็น่าจะง่ายที่สุด จึงขอเลือกเอาพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ทรงประทานเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2493 ว่า “เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันก็ได้ทรงตั้งพระปณิธานว่าจะทรงดำเนินตามพระนโยบายดังกล่าวว่า “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอดและครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”

เราศึกษาขยายความเข้าใจได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้ทรงศึกษาปรัชญาจากมหาวิทยาลัยในประเทศสวิตเซอร์-แลนด์ภาคภาษาฝรั่งเศสซึ่งเรารู้ว่าเป็นภาษาในตระกูลอารยันซึ่งใช้ระบบความคิดของอริสโต-เติลเป็นฐานปรัชญาและวิชาการต่างๆ พระองค์ทรงตั้งพระปณิธานให้ประชาชนชาวสยามมีความสุข และประชาชนชาวสยามของพระองค์ก็นับถือศาสนาพุทธคริสต์อิสลามเป็นส่วนมาก ซึ่งล้วนแต่รับรู้ความสำคัญของภาษาอารยันในการให้และสื่อความจริงระดับโลก ซึ่งก็ตรงกับข้อสังเกตของโซสซูร์ว่าภาษาอารยันเน้นเหตุผลและให้ความหมายที่ตรงกับสัญชาตญาณความจริงของปัญญามากที่สุด

ในเมื่อขณะนี้ยังไม่มีการรับรู้ว่าอารย-ธรรมไทยเป็นอย่างไร ก็น่าจะลองคิดหาปรัชญาตามโครงสร้างของภาษาอารยันคือบาลีสันสกฤตและกรีกละติน โดยคำนึงถึงคุณค่าทางสุนทรีของตระกูลอัลไตอันเป็นเอกลักษณ์ของภาษาไทยควบไปด้วย

หมายเหตุ แม้ศาสนาคริสต์จะมีคัมภีร์ส่วนหนึ่งเป็นภาษาในตระดูลเซมิติค และศาสนาอิสลามใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาคัมภีร์ แต่นักปราชญ์ที่สำคัญของ 2 ศาสนานี้ก็ใช้ปรัชญาของอริสโตเติลซึ่งสร้างปรัชญาจากภาษากรีกเพื่อขยายความในส่วนที่เป็นเหตุผลจนศาสนาทั้ง 2 ใช้เหตุผลได้อย่างศาสนาอารยันโดยไม่สูญเสียความเป็นเซมิติคดั้งเดิม

การคุ้ยหาความจริงจากภาษา

แต่เริ่มแรกพระเวท (เมื่อใดไม่รู้) ผู้ใช้ภาษาสันสกฤตคนหนึ่งเริ่มตระหนักว่าตนได้เข้าถึงความจริงในภาษาสันสกฤตและฝากความจริงไว้ในภาษาสันสกฤตโดยหวังว่าภาษาสันสกฤตจะเก็บความจริงไว้ให้ผู้สนใจสามารถขุดคุ้ยได้จนเชื่อว่ามีอยู่จริง (อสฺสติ) นอกปัญญาและมีความสุข (ความจริง = truth คือความรู้ในปัญญาที่ผู้รู้เชื่อว่าตรงกับที่มีอยู่จริงนอกปัญญาที่เรียกว่าความเป็นจริง (reality))

ก.ค.ศ.632-543 พระพุทธเจ้าทรงใช้เวลาส่วนหนึ่งในแคว้นมคธเพื่อฝากความจริงไว้

กับภาษาบาลีโดยทรงคาดหวังว่าภาษาบาลีจะเก็บความจริงไว้ให้ผู้สนใจสามารถขุดคุ้ยได้จนเชื่อว่ามีอยู่จริง (อตฺถิ) และมีความสุข

ก.ค.ศ.384-322 อริสโตเติลใช้เวลาส่วนหนึ่งในกรุงเอเธนส์เพื่อฝากความจริงไว้ในภาษากรีก โดยคาดหวังว่าภาษากรีกจะเก็บความจริงไว้ให้ผู้สนใจสามารถขุดคุ้ยจนเชื่อได้ว่ามีอยู่จริง (estin) และมีความสุข

ค.ศ.1225-1274 โทมัส อไควนัส ชาวอิตาเลียน ใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในหมู่นักปราชญ์ผู้ใช้ภาษาละตินเพื่อฝากความจริงไว้ในตำรา Summa ซึ่งเขียนเป็นภาษาละติน โดยคาดหวังว่าจะเก็บความจริงไว้ให้ผู้สนใจขุดคุ้ยจนเชื่อได้ว่ามีอยู่จริง (est) และมีความสุข

ภาษาทั้ง 4 อยู่ในตระกูลภาษาอารยันด้วยกันที่โซสซูร์ระบุว่ามีโครงสร้างไวยากรณ์ที่ใกล้เคียงกับไวยากรณ์ระดับลึกมากกว่าภาษาใดในโลกมนุษย์ และอริสโตเติลก็ได้แสดงให้เห็นว่าตนใช้ภาษากรีกแสดงการทำงานของปัญญาตามข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์โดยตรง โดยที่วิจารณญาณไม่อาจปฏิเสธได้ในส่วนที่จริงเด็ดขาด จริงอย่างมีเงื่อนไข ไม่แน่ว่าจริงหรือเท็จจึงต้องเลือกข้างเชื่อ และส่วนที่เท็จอย่างแน่นอน ผู้ใช้ภาษาอารยันย่อมจะซาบซึ้งว่าภาษาอารยันทำหน้าที่นี้ได้จริง แต่ก็มีเสรีภาพที่จะไม่เชื่อตามที่รู้ได้อยู่

ปรัชญาอย่างนี้เรียกว่าปรัชญาอารยัน น่าจะใช้เป็นฐานของอารยธรรมของชนชาติไทยเพื่อความสุขแห่งมหาชนชาวสยามได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้โดยไม่ขัดข้องที่บางคนจะเสริมด้วยศรัทธาในศาสนาใดศาสนาหนึ่งที่รัฐธรรมนูญไทยสนับสนุนตามนโยบาย “แสวงหาจุดร่วมสงวนจุดต่าง” เป้าหมายอยู่ที่ความสุขแท้ของมหาชนชาวสยามและของทุกคนในโลกนี้และบรรลุความสุขในโลกหน้าตามศรัทธาของแต่ละคนได้ตามปณิธาน

โซสซูร์ชี้ว่ามีไวยากรณ์ระดับลึก

โซสซูร์ (Ferdinand de Saussure 1857-1913) บิดาของวิชาภาษาศาสตร์ที่ศึกษาทุกภาษาของโลก ชี้ว่า

1. ภาษาของมนุษยชาติมีทั้งหมดเท่าที่รู้ประมาณ 4000 ภาษา (ไม่นับภาษาที่เพี้ยนหรือแปล่งออกไปว่าเป็นจำนวนเพิ่ม) มีเกมภาษา (language game) ควบคุมการใช้ภาษาแต่ละครั้งเพื่อควบคุมความเข้าใจให้ตรงกันตามประโยชน์ใช้สอยและความไพเราะสุนทรี แต่ก็ยังเข้าใจข้ามภาษากันได้เพราะมีไวยากรณ์ระดับลึกชุดเดียวกัน ไวยากรณ์ระดับลึกค้ำประกันความเข้าใจเรียกว่า La Langue ส่วนไวยการณ์ระดับผิวพื้นค้ำประกันความสะดวกและความสุนทรีเรียกว่า La Parole ซึ่งยิ่งปรับมากเข้าเท่าไรก็ยิ่งสื่อความจริงได้ลดน้อยลงตามส่วน

2. ภาษาจึงค้ำประกัน 3 ด้านโดยต้องแบ่งเปอร์เซ็นต์กัน คือความรู้ ความจริง และอารมณ์

3. ภาษาอารยันมี La Parole ที่ใกล้เคียงกับ La Langue มากที่สุด จึงเข้าถึงความจริงได้ง่ายที่สุด ภาษาลูกและหลาน

อารยันใกล้เคียงน้อยลงตามลำดับ เพราะอยากได้ความไพเราะเพิ่มก็ต้องยอมลดสมรรถนะการเสนอความจริง อย่างเช่นภาษากลุ่มภาษาอัลไตทั้งหลายซึ่งภาษาไทยเป็นตัวอย่างนับเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่าภาษาต่างๆในโลกต้องพึ่งพาอาศัยกัน ภาษาเดียวจะทำได้สมบูรณ์ทุกอย่างไม่ได้

โนม โชมสคี

โนม โชมสคี (1928-) เสนอหลักการ transformational grammar คือความสัมพันธ์ระหว่าง Generative Grammar (or Deep Grammar) กับ Descriptive Grammar (or Superficial Grammar) และเทคนิคการปรับเปลี่ยนจากระดับหนึ่งสู่อีกระดับหนึ่งอันเป็นกุญแจสำคัญให้ทุกภาษาสื่อความเข้าใจและความจริงเดียวกันได้ ซึ่งก็เป็นการย้ำรับรองว่าภาษาอารยันรับรองความจริงตามความเข้าใจเริ่มแรกของปัญญาได้ดีที่สุด เพราะความจริงที่แฝงอยู่เบื้องหลังของภาษาลูกอารยันร่วมกันก็คือ ตรรกะ (Logic ซึ่งมาจากคำ Logos ภาษากรีก ตรงกับ Dhamma ภาษาบาลี Dharma ภาษาสันสกฤต และ Verbum ภาษาละติน และคำเหล่านี้ในทั้ง 4 ภาษาลูกอารยันมีความหมายตรงกันว่า 1. ความจริงนิรันดรไม่เปลี่ยนแปลง และ 2. คำพูดเครื่องมือสื่อผลงานของปัญญาอย่างได้ผล (Nature does not fail.))

ตัวอย่างคติร่วมของภาษาลูกอารยันทั้ง 4

มีคาถาในภาษาบาลีว่า อิงฺฆ อญฺเญปิ ปุจฺฉสฺสุ ปุถู สมณพฺรหฺมเณ ยทิ สจฺจา ขนฺตฺยา ภิยฺโยธ วิชฺชติ

แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า Please ask the other monks in general if exists anything more important than สัจจะ ทมะ จาคะ ขันติ. (สคาถวรรค สังยุตติกนิกาย 15/316/845)

แปลเป็นภาษาสันสกฤตก็จะได้ข้อความและคำคล้ายกับภาษาบาลี โดยมีคำกุญแจว่า สัตยะ ทมะ ขันติ ตยาคะ

แปลเป็นภาษาละตินได้ว่า “Ecce pete communes alteros monachos si existit superior quam Prudentia, Fortitudo, Justitia, Temperantia.” 4 คำสุดท้ายเป็นคำกุญแจ

แปลเป็นภาษากรีกก็จะได้ข้อความและคำคล้ายกับภาษาบาลี สันสกฤต และละติน โดยมีคำกุญแจว่า Phronesis, Tharros, Dikaiosune, Metrispatheia.

4 คำกุญแจเป็นคุณสมบัติของผู้มีความสุขแท้ตามความเป็นจริง เป็นความคิดร่วมของภาษาลูกอารยันทั้ง 4 จึงถือได้ว่าเป็นเป้าหมายของปรัชญาอารยัน และเมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดของบันทึกภาษาลูกอารยันทั้ง 4 ก็พบความพยายามสร้างเหตุผลจูงใจตามโครงสร้างภาษาเหตุผลแบบอารยันเหมือนกันเป็นประโยคคู่ว่า ยถา-ตถา (บาลีและสันสกฤตเหมือนกัน และรวมความหมายด้วยคำ ยทิ

แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า ถ้า-ก็ ซึ่งไม่คุ้นหูเพราะไม่ใช่สำนวนภาษาในกลุ่มอัลไต), ละติน Si-tunc และ กรีก Ean-tote (แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า if-then และภาษาอังกฤษก็เป็นภาษาหลานอารยัน จึงรู้สึกชินหูไม่ถึงขั้นคุ้นหู) ภาษาในกลุ่มอารยันจึงพยายามวิเคราะห์ความคิดและพิสูจน์ด้วยประการทั้งปวงเพื่อให้ประชาชนมีความสุขทั้งในโลกนี้และในปรโลกด้วยปรัชญาอารยัน แต่ปรัชญาวิทยาศาสตร์นิยม (เอาแต่วิทยาศาสตร์อย่างเดียว) กำลังแผลงฤทธิ์จะล้มทั้งปรัชญาอารยันและสุนทรีอัลไต ปรัชญาอารยันกับสุนทรีอัลไตจึงต้องร่วมมือให้วิทยาศาสตร์อยู่ใต้วิจารณญาณของปรัชญาอารยันและสุนทรีอัลไตให้ได้ มิฉะนั้นจะมีแต่ความสับสนวุ่นวายพูดกันไม่รู้เรื่อง (Chaos)

พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญแก่คำกุญแจทั้ง 4 โดยทรงขนานนามรวมว่า ฆราวาสธรรม 4 ซึ่งน่าจะหมายความว่าเป็นฐานชีวิตของชาวพุทธทุกระดับตั้งแต่เริ่มต้นที่สุดจนถึงสูงสุด จะขาดข้อใดข้อหนึ่งเสียมิได้ อริสโตเติลขนานนามรวมว่า aretai arthrotai (แปลตามตัวอักษรว่าคุณธรรมหัวสลักบานพับ มาจากคำ arthron แปลว่าหัวสลักที่ทำให้บานพับคอกแกะหมุนได้รอบตัว) ซึ่งอไควนัสแปลเป็นภาษาละตินว่า virtutes cardinales กลายเป็นภาษาอังกฤษว่า cardinal virtues

ความเป็นไปได้ของปรัชญาอารยัน

ปรัชญาอารยันจะเกิดและพัฒนาได้ก็ต้องมีผู้สนใจปรัชญาที่รวมกลุ่มกันแล้วมีผู้รู้ภาษาลูกอารยันทั้ง 4 ภาษา คือ บาลี สันสกฤต กรีก และละติน เป็นโอกาสอันดีที่เชิญชวนผู้รู้ปรัชญาที่มีศรัทธาในศาสนาต่างๆ ในประเทศไทยมารวมกำลังปัญญาช่วยกันสร้างปรัชญาไทย คือ ปรัชญาอารยันที่ใช้ภาษาไทยอันมีลักษณะเป็นอัลไตและไม่ละเลยความก้าวหน้าของวิทยาการและสุนทรียภาพด้านต่างๆ อารยธรรมไทยที่แท้จริงจะได้ผุดได้เกิดเสียที และจะสะสมเพิ่มพูนเป็นมรดกถ่ายทอดสู่อนุชนชาวไทยทุกรุ่นไป ที่จะภูมิใจว่าเรามีอารยธรรมของเราเอง ซึ่งควรแก่การรักหวงแหน และพัฒนาต่อไปจากรุ่นถึงรุ่นอย่างไม่ขาดสาย

เรามีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่มีศักยภาพที่จะริเริ่มงานนี้ได้ ที่เชื่อว่าจะทำให้ช่วงข้าม 350 ปีมิสซังสยามมีความหมายลึกซึ้ง

เข้าสู่การประกาศข่าวดีใหม่

มีการแสดงออกให้เห็นความพยายามปรับข่าวดีของพระเยซูด้วยเนื้อร้องเพลงว่า “ศิษย์พระคริสต์ เจริญชีวิต ประกาศข่าวดีใหม่” ซึ่งเป็นนิมิตหมายดี แต่มีความกำกวมที่น่าเป็นห่วงว่า อาจจะมีการเข้าใจผิดที่คำว่า “ใหม่” และเอาไปใช้อย่างผิดๆ หรือเพื่อนพี่น้องความเชื่ออื่นอาจจะเข้าใจเจตนาผิด จึงควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า

1. ไม่มี “ข่าวดีใหม่” เพราะต้องประกาศข่าวดีตามเจตนาของพระเยซูเจ้าเท่านั้น คือ “จงรักกันเหมือนที่เรารักพวกท่าน”

2. ไม่มี “เป้าหมายใหม่” เพราะ “อาณาจักรของเรามิได้อยู่ในโลกนี้” แต่มีหน้าที่สร้างชาติตามกฎหมาย ของแผ่นดินให้คืนแก่แผ่นดิน ของพระเป็นเจ้าจงคืนให้พระเป็นเจ้า

3. ไม่มี “พระคริสต์ใหม่” มีแต่พระคริสต์ที่เสียสละ เพื่อให้ทุกคนมีความสุข และผู้เสียสละมีความสุขด้วย

4. มีแต่ “เจริญชีวิตใหม่” จากการตีความ “matheteusate” จงทำศิษย์ (มัทธิว 28:19) มาจากคำ mathetos ลูกศิษย์ คือพระองค์ทำตัวอย่างไร ก็ให้ไปทำตัวอย่างเป็นคำสอนอย่างนั้น

5. มีแต่ “ความรักใหม่” ไม่ใช่เปลี่ยนนิยามความรัก แต่เพิ่มผลของความรัก จากแต่ก่อนเน้น “ความภูมิใจที่ได้รักอย่างเสียสละไม่หวังผลตอบแทนอันใดนอกจากความสุขในสวรรค์” ขอให้เพิ่ม (ไม่ใช่แทน) ความสุขในทุกครั้งที่ปฏิบัติความรักและทุกขณะที่รักสวรรค์จะเป็นอย่างไร แล้วแต่จะทรงประทานการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญนี้ปรากฏออกมาอย่างสม่ำเสมอจากผู้นำความคิดของพระศาสนจักร เช่น The Joy of the Gospel (ความชื่นชมแห่งพระวรสาร), Amoris Laetitia (ความปิติยินดีแห่งความรัก) ของพระสันตะปาปาฟรังซิส และพระองค์ก็ได้แสดงความสุขสุดยอดในการปฏิบัติความรักห่วงใย เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ.2562 ณ สำนักวาติกัน ตามรายงานของหนังสือพิมพ์สยามชนฉบับมิถุนายน 2562 หน้า 1 และ 3 ว่า พระองค์ทรงคุกเข่าลงจูบเท้า (อย่างไม่ตะขิดตะขวงพระทัย) ของรองประธานาธิบดีซัลวา กีอีร์ มายาดิต เคลื่อนไปจูบเท้ารีค มาชาร์ อดีตรองประธานาธิบดี และจูบเท้าของนางรีเบคกา เอ็นยางเดน มาบิยอร์ รัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม เพื่อวอนขอสันติภาพ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ข้อคิดของผู้เขียนบทความว่า “ทั้งๆ ที่มีอาการเจ็บหัวเข่าเรื้อรังในวัย 82 ปี พระองค์ก้าวเดินช้าๆ ด้วยสีหน้าเบิกบานแจ่มใส โดยมีผู้ช่วยจับแขนประคองอยู่ด้านขวา หากไม่ทรงกระทำเช่นนั้น ก็จะไม่มีใครตำหนิพระองค์ได้เลย แต่พระองค์ทรงตั้งใจจูบไปตรงที่ต่ำที่สุดคือหลังเท้า เพื่อจะบอกว่าแม้แต่สิ่งที่ต่ำที่สุดของมนุษย์ พระองค์ก็ยังจูบได้ นับประสาอะไรกับการให้เกียรติให้อภัยผู้อื่นจะทำไม่ได้เชียวหรือ” สำหรับชาวคาทอลิกย่อมรู้อยู่แก่ใจว่าพระองค์ได้ทำศิษย์ตามคำสั่งของพระเยซูเจ้า คือสอนและทำอย่างมีความสุขนั่นเอง

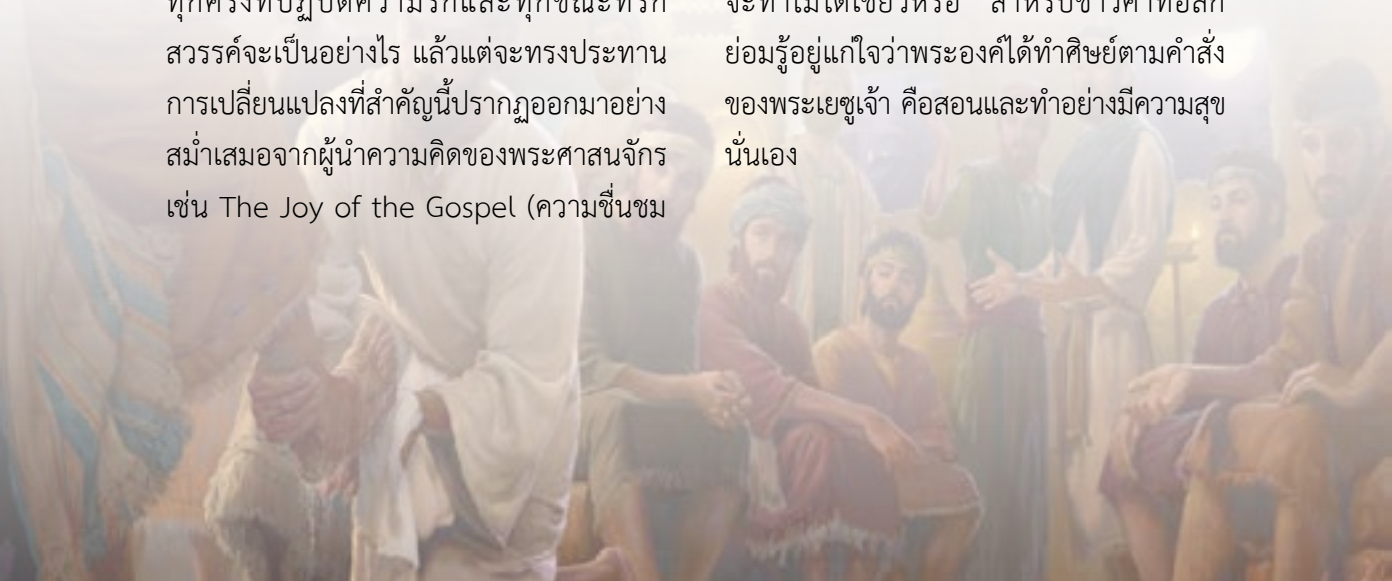

บรรณานุกรม

O’Donnell, Christopher. (1996). Ecclesia: A Theological Encyclopedia of the Church. Minnesota: Collegeville.

กีรติ บุญเจือ. (2561). ชุดปรัชญาสวนสุนันทา 10 เล่ม.

(หมวดพระสัจธรรม)

การพัฒนาเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์ ในช่วงเวลา 350 ปี แห่งมิสซังสยาม

บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไก้ส์, S.D.B.

ช่วงปลายศตวรรษที่ 16 หลังจากสภาสังคายนาเมืองเตรนท์ (ปี ค.ศ.1543-1563) ความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระนางมารีย์ในพระศาสนจักรยุโรปตะวันตกได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อโต้ตอบคำกล่าวหาของนักปฏิรูป บรรดามิชชันนารีรุ่นแรกๆ ที่เดินทางประกาศข่าวดีของพระคริสตเจ้าและนำความเชื่อคาทอลิกมาสู่ราชอาณาจักรสยาม จึงมีความเลื่อมใสศรัทธาลึกซึ้งต่อพระนางมารีย์ และได้รับการศึกษาในด้านเทววิทยาอย่างดีเพื่อเตรียมตัวเป็นพระสงฆ์

เป็นเรื่องยากที่จะสรุป “เทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์” ของมิชันนารีเหล่านั้นผู้ยึดมั่นในคำสอนที่ได้รับการพัฒนามาหลายศตวรรษตั้งแต่สมัยปิตาจารย์จนถึงสมัยนั้น อย่างไรก็ตาม เราสามารถบ่งบอกแนวโน้มบางประการและคารวกิจที่ได้ปฏิบัติกันในวันฉลองต่างๆ เพื่อถวายเกียรติแด่พระนางมารีย์ ดังต่อไปนี้

1. พระนางมารีย์เป็นพระมารดาพรหมจารี คือ ทรงปฏิสนธิพระบุตรของพระเจ้าในพระครรภ์ เดชะพระอานุภาพของพระจิตเจ้า พระนางจึงทรงได้รับพระนามว่า “พระชนนีของ

บาทหลวงสังกัดคณะซาเลเซียน S.D.B., อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

พระเจ้า” (Theotokos) ดังที่สภาสังคายนาเมืองเอเฟซัสประกาศอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.431 และกำหนดวันสมโภชพระนางมารีย์พระมารดาของพระเจ้า

2. พระนางมารีย์ทรงเป็นพรหมจารีเสมอ ดังที่สภาสังคายนาเมืองคอนสแตนติโนเปิล ครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ.553 และสภาสังคายนาลาเตรันในปี ค.ศ.649 ประกาศอย่างเป็นทางการ หมายความว่า ก) หลังจากประสูติพระเยซูเจ้าแล้ว พระนางไม่ทรงให้กำเนิดบุตรคนใดอีก ข) ทรงเป็นพรหมจารีในการประสูติพระเยซูเจ้า ทั้งในแง่ที่ว่าพระนางทรงมอบพระวรกายและพระวิญญาณทั้งหมดแก่งานของพระบุตรเพื่อช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น และในแง่ชีวภาพคือพระนางประสูติพระเยซูเจ้าโดยปราศจากความเจ็บปวดใดๆ

3. พระนางมารีย์ทรงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ในความหมาย 3 ประการคือ ก) ความศักดิ์สิทธิ์ในแง่ศีลธรรมและคุณธรรมส่วนตัวของพระนาง เช่น ความเชื่อในการยอมรับพระประสงค์ของพระเจ้าดังที่ทูตสวรรค์แจ้งให้ทราบ ข) ความศักดิ์สิทธิ์ในแง่ทรงเป็นผู้ปราศจากบาปและข้อบกพร่องทุกประการ ดังที่ทำฉลองในวัน “พระนางมารีย์ผู้ปฏิสนธินิรมล” ทั้งๆ ที่ในสมัยนั้นยังไม่ค่อยเข้าใจอย่างชัดเจนว่า พระนางผู้ปฏิสนธิในครรภ์ของนักบุญอันนาทรงปราศจากบาปกำเนิด ค) นักเทววิทยาบางคนเชื่อว่า พระนางมารีย์ทรงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์เพราะทรงปฏิสนธิโดยปราศจากกำเนิด

4. ยังมีความคิดหลากหลายเกี่ยวกับช่วงสุดท้ายในพระชนมชีพของพระนางมารีย์บนแผ่นดิน เช่น บางคนคิดว่าพระนางมารีย์สิ้นพระชนม์เป็นมรณสักขีหรืออาจสิ้นพระชนม์ตามธรรมชาติ บางคนคิดว่าพระนางอาจไม่ได้สิ้นพระชนม์ เพียงบรรทมหลับไป และอีกบางคนคิดว่าพระนางมารีย์สิ้นพระชนม์และทรงกลับคืนพระชนมชีพตามภาพลักษณ์ของพระบุตร เพื่อเป็นสัญลักษณ์จุดมุ่งหมายของพระศาสนจักร

5. บรรดามิชชันนารีนำวันฉลองอื่นๆ ถวายเกียรติแด่แม่พระเข้ามาในราชอาณาจักรสยามคือ ฉลองการถวายพระกุมารในพระวิหาร (Presentation of the Lord) ฉลองการแจ้งข่าวเรื่องพระวจนาตถ์ทรงรับสภาพมนุษย์ (Annunciation) ฉลองแม่พระรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ (Assumption) และฉลองแม่พระบังเกิด (Nativity) รวมทั้งสมโภชคริสตสมภพ

ในช่วงเวลา 350 ปี ต่อจากการสถาปนามิสซังสยาม นักเทววิทยาของพระศาสนจักรคาทอลิกทั่วโลก ได้พยายามไตร่ตรองบทบาทของพระนางต่อไปโดยขยายโลกทัศน์อย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการไตร่ตรองทางเทววิทยาในทุกสาขา นั่นคือพิจารณาจากมุมมองของคริสตวิทยาผ่านไปยังมุมมองของมานุษยวิทยา คำยืนยันความเชื่อเกี่ยวกับพระนางมารีย์ของบรรดาปิตาจารย์และสภาสังคายนาสากลครั้งแรกๆ เคยถูก

กำหนดไว้ในความสัมพันธ์กับข้อโต้เถียงเกี่ยวกับพระคริสตเจ้า แต่บัดนี้ คำสอนเรื่องพระนางมารีย์ถูกกำหนดไว้ในมุมมองใหม่ นักเทววิทยาของพระศาสนจักรยุโรปตะวันตกพิจารณาจากพระสัจธรรมเรื่องพระคริสตเจ้าและพระตรีเอกภาพผ่านไปยังพระสัจธรรมเรื่องมานุษยวิทยา นั่นคือพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับสภาพดั้งเดิมของมนุษย์ การประทานพระหรรษทาน การพัฒนาชีวิตคริสตชน และจุดมุ่งหมายสุดท้ายของชีวิตมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของมุมมองนี้อธิบายทั้งความยุ่งยากที่เกิดขึ้นในระยะแรกๆ และเส้นทางของการพัฒนาต่อไป เมื่อพระศาสนจักรยุโรปตะวันออกไม่ค่อยสนใจเทววิทยาทางมานุษยวิทยาแล้ว พระศาสนจักรยุโรปตะวันตกจึงจำเป็นต้องพิจารณามุมมองนี้ด้วย เพื่อพัฒนาเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์

อย่างไรก็ตาม การไตร่ตรองของบรรดาปิตาจารย์และของพระศาสนจักรสมัยต่อไปก็ยังคงดำเนินต่อเนื่องไปเรื่อยๆ เพราะเหตุผล 3 ประการคือ

1) ปัญหาบางอย่างที่ปิตาจารย์หลายคนได้อ้างถึงและโต้เถียงกันตั้งแต่สมัยแรก แต่ยังไม่ได้รับคำตอบ เช่น นักบุญเอปีฟานีอุส (Epiphanius) เคยตั้งคำถามเกี่ยวกับจุดจบชีวิตบนแผ่นดินของพระนางมารีย์ หรือนักบุญออกัสตินเคยคิดว่าพระนางมารีย์ทรงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ยิ่ง ตั้งแต่จุดเริ่มแรกของชีวิตซึ่งมีผลในเรื่องบาปกำเนิด

2) พิธีกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วันที่ 15 สิงหาคม ฉลองพระนางมารีย์ทรงรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ และวันที่ 8 ธันวาคม ฉลองพระนางมารีย์ผู้ปฏิสนธินิรมล บทเทศน์ในวันฉลองทั้ง 2 นี้เป็นแรงบันดาลใจอยู่เสมอให้เข้าใจพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระชนมชีพทั้งหมดของพระนางมารีย์ และในที่สุดเหนือสิ่งอื่นใด

3) พระศาสนจักรเคยสั่งสอนอยู่เสมอว่าพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระคริสตเจ้าและพระตรีเอกภาพเป็นรากฐานความเชื่อเกี่ยวกับพระนางมารีย์ พระมารดาพรหมจารีของพระเจ้า จนกระทั่งนักเทววิทยาทุกคนที่พยายามอธิบายสิทธิพิเศษของพระนาง ทั้งเมื่อทรงเริ่มชีวิตโดยปราศจากบาปและเมื่อทรงได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ในจุดจบของชีวิต ต่างก็อ้างเหตุผลพร้อมกับนักบุญออกัสตินว่า “เพื่อถวายเกียรติสรรเสริญพระเจ้า” (propter honorem Domini) และพิจารณาบทบาทของพระนางมารีย์ในแผนการแห่งความรอดพ้นอยู่เสมอ

เหตุผลที่มีอิทธิพลต่อพระศาสนจักรตะวันตกให้นิยาม “พระสัจธรรมเรื่องพระนางมารีย์ในสมัยใหม่” (modern Marian dogmas) หมายถึง “การปฏิสนธินิรมล” และ “การรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์” ของพระมารดาพรหมจารีของพระเจ้า สรุปได้ใน 4 ประเด็น คล้ายกับที่เราพบในสมัยบรรดาปิตาจารย์คือ

1) ความจำเป็นที่ต้องยืนยันความจริงของข้อความเชื่อเพื่อถวายเกียรติสรรเสริญพระเจ้าและเพื่อความรอดพ้นของมนุษย์

2) ปฏิกิริยาต่อคำสอนผิดๆ บางอย่างเกี่ยวกับมานุษยวิทยาทางเทววิทยาและการไถ่กู้มนุษย์

3) การอ้างอิงถึงแบบอย่างทางจิตใจและจริยธรรมของพระนางมารีย์

4) ความต้องการและแรงกระตุ้นที่มาจากประสบการณ์ของคารวกิจต่อพระมารดาของพระเจ้า

1. ความจำเป็นที่ต้องถวายพระพรสรรเสริญพระเจ้าสำหรับสิ่งมหัศจรรย์ที่ทรงกระทำเพื่อมนุษย์

ไกเซลมันน์ (Geiselmann) นักเทววิทยาชาวเยอรมันให้ข้อสังเกตว่า พระสัจธรรมเกี่ยวกับพระนางมารีย์ 2 ประการสุดท้ายแสดงลักษณะชัดเจนว่าเป็น “การนมัสการพระเจ้า” แรงบันดาลใจโดยตรงและสำคัญที่สุดในการประกาศพระสัจธรรมดังกล่าว ไม่ใช่เป็นการต่อต้านคำสอนผิดๆ บางประการ หรือแก้ไขการโต้เถียงอย่างเด็ดขาด แต่เพื่อเป็นพยานถึงความจริง ถวายพระพรแด่พระเจ้าสำหรับสิ่งมหัศจรรย์ที่ทรงกระทำเพื่อเรา พระธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับของสมเด็จพระสันตะปาปาปีโอที่ 9 และปีโอที่ 12 ผู้ทรงประกาศพระสัจธรรม 2 ประการนี้ ก็ยืนยันเจตนาที่จะถวายพระพรแด่พระเจ้าอย่างชัดเจนว่า “เพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระตรีเอกภาพศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเกียรติยศและเครื่องประดับของพระชนนีพรหมจารีของพระเจ้า... เรายืนยัน” และ “เพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าผู้ทรงสรรพาภาพ... เพื่อถวายเกียรติสรรเสริญพระบุตร... เพื่อถวายเกียรติมากยิ่งขึ้นแด่พระมารดาผู้สูงส่งของพระเจ้า... เราประกาศ ยืนยันและให้คำนิยาม...”

ร่วมกับจุดมุ่งหมายที่จะถวายพระพรแด่พระเจ้านี้ พระศาสนจักรต้องการเข้าใจความเชื่อเกี่ยวกับพระนางมารีย์ในเชิงบวกอย่างชัดเจนและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพราะเคยมีการโต้เถียงของบรรดาอัสมาจารย์เป็นเวลาหลายศตวรรษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระหว่างผู้สนับสนุนกับผู้ต่อต้านข้อความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิสนธินิรมลของพระนาง ซึ่งฝ่ายหนึ่งยึดมั่นกับธรรมประเพณีของนักบวชคณะฟรังซิสกัน และอีกฝ่ายหนึ่งยึดมั่นกับธรรมประเพณีของนักบวชคณะโดมินิกัน ในที่สุด พระศาสนจักรประกาศคำนิยามพระสัจธรรมทั้ง 2 ประการนี้ “เพื่อเทิดทูนความเชื่อคาทอลิกและความเจริญก้าวหน้าของคริสตศาสนา” และ “เพื่อความชื่นชมยินดีและความสุขของพระศาสนจักรทั้งหมด”

ดังนั้น จึงเป็นพลวัตภายในของความเชื่อที่พระศาสนจักรในสมัยใหม่ต้องการแสดงออกในพระสัจธรรม 2 ประการ คือความต้องการที่จะเข้าใจพระธรรมล้ำลึกอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยพิศเพ่งข้อความเชื่อนี้ด้วยความเคารพบูชา “หลังจากที่ได้วอนขอพระเจ้าอย่างมั่นคงอยู่เสมอ และเรียกขานพระจิตแห่งความจริง” ในทำนองเดียวกัน การประกาศพระสัจธรรม 2 ประการนี้ยังเป็นการรับรองความรู้สึกที่ประชากรของพระเจ้ามีเกี่ยวกับความเชื่อ ดังที่สมเด็จพระสันตะปาปาทรงสำรวจก่อนที่จะประกาศข้อความเชื่อดังกล่าว เพราะทรงมั่นพระทัยด้วยความเชื่อว่า พระจิตเจ้าไม่ทรงปล่อยให้พระศาสนจักรทั้งหมดหลงผิดในเรื่อง

ความเชื่อ ตรงกันข้าม พระจิตเจ้าจะทรงบันดาลให้พระศาสนจักรเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในความจริงที่พระเยซูเจ้าทรงสั่งสอนและหนังสือพันธสัญญาใหม่ได้บันทึกไว้ (เทียบ ยน 16:13)

2. ปฏิกิริยาต่อคำสอนผิดบางอย่างเกี่ยวกับมานุษยวิทยาทางเทววิทยาและการไถ่กู้มนุษย์

การเน้นย้ำถึงเจตนาที่จะถวายพระพรแด่พระเจ้าและจะเสนอพระสัจธรรมเกี่ยวกับพระนางมารีย์ในสมัยใหม่ ไม่ยกเว้นเราจากการค้นคว้าโลกทัศน์ทางวัฒนธรรมและชีวิตจิตซึ่งเป็นเบื้องหลังของการนิยามพระสัจธรรม เราพบทัศนคติตรงกันข้าม 2 ประการที่ลดมานุษยวิทยาทางเทววิทยาและหลักคำสอนเกี่ยวกับการช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น ซึ่งพระสัจธรรมได้ต่อต้านคือ ด้านหนึ่ง ในสมัยใหม่ การเทิดทูนมนุษย์ในเชิงอัตวิสัยและในฐานะบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ จนกระทั่งลบล้างคู่แข่งใดๆ ทางเทววิทยา หรือลบล้างความรอดพ้นใดๆ ที่มาจากเบื้องบน อีกด้านหนึ่ง การเทิดทูนพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้ามากเกินไปจนทำให้การกระทำของมนุษย์เป็นเพียงแง่ลบและมนุษย์เป็นฝ่ายรับอย่างเดียว ตามคำสอนของนิกายโปรเตสแตนต์ ความเชื่อของพระศาสนจักรคาทอลิกอยู่ระหว่างความคิดตรงกันข้าม 2 ขั้วนี้ คือระหว่างความรุ่งโรจน์ของมนุษย์โดยปฏิเสธพระเจ้ากับพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าโดยปฏิเสธศักดิ์ศรีของมนุษย์

ความเชื่อของพระศาสนจักรต่อเนื่องมาจากการประกาศความเชื่อของสภาสังคายนาเมืองคาลเซโดน ในปี 451 ซึ่งยืนยันพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระคริสตเจ้าอย่างสมดุล พระองค์ทรงรวมธรรมชาติมนุษย์กับพระธรรมชาติพระเจ้า “โดยไม่ปะปน ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่แบ่งแยก แต่รวมเป็นหนึ่งเดียว” ในการเป็นพระบุคคลหนึ่งเดียวของพระวจนาตถ์ผู้ทรงรับธรรมชาติมนุษย์ ในสมัยโบราณ เทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์ของพระศาสนจักรเคยช่วยรักษาข้อความเชื่อเกี่ยวกับพระคริสตเจ้าฉันใด ในสมัยใหม่ก็กลายเป็นสื่อเพื่อยืนยันความสอดคล้องระหว่างบทบาทของมนุษย์กับบทบาทของพระจ้าในมานุษยวิทยาฉันนั้น

2.1 เบื้องหลังของการประกาศพระสัจธรรมสมัยใหม่

“ทัศนคติสมัยใหม่” เป็นเบื้องหลังของข้อโต้แย้งแม้จะอยู่ห่างไกลคำนิยามพระสัจธรรมเรื่องการปฏิสนธินิรมลของพระนางมารีย์ คือเพื่อต่อต้านความคิดที่มนุษย์เป็นผู้ตัดสินเด็ดขาดถึงชะตากรรมของตน และมนุษย์เป็นผู้เดียวที่สร้างความก้าวหน้าของตน พระศาสนจักรประกาศยืนยันเสียงดังกึกก้องว่าการริเริ่มของพระเจ้าในประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้นเป็นเอกอย่างแน่นนอน ซึ่งปรากฏชัดเจนเป็นพิเศษในประวัติศาสตร์ของพระมารดาพรหมจารีพระเจ้า

นี่คือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการนิยามพระสัจธรรมเรื่องการปฏิสนธินิรมลของพระนางมารีย์ในสมัยใหม่ รากฐานข้อความเชื่อ

นี้อยู่ในพระคัมภีร์อย่างแน่นอน ในปี ค.ศ.1854 สมณสารตรา “Ineffabilis Deus” ของสมเด็จพระสันตะปาปาปีโอที่ 9 อ้างถึงชื่อที่ทูตสวรรค์กาเบรียลใช้ทักทายพระนางมารีย์ว่า “ท่านผู้ที่พระเจ้าโปรดปราน” หรือ ดังที่ธรรมประเพณีของพระศาสนจักรภาษาลาตินเรียกว่า “เปี่ยมด้วยพระหรรษทาน” (gratia plena ลก 1:28) นี่เป็นข้อความในพระคัมภีร์ที่เป็นพื้นฐานมั่นคงที่สุด แม้ยังไม่เป็นข้อพิสูจน์ เพื่อส่งเสริมความเชื่อว่าพระนางมารีย์ทรงปฏิสนธินิรมล ตลอดหลายศตวรรษที่ผ่านมาพระศาสนจักรเข้าใจความหมายของชื่อนี้มากยิ่งขึ้นว่า พระหรรษทานของพระเจ้าเปลี่ยนแปลงพระนางมารีย์จนกระทั่งทำลายบาปและผลตามมาของบาป เพราะชีวิตใหม่ที่พระเจ้าประทานอย่างอุดมสมบูรณ์ (เทียบ อฟ 1: 6ฯ) ถ้าเป็นความจริงที่พระหรรษทานของพระเจ้าเปลี่ยนแปลงพระนางมารีย์โดยสิ้นเชิงแล้ว ความจริงนี้ก็รวมความคิดที่ว่า พระเจ้าทรงปกป้องพระนางให้พ้นจากบาป ทรงชำระ ทรงบันดาลความศักดิ์สิทธิ์แด่พระนางอย่างเต็มเปี่ยม คริสตชนสมัยแรกๆ เชื่อว่าโลกใหม่เริ่มต้นขึ้นแล้วในพระนาง เพราะพระนางทรงเป็นธิดาแห่งศิโยนในวาระสุดท้าย เป็นเครื่องหมายของประชากรอิสราเอลที่กลายเป็นสิ่งสร้างใหม่ โดยไม่ยกเลิกการเป็นประชากรแห่งพันธสัญญานี่คือพระธรรมล้ำลึกเกี่ยวกับความต่อเนื่องของมนุษยชาติในความไม่ต่อเนื่องของพระหรรษทาน

บรรดาปิตาจารย์เคยสอนอย่างชัดเจนว่าความศักดิ์สิทธิ์สมบูรณ์ของพระนางมารีย์เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องสงสัย แต่ต่อมา มีความยากลำบากมากมายในธรรมประเพณีของพระศาสนจักรทั้งตะวันออกและตะวันตกที่ต่อต้านความคิดเกี่ยวกับการปฏิสนธินิรมลของพระนางมารีย์ เช่น คำสอนนี้จะทำลายความเป็นสากลของบาปกำเนิดและความต้องการของมนุษย์ทุกคนที่จะได้รับความรอดพ้นหรือไม่ หลักคำสอนที่แพร่หลายของนักบุญออกัสตินที่ว่า บิดามารดาถ่ายทอดบาปกำเนิดแก่ลูกที่ปฏิสนธิโดยทางเพศสัมพันธ์ (Traducianism) จะสอดคล้องกับการบังเกิดตามธรรมชาติของพระนางมารีย์ได้อย่างไร และในที่สุด หลักคำสอนที่ได้รับแรงบันดาลใจจากนักบุญเกรโกรีแห่งเมืองนาซีอันเซนที่ว่า พระนางมารีย์ทรงได้รับการชำระให้บริสุทธิ์เมื่อสมัครพระทัยยอมรับแผนการของพระเจ้าที่ทูตสวรรค์แจ้งให้ทราบ จะดีกว่าคำสอนที่พระนางทรงได้รับการปกป้องให้พ้นจากบาปตั้งแต่ทรงปฏิสนธิหรือไม่

พระศาสนจักรแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้อย่างค่อยเป็นค่อยไป บรรดาอัสมาจารย์ประสบความสำเร็จในการอธิบายว่า บาปกำเนิดขึ้นอยู่กับจิตวิญญาณของบุคคลที่อาจมีความผิดหรือความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งทำให้พ้นจากวิสัยทัศน์ค่อนข้างกลไกทางกายภาพตามหลักคำสอนที่นักบุญออกัสตินเผยแผ่ (Traducianism) นักเทววิทยาคนแรกที่ได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างถูกต้องคือ ดุนส์ สโคตุส (Duns Scotus) ผู้มีความหยั่งเห็นแบบ

อัจฉริยะเสนอความคิดเกี่ยวกับการปกป้องรักษา (praeservatio) เขาอธิบายว่า พระเยซูคริสตเจ้า ทรงเป็นคนกลางผู้เดียวและสมบูรณ์ระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ ทรงเลือกที่จะบันดาลให้พระมารดาของพระองค์พ้นจากบาปกำเนิดเพราะเห็นแก่บุญบารมีของพระองค์

ความคิดนี้ทำให้ความจำเป็นของมนุษย์ทุกคนที่จะต้องได้รับความรอดพ้นจากพระเจ้ายังคงมีผลบังคับอยู่ ขณะที่พระเจ้าทรงเลือกพระนางมารีย์อย่างอิสระเต็มเปี่ยมโดยไม่เป็นการตอบแทน และทรงเห็นล่วงหน้าว่าพระนางจะทรงยินยอมรับการเลือกสรรนี้ในพระชนมชีพของพระนาง วิธีนี้ปูพื้นฐานสำหรับคำสอนอย่างเป็นทางการของพระศาสนจักรเสมอมา เช่น สภาสังคายนาเมืองเตรนอ้างถึงสิทธิพิเศษที่พระเจ้าประทานแก่พระนางมารีย์ ทำให้พระนางพ้นจากบาปใดๆ ตลอดพระชนมชีพทั้งหมดของพระนาง และในปี ค.ศ.1661 สมเด็จพระสันตะปาปาอเล็กซานเดอร์ที่ 7 ทรงประกาศสาสน์ “ความเอาใจใส่ดูแลพระศาสนจักรทั้งหลาย” (Sollicitudo omnium ecclesiarum) ซึ่งมีรายละเอียดดังที่เราจะพบในคำนิยามพระสัจธรรมเรื่องการปฏิสนธินิรมลของพระนางมารีย์ ต่อมา วันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 1854 สมเด็จพระสันตะปาปาปีโอที่ 9 ทรงประกาศ ในบริบทการยืนยันความเป็นเอกของพระเจ้าโดยสิ้นเชิง เพื่อต่อต้านข้อสันนิษฐานของอันตรภาพนิยม (immanentism)ในสมัยใหม่ คือทฤษฎีที่ว่าพระเจ้าแพร่อยู่ในทุกๆ สิ่ง

2.2. พระสัจธรรมการปฏิสนธินิรมลของพระนางมารีย์

ตัวบทของสมณสารตรา “Ineffabilis Deus” ชัดเจนและกะทัดรัดแบบข้อเขียนของอัสมาจารย์ดังกล่าวว่า “เรายืนยัน ประกาศและนิยามว่าพระสัจธรรมที่ถือว่า ตั้งแต่ทรงเริ่มปฏิสนธิ พระนางพรหมจารีมารีย์ทรงได้รับพระหรรษทานพิเศษและอภิสิทธิของพระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพ โดยทรงคำนึงถึงบุญบารมีของพระคริสต์เยซู (intuitu meritorum Christi Iesu) พระผู้กอบกู้มนุษยชาติ ปกป้องไว้ให้พ้นจาก (praeservatam immunem) มลทินทุกประการของบาปกำเนิด เป็นความจริงที่พระเจ้าทรงเปิดเผยและผู้มีความเชื่อทุกคนต้องเชื่อมั่นอย่างมั่นคง”

ก่อนอื่นหมด น่าสังเกตว่าคำนิยามนี้มีลักษณะยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางคือ พิจารณาพระบุคคลของพระนางมารีย์ในบริบทของบุคคลแห่งพระตรีเอกภาพ พระเจ้าพระบิดาประทานพระหรรษทานพิเศษและอภิสิทธิแด่พระบุคคลของพระนางพรหมจารี ทรงปกป้องพระนางไว้ให้พ้นจากมลทินทุกประการของบาปกำเนิด โดยทรงคำนึงถึงบุญบารมีของพระบุตรผู้ทรงรับธรรมชาติมนุษย์ จริงอยู่คำนิยามนี้ไม่อ้างถึงพระจิตเจ้าโดยตรง แต่วลีที่ว่า “พระหรรษทานพิเศษ” ชวนให้คิดถึงบทบาทของพระจิตเจ้าอีกด้วย

คำนิยามนี้มองพระนางมารีย์ในแผนการแห่งความรอดพ้นของพระตรีเอกภาพ พระนางทรงขึ้นอยู่อย่างสิ้นเชิงกับพระบุตร “พระผู้กอบ

กู้มนุษยชาติ” ส่วนพระบิดาทรงเลือกสรรพระนางเช่นเดียวกับมนุษย์อื่นๆ ด้วยอิสรภาพโดยไม่เป็นการตอบแทน ผ่านทางการเป็นคนกลางหนึ่งเดียวและสากลของพระบุตรพระเยซูคริสตเจ้า และเพราะเห็นแก่บุญบารมีของพระองค์เฉพาะพระพักตร์พระบิดาเจ้า พระนางทรงได้รับการปกป้องไว้ให้พ้นจากสภาพบาปกำเนิดของมนุษย์ทุกคน ดังนั้นพระนางจึงทรงดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับแผนการของพระเจ้าได้อย่างสมบูรณ์ พระนางมารีย์ทรงพระชนมชีพจากพระบิดาผ่านทางพระบุตรและในพระจิตเจ้า เพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระบิดาในพระจิตเจ้าองค์เดียวกัน ผ่านทางพระบุตรนิรันดรเพียงพระองค์เดียว ผู้ทรงรับธรรมชาติมนุษย์ในพระนางเพื่อความรอดพ้นของเรา วิสัยทัศน์นี้เฉลิมฉลองชัยชนะแห่งพระหรรษทานเท่านั้น

พระเจ้าประทานทุกสิ่งทุกอย่างแด่พระนางมารีย์ตั้งแต่เริ่มต้นพระชนมชีพ ก่อนที่พระนางจะทรงกระทำการใดๆ ที่เป็นบุญกุศลก็ทรงได้รับพระหรรษทานอย่างเต็มเปี่ยมเพราะเห็นล่วงหน้าถึงบุญบารมีของพระบุตรผู้ทรงรับธรรมชาติมนุษย์ การเป็นของประทานจากพระเจ้าไม่ควรทำให้เรามองข้ามความสัมพันธ์ระหว่างพระธรรมล้ำลึกการปฏิสนธินิรมลของพระนาง กับการที่พระเจ้าทรงเตรียมพระนางไว้ในประวัติศาสตร์ของอิสราเอลก่อนหน้านั้น นี่เป็นพระธรรมล้ำลึกของพระหรรษทานที่ครอบคลุมแผนการแห่งความรอดพ้น เป็นพระธรรมล้ำลึกแห่งความรัก คือความรักของพระเจ้าต่างจากความรักของเรา เพราะความรักของพระเจ้าไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ทรงรัก แต่เป็นความรักที่สร้างสิ่งที่ทรงรักโดยไม่มีอุปสรรคใดๆ ขัดขวาง

พระเจ้าทรงสร้างโลกใหม่ขึ้นมาแทนโลกแรกเริ่มที่เก่าแก่ ทรงทำให้พระนางมารีย์เป็นมนุษย์ที่น่ารักและน่าประทับใจมากที่สุด เป็นบุคคลที่ไม่ประนีประนอมกับบาปเลย เป็นบุคคลที่พระเจ้าจะทรงพำนักอยู่การปฏิสนธินิรมลของพระนางมารีย์จึงเป็นชัยชนะแห่งพระหรรษทานของพระเจ้าโดยปราศจากการกระทำใดๆ ของมนุษย์ การประกาศว่าความคิดริเริ่มของพระเจ้าเป็นเอกเหนือสิ่งอื่นใดและเป็นพื้นฐานของพระธรรมล้ำลึกทั้งหมดแห่งความรอดพ้น แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า พระสัจธรรมการปฏิสนธินิรมลของพระนางมารีย์พรหมจารีเป็นส่วนสำคัญของคำสอนเรื่องความรอดพ้นของมนุษย์ และเป็นรูปแบบของความรอดพ้นที่สมบูรณ์ พระศาสนจักรยืนยันความจริงนี้เพื่อเน้นว่า พระเจ้าทรงยิ่งใหญ่กว่าทุกสิ่งและทรงเป็นเอกอยู่เสมอ ความจริงนี้ต่อต้านทัศนคติของปรัชญาสมัยใหม่

2.3. พระสัจธรรมการรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ของพระนางมารีย์

พระสัจธรรมการรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ของพระนางมารีย์เป็นการพัฒนาการเข้าใจความเชื่อเกี่ยวกับพระนางเพื่อต่อต้านการมองมนุษย์ในแง่ลบ ที่เป็นผลมาจากขบวนการปฏิรูปของนิกายโปรเตสแตนต์ซึ่งต้องการ “ถวายพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระเจ้าเพียงพระองค์

เดียว” เพื่อยืนยันว่าพระเจ้าทรงมีบทบาทสมบูรณ์สูงสุดในงานกอบกู้มนุษย์ และเพื่อปฏิเสธการร่วมมือใดๆ ของมนุษย์และของพระศาสนจักร ในการโต้เถียงกันระหว่างทัศนคติของคาทอลิกกับทัศนคติของโปรเตสแตนต์ ซึ่งไม่มีการประนีประนอม และเป็นคู่อริกันอย่างสุดขีด พระสัจธรรมเรื่องพระนางมารีย์รับเกียรติเข้าสู่สวรรค์แสดงมานุษยวิทยาของนิกายคาทอลิกที่มองมนุษย์ในแง่บวกอย่างชัดเจน รวมทั้งความสำคัญในการเป็นคนกลางของพระศาสนจักร ซึ่งนำมาประยุกต์กับการเป็นคนกลางหนึ่งเดียวและสมบูรณ์ของพระคริสตเจ้าอย่างเป็นรูปธรรม โดยไม่มองข้ามว่าพระหรรษทานเป็นเอกอยู่เสมอ

ดังนั้น พระสัจธรรมทั้ง 2 ประการในสมัยใหม่ คือการปฏิสนธินิรมลและการรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ของพระนางมารีย์ก็ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้พระนางมารีย์ทรงเป็นภาพลักษณ์มานุษยวิทยาทางเทววิทยาอย่างเป็นรูปแบบ ในภาพนี้พระเจ้าไม่ทรงเป็นคู่แข่งกับมนุษย์ พระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ได้รับการยืนยันอย่างเต็มเปี่ยมและมาพร้อมกับชีวิตที่เต็มเปี่ยมของมนุษย์ ตามคติพจน์ของนักบุญอีเรเนโอที่ว่า “พระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าคือมนุษย์ผู้มีชีวิต” (“Gloria Dei, vivens homo est”)

พระสัจธรรมเรื่องพระนางมารีย์รับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ขยายแสงสว่างของพระธรรมล้ำลึกที่เป็นศูนย์กลางของคริสตศาสนา คือการที่พระบุตรทรงรับธรรมชาติมนุษย์และพระธรรมล้ำลึกปัสกา ไปถึงพระชนมชีพทั้งหมดของพระนางมารีย์ ทั้งการเริ่มต้น (Immaculate Conception) และจุดหมายปลายทาง (Assumption) พระเจ้าผู้ทรงเป็นศูนย์กลางประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้นยังทรงเป็นพระเจ้าองค์เดียวกันที่ทรงให้กำเนิดทุกสิ่งและเป็นจุดหมายของทุกสิ่ง ทรงเป็น “อัลฟ่าและโอเมก้า” (วว 1:8) กิจการยิ่งใหญ่ที่พระเจ้าทรงกระทำในพระนางผู้รับใช้ของพระองค์ สัมผัสพระชนมชีพทั้งหมดของพระนาง พระนางมารีย์ทรงเป็นผู้ปฏิสนธินิรมลเพราะพระจิตเจ้าผู้ทรงบันดาลให้พระนางเต็มไปด้วยพระหรรษทานเมื่อทรงรับสารว่า จะทรงเป็นพระมารดาของพระบุตรตามแผนการนิรันดรของพระบิดาผู้ ทรงปกป้องพระนางให้พ้นจากบาป เพราะเห็นแก่บุญบารมีของพระบุตรฉันใด ชัยชนะเหนือความตายที่พระนางทรงได้รับจากพระคริสตเจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพ เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงชัยชนะเหนือความบาป ก็ส่องแสงอย่างเต็มเปี่ยมในพระนางฉันนั้น “พระนางทรงรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ เพราะทรงปฏิสนธินิรมล” (Assumpta quia Immaculata) นั่นเอง

ธรรมประเพณีทรงชีวิตของพระศาสนจักรได้เตรียมความคิดนี้แล้ว ปิตาจารย์หลายคนคิดว่า การเป็นมารดาของพระเจ้าเป็นเหตุผลพื้นฐานที่เรียกร้องให้พระวรกายของพระนางได้รับการยกเว้นจากการเสื่อมสลาย ตรงกันข้ามได้รับการกลับคืนชีพอย่างรุ่งโรจน์และเสด็จสู่สวรรค์ ในจิตสำนึกของธรรมประเพณีทั้ง

ตะวันออกและตะวันตก พระนางมารีย์ทรงเป็นมนุษย์ผู้เดียวที่พระเจ้าประทานพระวรกายรุ่งโรจน์ให้พำนักอยู่กับพระบุตรในสวรรค์

เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ.1950 สมเด็จพระสันตะปาปาปีโอที่ 12 ทรงประกาศสังฆธรรมนูญ “Munificentissimus Deus” ที่ว่า “เราประกาศ ยืนยันและนิยามเป็นสัจธรรมที่พระเจ้าทรงเปิดเผยว่า เมื่อพระมารดานิรมลของพระเจ้า คือพระนางมารีย์พรหมจารีเสมอจบพระชนมชีพในโลกนี้แล้ว พระนางยังทรงได้รับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ทั้งร่างกายและวิญญาณอย่างรุ่งโรจน์ ทรงได้รับการยกย่องจากองค์พระผู้เป็นเจ้าให้เป็นพระราชินีแห่งสากลจักรวาล เพื่อจะทรงคล้ายอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้นกับพระบุตรของพระนาง เจ้านายแห่งเจ้านายทั้งหลาย ผู้ทรงพิชิตบาปและความตาย”

ข้อความนี้เน้นความเป็นส่วนตัวคือพระเจ้าทรงเป็นผู้บันดาลให้พระนางมารีย์ได้รับเกียรตินี้ ส่วนพระนางมารีย์ทรงเป็นผู้รับเกียรตินี้ในการเป็นเอกภาพส่วนตัวทั้งจิตวิญญาณและร่างกาย เหตุผลของการกระทำเช่นนี้ของพระเจ้าแฝงอยู่ในตำแหน่งของพระนางที่ว่า ทรงเป็นผู้ปฏิสนธินิรมลพระมารดาของพระเจ้า และพรหมจารีเสมอ ตำแหน่งดังกล่าวนี้ชวนให้คิดถึงความสัมพันธ์พิเศษไม่เหมือนใครที่พระนางทรงมีกับพระบุตรในแผนการนิรันดรของพระบิดาผู้ทรงเลือกสรรเดชะการกระทำของพระจิตเจ้า ซึ่งทำให้พระนางทรงมีส่วนร่วมกับพระธรรมล้ำลึกปัสกาแห่งความรอดพ้นของมนุษย์ ดังนั้น “ชีวประวัติทั้งหมดของพระนางมารีย์” ถูกจารึกไว้ใน “ชีวประวัติทั้งหมดของพระคริสตเจ้า” พระนางจึงทรงแสดงล่วงหน้าถึงสิ่งที่พระบุตรของพระนางทรงกระทำเพื่อเราโดยทรงกลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย ซึ่งเป็นชัยชนะเหนือบาปและความตาย ความสำเร็จของแผนการที่พระเจ้าทรงช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นเปล่งประกายในพระนางมารีย์ ศักดิ์ศรีของมนุษย์ปรากฏขึ้นอย่างชัดแจ้งในจุดหมายปลายทางที่เป็นความจริงแล้วในพระนางมารีย์ คือมนุษย์ทั้งวิญญาณและร่างกายรวมเป็นบุคคลหนึ่งเดียว จะมีส่วนร่วมในความรุ่งโรจน์บนสวรรค์

น่าสังเกตว่า ข้อความนี้ไม่ช่วยแก้ปัญหาเรื่องการสิ้นพระชนม์ของพระนางมารีย์ที่ว่าพระมารดาของพระเจ้าสิ้นพระชนม์และทรงรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ตามพระฉบับของพระบุตรผู้สิ้นพระชนม์ ทรงกลับคืนพระชนมชีพและเสด็จสู่สวรรค์ หรือพระนางทรงได้รับชัยชนะเหนือความตายทันทีโดยไม่ได้สิ้นพระชนม์จากพระบุตรผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพ แต่คำนิยามพระสัจธรรมนี้สนใจเพียงที่จะยืนยันจุดมุ่งหมายสุดท้ายของพระนางมารีย์ เพื่อเป็นรูปแบบชะตากรรมของมนุษย์ที่จะกลับคืนชีพ “สิทธิพิเศษ” ของพระนางเป็นเหมือนเครื่องหมายแห่งความหวังอย่างเป็นรูปธรรมที่พระเจ้าทรงมอบแก่มนุษยชาติ เพื่อแสดงให้เห็นจุดมุ่งหมายสุดท้ายแห่งการจาริกแสวงบุญของมนุษย์บนแผ่นดินนี้ และเพื่อหล่อเลี้ยงความเชื่อในการกลับคืนชีพของมนุษย์ ดังที่

การกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสตเจ้าได้เป็นประกันไว้

มานุษยวิทยาของคริสตชนจึงส่องสว่างในลักษณะเฉพาะของตน ที่แสดงความไว้วางใจและความหวังในความเป็นไปได้ และชะตากรรมของมนุษย์ ซึ่งเป็นผลตามมาของความเชื่อในพระอานุภาพไร้ขอบเขตของความรักที่พระเจ้าในฐานะพระผู้สร้างและผู้ทรงช่วยให้รอดพ้นทรงมีต่อมนุษย์ การมองโลกในแง่ลบของโปรเตสแตนต์บางคนพบว่า พระสัจธรรมการรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ของพระนางมารีย์เป็นอุปสรรคยิ่งใหญ่ที่ขัดขวางความคิดของตน

3. แบบอย่างทางจิตใจและจริยธรรมของพระนางมารีย์

เมื่อเราเปรียบเทียบเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์ (Mariology) ในสมัยใหม่กับเทววิทยาในยุคบรรดาปิตาจารย์ จะเห็นว่าเทววิทยาสมัยใหม่สนใจเป็นพิเศษในมานุษยวิทยา พยายามมองพระนางมารีย์พรหมจารีเป็นแบบอย่างของมนุษย์ที่ได้บรรลุความสมบูรณ์ตามแผนการของพระเจ้า เป็นรูปแบบบริสุทธิ์ยิ่งของมนุษย์ที่ได้รับความรอดพ้น

นักเทววิทยาคาทอลิกจึงได้พยายามสรรเสริญความรุ่งโรจน์ของพระนางมารีย์เพื่อต่อต้านการมองมนุษย์ในแง่ลบของโปรเตสแตนต์ ซึ่งเน้นมากเกินไปในหลักการที่ว่า “พระเจ้าเท่านั้นสมควรได้รับพระสิริรุ่งโรจน์” เขาจึงยืนยันศักดิ์ศรีของมนุษย์และจุดมุ่งหมายปลายทางตามแผนของพระเจ้า โดยอ้างตัวอย่างของพระนางมารีย์อย่างเป็นรูปธรรม เราพบความคิดนี้อย่างดีเลิศในผลงานชิ้นเอกของนักบุญอัลฟอนโซ มารีย์ เด ลิกวอรี ที่มีชื่อว่า “ความรุ่งโรจน์ของพระนางมารีย์” ซึ่งเป็นการพิศเพ่งภาวนาความมหัศจรรย์ของพระเจ้าในพระธรรมล้ำลึกของพระนางมารีย์พรหมจารี เพื่อสรรเสริญพระเจ้าและเป็นแสงสว่างสำหรับคนบาป เพราะพระนางทรงเป็นดวงดาวสุกใสที่ส่องสว่างมนุษย์ ในการปฏิบัติตามแผนการของพระเจ้าให้สำเร็จไปในชีวิตของตน

4. คารวกิจต่อพระมารดาของพระเจ้า

การพัฒนาความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระนางมารีย์ในศตวรรษหลังๆ นี้ ได้ส่งเสริมปฏิกิริยาต่อต้านลัทธิโปรเตสแตนต์และลัทธิสมัยใหม่ และช่วยคริสตชนให้รับรู้อย่างลึกซึ้งถึงการประทับอยู่เยี่ยงมารดาของพระนางผู้ศักดิ์สิทธิ์ยิ่ง ในความสนิทสัมพันธ์ของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งพระตรีเอกภาพทรงเป็นบ่อเกิด สถานที่และจุดมุ่งหมาย

ไม่ใช่เป็นการบังเอิญที่หนังสือซึ่งมีอิทธิพลมากที่สุดในการพัฒนาความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระนางมารีย์ในสมัยใหม่ ซึ่งเป็นผลงานของนักบุญหลุยส์ มารีย์ กรีญอง เดอ มงฟอร์ต ที่มีชื่อว่า “ความเลื่อมใสศรัทธาแท้จริงต่อพระนางมารีย์พรหมจารี” อธิบายว่า “พระนางทรงเป็นพระวิหารและที่พำนักอาศัยแห่งพระตรีเอกภาพ เป็นที่พระองค์ทรงชอบ

พระทัยประทับอยู่ยิ่งกว่าที่ใดๆ ทั่วสากลโลก” (ข้อ 5) ในพระนาง พระบุคคลทั้งสามของพระเจ้าทรงกระทำกิจการจนสำเร็จอย่างสมบูรณ์ ดังที่จะทรงกระทำในพระศาสนจักรจนถึงการเสด็จมาอย่างรุ่งโรจน์ของพระคริสตเจ้า “การกระทำของพระบุคคลทั้งสามแห่งพระตรีเอกภาพ ทรงมีในการรับธรรมชาติมนุษย์และการเสด็จมาครั้งแรกของพระคริสตเจ้านั้น ทรงกระทำอย่างไร ก็ยังทรงกระทำอย่างนั้นทุกวันโดยไม่ประจักษ์แก่สายตาในพระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์ และคงทรงกระทำเช่นนี้เรื่อยไปจนอวสานกาลในวาระสุดท้ายเมื่อพระเยซูเจ้าจะเสด็จมาอีกครั้งหนึ่ง” (ข้อ 22) ดังนั้น ความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระนางมารีย์ในรูปแบบต่างๆ ช่วยเราให้รับรู้พระสัจธรรมการสำเร็จลุล่วงไปของพระตรีเอกภาพในพระนาง เพื่อเป็นเครื่องหมายล่วงหน้าของสำเร็จที่พระเจ้าทรงสัญญาแก่มนุษย์เมื่อ “พระเจ้าจะได้ทรงเป็นทุกสิ่งในทุกคน” (1 คร 15:28) นี่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของพระสัจธรรมการรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ของพระนางมารีย์ ซึ่งพระศาสนจักรได้ประกาศเพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระตรีเอกภาพ และเพื่อพระสิริรุ่งโรจน์นี้สะท้อนในมนุษย์ที่จะได้รับความรอดพ้น

สรุปแล้ว พระสัจธรรมการปฏิสนธินิรมลและพระสัจธรรมการรับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ของพระนางมารีย์ไม่เป็นข่าวใหม่จากพระเจ้า แต่เป็นการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้นและพระชนมชีพของพระนางมารีย์เข้าด้วยกันในแสงสว่างของพระจิตเจ้าผู้ทรงส่องแสงในสิ่งที่พระคริสตเจ้าทรงสั่งสอนในพระสัจธรรมสมัยใหม่เรื่องพระนางมารีย์ พระมารดายังทรงขึ้นกับพระบุตรอย่างสิ้นเชิงอยู่เสมอ แต่ขณะที่พระศาสนจักรในสมัยโบราณพิจารณาพระธรรมล้ำลึกลับของพระนางเพื่อเข้าใจพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระบุตรมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นรากฐานความรอดพ้นของมนุษย์ ส่วนในสมัยใหม่ ความเชื่อของพระศาสนจักรต้องการเข้าใจผลตามมาจากการเปิดเผยของพระเจ้าเกี่ยวกับมนุษย์ ชีวิตที่ได้รับความรอดพ้นและประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น ผ่านทางพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระนางมารีย์

ประวัติพระสัจธรรมใหม่ดังกล่าวจึงสอนเราว่า พระมารดามารีย์เสด็จมาจากพระตรีเอกภาพและทรงนำเราไปสู่ตรีเอกภาพ ทรงเป็นผู้รับใช้ต่ำต้อยขององค์พระผู้เป็นเจ้า ในพระนางพระเจ้าแห่งพันธสัญญาพอพระทัยที่จะกระทำกิจการยิ่งใหญ่ เพื่อเรามนุษย์และเพื่อความรอดพ้นของเรา

บรรณานุกรม

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2557). พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์.

Forte, Bruno. (1989). Maria, la donna icona del Mistero. Cinisello Balsamo: Edizioni Paoline.

Graef, Hilda. (1965). Mary: A History of Doctrine and Devotion, 2 Vols. London: Sheed & Ward.

O'Carroll, Michael. (1982). Theotokos: a theological encyclopedia of the Blessed Virgin Mary. Wilmington, Del.: M. Glazier.

(หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร)

ประวัติคณะธรรมทูตแห่งมารีนิรมล

(OMI/ธ.ม.น. ค.ศ.1816/พ.ศ.2359)

บาทหลวง ปรีชา ธรรมนิยม, O.M.I.

ยากเกินไปที่จะกล่าวอย่างละเอียดในช่วงกว่า 50 ปีของการทำงาน บทความนี้จึงใคร่เพียงขอนำเสนออย่างคร่าวๆ ให้รู้จักคณะงานของคณะในประเทศไทย และเหตุการณ์สำคัญๆ เท่านั้น

คณะธรรมทูตแห่งมารีนิรมลก่อกำเนิดมาจากความริเริ่มของท่าน เออเยน เดอ มาเซอโนด์ (St.Eugene de MAZENOD: 2325/1782 – 2404/1861) ขุนนางหนุ่มที่ได้อุทิศตนก่อตั้งคณะที่เมืองเอ๊กษ์ (Aix-en-Provence) ตะวันออกเฉียงใต้ของฝรั่งเศส ด้วยใจที่ปรารถนาเยียวยาสภาพอันเสื่อมโทรมของพระศาสนจักรในสมัยนั้น เหตุมาจากการปฏิวัติครั้งยิ่งใหญ่ของฝรั่งเศส ท่านและเพื่อนสมาชิกเพียงหยิบมือเดียวได้เริ่มทุ่มเทตนปฏิบัติภารกิจธรรมทูต

เจตนารมณ์คือ เป็นธรรมทูต เป็นผู้ถวายตัว ผู้ปรารถนาเป็นศิษย์ขององค์พระคริสต์ พยายามดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายแบบครอบครัว ท่ามกลางผู้ยากไร้และผู้ที่ถูกทอดทิ้งมากที่สุด

วันศุกร์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2369/1826 พระสันตะปิดรเลโอที่ 12 ได้ทรงรับรองคณะ รวมถึงรับรองธรรมนูญและวินัยของคณะอย่างเป็นทางการ พระองค์ได้ทรงประทานนามให้คณะคือ “ธรรมทูตแห่งมารีนิรมล” สอดรับกับความปรารถนาและความศรัทธาของผู้สถาปนาคณะที่มีต่อพระแม่พรหมจารี

บาทหลวงสังกัดคณะธรรมทูตแห่งมารีนิรมล (O.M.I.)

(ชื่อคณะภาษาฝรั่งเศส = Missionniare Oblats de Marie Immaculee ภาษาอังกฤษ = Missionary Oblates of Mary Immaculate /O.M.I. เราตกลงใช้ชื่อ “ธรรมทูตแห่งมารีนิรมล)

21 พฤษภาคม 2404/1861 พระเจ้าได้ทรงยกท่านเออเยน ผู้สถาปนาคณะเข้าในอ้อมอุระของพระองค์ ท่านเออเยนได้ถ่ายทอดมรดกไว้ให้แก่สมาชิกคือ “ความรักเผื่อแผ่ (charity)”

3 ธันวาคม 2538/1995 นักบุญพระ-สันตะบิดร ยอห์น ปอล ที่ 2 ได้แต่งตั้งท่านเออเยนเดอ มาเซอ โนด์ เป็นนักบุญ

คณะได้ขยายงานไปทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ จากนั้นได้ขยายต่อไปในยุโรปบางประเทศ ได้ส่งสมาชิกบางท่านไปทำงานที่แคนาดา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งไปแถบขั้วโลกเหนือ ทำงานต่อในอเมริกาเหนือใต้ (ในปี 2401/1858...) แอฟริกา (ในปี 2395/1852)

ปี 2478/1935 (6 มกราคม) คณะได้เข้าทำงานในเขตปกครองทางศาสนา (มิสซัง) ลาวเหนือของสาธาณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นเขตปกครองทางศาสนาเวียงจันทน์และหลวงพระบาง

หลังจากประเทศลาวได้เป็นเอกราช สมณประมุขแห่งเวียงจันทน์ในเวลานั้น จึงได้เริ่มคิดว่าจะส่งสมาชิกมาประจำที่กรุงเทพฯ ได้มีการเจรจากับ ฯพณฯ CHORIN ท่านพร้อมที่จะให้วัดแม่พระฟาติมา ดินแดง (ที่เพิ่งแล้วเสร็จเมื่อปี 2499/1956) แก่คณะถ้าคณะพร้อมจะซื้อ แต่คณะไม่สามารถซื้อสถานที่นี้ได้ แต่เจตจำนงที่จะมาทำงานในประเทศไทยยังคงอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้มีผู้สมัครแล้ว 2 คนแรกคือ นายปรีชา ธรรมนิยม และนายประจักษ์ เจียจวบศิลป์... ในปี 2505/1962 ทั้งสองได้เข้าไปเรียนที่บ้านเณรปากซัน

เข้าทำงานในประเทศไทย (2509/1966)

ก่อนอื่นหมด ต้องขอบคุณเขตปกครองทางศาสนาแห่งกรุงเทพฯ ที่เอื้อโอกาสให้คณะได้เข้ามาทำงานในประเทศไทย

มกราคม 2509/1966 คุณพ่อเชอวรูเลต์ (Pierre CHEVROULET OMI) ชาวฝรั่งเศสอธิการกิ่งแขวงลาวในสมัยนั้นได้แวะที่กรุงเทพฯ ได้มีโอกาสพบ ฯพณฯ ท่านนิตโย และได้พูดคุยเรื่องการเข้ามาทำงานที่กรุงเทพฯ ได้มีการรับปากเท่านั้นว่าจะคุยกันในรายละเอียดเมื่อการประชุมสมัชชาใหญ่ของคณะที่กรุงโรมเสร็จสิ้น (มีนาคม) ในการไปประชุมสมัชชาใหญ่ของคณะที่กรุงโรมครั้งนั้น คุณพ่ออธิการใหญ่ได้ถามเรื่องไปทำงานในประเทศไทยและได้บอกว่า “เรามีคนให้คุณพ่อแล้ว!” คือ“คุณพ่อ FORTIN”

คุณพ่อ Gerard FORTIN (เยราร์ด์ ฟอร์แตง) ชาวฝรั่งเศสเคยเป็นธรรมทูตในศรีลังกา และได้เคยทำงานในหลายตำแหน่งในเขตปกครองทางศาสนา COLOMBO

ระหว่างการประชุมของสมัชชาใหญ่ สมาชิก 2 ท่านของคณะที่ออกมาจากประเทศ

ศรีลังกา คือ คุณพ่อ Jean HABERSTROH (ฌัง ฮาเบสโตร) ชาวฝรั่งเศส และคุณพ่อ Christian GILLES (คริสติอัง ยิลส์)ชาวฝรั่งเศส ได้แสดงเจตจำนงอยากรู้จักประเทศไทย

ต้นเดือนพฤษภาคม คุณพ่อ เชอวรูเลต์ ได้ไปพบ ฯพณฯ ยวง นิตโย ได้ตกลงกันว่าจะให้คุณพ่อ FORTIN พักที่บ้านของคณะเซนต์คาเบรียลก่อน พวกเราได้ติดต่อกันกับสมาชิกของคณะเซนต์คาเบรียลมาเป็นเวลานานแล้ว ในเวลานั้นคุณพ่อทุกท่านที่มาเรียนภาษาไทยได้พักอยู่ที่บ้านของคณะเซนต์คาเบรียลโดยตลอด ต้องขอบคุณคณะเซนต์คาเบรียลในความเอื้ออาทรนี้

18 พฤษภาคม 2509/1966 คุณพ่อ FORTIN มาถึงกรุงเทพฯ พักที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางแค ไม่กี่เดือนให้หลัง คุณพ่อ Jean HABERSTROH และคุณพ่อ Christian GILLES ได้มาสมทบทำงานในประเทศไทย คุณพ่อทั้งสองมาถึงท่าเรือคลองเตยเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2509/1966

ปี 2510/1967 คุณพ่อ FORTIN ได้ไปพำนักที่อารามพระหฤทัย คลองเตย และได้เริ่มงานอภิบาลที่สลัมคลองเตย (โรงหมู) ร่วมกับซิสเตอร์คณะพระกุมารเยซู คุณพ่อ HABERSTROH พำนักที่วัดนักบุญฟรานซิสเซเวียร์ สามเสน (เณรปรีชา ธรรมนิยมและเณรประจักษ์ เจียจวบศิลป์ ผู้สมัครเข้าคณะคนไทย 2 คนแรกมาจากวัดนี้เอง) คุณพ่อ GILLES พำนักที่วัดอัสสัมชัญ บางรัก ปีเดียวกันนี้เอง คุณพ่อ Marcel CHARLOT (มาร์เซล ชาร์โลต์) สมาชิกของคณะคนที่สี่ได้มาถึงกรุงเทพฯ ในเดือนพฤศจิกายน

ปี 2511/1968/ คุณพ่อ HABERSTROH รับหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสวัดพระตรีเอกภาพ หนองหิน นครปฐม ตรงกับโครงการสร้างวัดหลังใหม่ซึ่งกินเวลาประมาณ 2 ปี คุณพ่อยังพำนักที่อารามพระหฤทัย คลองเตย คุณพ่อ Jean GUILVOUT (ฌัง กิลวูต์) ชาวฝรั่งเศส สมาชิกท่านใหม่ได้เข้ามาประเทศไทยและได้เริ่มเรียนภาษาทันที

ปี 2512/1969 เณรประจักษ์เข้าเป็นนวก และได้ใช้วัดหนองหินเป็นนวกสถานในความรับผิดชอบของคุณพ่อ HABERSTROH คุณพ่อ FORTIN ไปช่วยงานบ้านสมณทูต วันละสองชั่วโมงตามคำของท่านสมณทูต Jean JADOT (ได้ทำงานกว่า 20 ปี)

งานในเขตกรุงเทพฯ

ปี 2513/1970 เขตปกครองทางศาสนากรุงเทพฯ ได้มอบวัดแม่พระฟาติมาให้คณะดูแลโดยไม่จำกัดเวลา และสามารถยกเลิกได้ด้วยความเห็นพ้องของทั้งสองฝ่าย

เราได้เข้าดูแลวัดแม่พระฟาติมาในเดือนมีนาคม คุณพ่อ GILLES เป็นเจ้าอาวาส คุณพ่อกิลวูต์เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดแม่พระฟาติมา คุณพ่อฟอร์แตงไปเป็นเจ้าอาวาสวัดแม่พระประจักษ์เมืองลูรด์ บางสะแก พร้อมทั้งทำงานที่บ้านสมณทูตต่อไป คุณพ่อชาร์โล่ต์ไปเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระตรีเอกภาพ ชั่วคราว และได้ย้ายไปเป็นเจ้าอาวาสวัดแม่พระ

ประจักษ์บนภูเขาคาร์แมล สองพี่น้อง ในเดือนกรกฎาคม

น่าแปลกที่ “สารอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (ปีที่ 3 ฉบับที่ 3-4 กุมภาพันธ์ 2534/1991-2535/1992) เกี่ยวกับประวัติวัดต่างๆ หน้า 111 มิได้กล่าวแม้สักนิดเดียวเกี่ยวกับการที่คณะได้ดูแลวัดนี้ (2512/1970-2526/1983)

คุณพ่อบรูโน อาเรินส์ (Bruno ARENS) ชาวเบลเยี่ยม และภราดา แบร์นาร์ด วีรท์ (Bernard WIRTH) ชาวฝรั่งเศส ได้เข้ามาเสริมพลัง ภารดาแบร์นาร์ดได้เริ่มสอนภาษาเยอรมันที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ทับแก้ว นครปฐม ต่อมาได้เปลี่ยนมาสอนภาษาฝรั่งเศส และได้ทำงานในด้านการศึกษากับบรรดานักศึกษาเรื่อยมา

ปี 2518/1975 เกิดปฏิวัติที่ประเทศลาว 1 พฤษภาคม (วันล่มสลายของกรุงไซ่ง่อน) มีคนอพยพหนีมาจากประเทศลาวเข้ามาในไทย จุดหนึ่งคือที่วัดแม่พระฟาติมา ไม่นานต่อมาก็มีชาวเวียดนามคาทอลิกอพยพมาสมทบอีกมาก อันสร้างภาระหนักใจแก่คุณพ่อยิลส์ เจ้าอาวาสในเวลานั้น

ในปี 2519/1976 คุณพ่อบรูโน ไปเป็นเจ้าอาวาสวัดแม่พรประจักษ์แห่งภูเขาคาร์แมล สองพี่น้อง หลังจากได้ช่วยดูแลวัดพระคริสต-กษัตริย์พักหนึ่ง คุณพ่อชาร์โล่ท์ไปเป็นเจ้าอาวาสวัดแม่พระฟาติมา ดินแดง คุณพ่อฟอร์แตงกลับมาเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดแม่พระฟาติมา คุณพ่อฮาเบสโตรไปเป็นเจ้าอาวาสวัดธรรมาสน์ นักบุญเปโตร บางเชือกหนัง คุณพ่อยิลส์ไปเป็นเจ้าอาวาสวัดพระตรีเอกภาพหนองหิน นครปฐม ภารดาแบร์นาร์ดได้ช่วยคุณพ่อยิลส์ดูแลวัดพระคริสตกษัตริย์ นครปฐม พร้อมกับทำงานด้านการศึกษาต่อไปที่ทับแก้ว

กิ่งแขวงแห่งประเทศไทย (2519/1976 – 2520/1977)

เมื่อการเมืองในประเทศลาวเปลี่ยนไป ผู้ใหญ่ของคณะที่กรุงโรมจำเป็นต้องยุบกิ่งแขวงเวียงจันทน์และได้แต่งตั้งเขตกรุงเทพฯ ที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของกิ่งแขวงฯ ให้เป็น GENERAL DELEGATION (กิ่งแขวงที่ขึ้นตรงต่อคณะบริการกลางและกับอธิการใหญ่)

ช่วงนั้น คุณพ่อแบร์แตรส์ (Yves BERTRAIS) ได้เข้ามาทำงานกับชางม้งที่เชียงใหม่ 27 มีนาคม 2520/1977 สังฆานุกรปรีชาได้รับการบวชเป็นพระสงฆ์ที่วัดพระตรีเอกภาพหนองหิน เมื่อบวชแล้วได้อยู่ช่วยดูแลวัดพระคริสตกษัตริย์ นครปฐมต่อ

ในเดือนมิถุนายน คุณพ่อชาร์โล่ต์ได้ไปพักผ่อนที่ฝรั่งเศสและไม่ได้กลับมาอีกเลย คุณพ่อฟอร์แตงได้รักษาการเจ้าอาวาสวัดแม่พระฟาติมา ดินแดง โดยมิได้หยุดงานที่บ้านสมณทูต

ปี 2521/1987 คุณพ่อ ZAGO รองอธิการใหญ่ของคณะในเวลานั้นได้มีโอกาสเข้าพบ ฯพณฯ มีชัย ได้ขออนุญาตส่งธรรมทูตที่เคยทำงานในประเทศลาวบางท่านมาช่วยทำงานในไทย ด้วยเหตุนี้ คุณพ่อเชอวรูเลต์ได้เข้ามาทำงานในประเทศไทย คุณพ่อ Michel LYNDE ได้รับอนุญาตให้เข้าทำงานในประเทศ

ไทยด้วยเช่นกัน คุณพ่อเชอวรูเลต์มาถึงไทยเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม ได้ไปเป็นเจ้าอาวาสที่วัดแม่พระฟาติมา ดินแดง

มกราคม 2522/1979 คุณพ่อมิแชลไม่ปรารถนาทำงานที่กรุงเทพฯ คุณพ่อบรูโนจึงปรึกษากัน ฯพณฯ ยอด พิมพิสาร บิช็อปแห่งเขตปกครองทางศาสนาอุดรธานีให้คุณพ่อแลนด์อยู่ที่วัดพระคริสตกษัตริย์ จังหวัดเลย พร้อมงานอภิบาลกับผู้อพยพจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (โดยพาะอย่างยิ่งกับชาวลาวอพยพ และชาวม้งอพยพ) **นี่คือจุดเริ่มต้นของการเข้าทำงานของคณะในเขตปกครองทางศาสนาอุดรธานี** (นั่นคือในค่ายอพยพ เลย วังสะพุง ท่าบม เชียงคาน ฯลฯ)

หลังปัสกา 2522/1979 สถานการณ์ใหม่ของ DELEGATION คือ คุณพ่อเชอวรูเลต์เจ้าอาวาสวัดแม่พระฟาติมา ดินแดง คุณพ่อฟอร์แตงเป็นผู้ช่วยฯ และทำงานต่อที่บ้านสมณทูตด้วย คุณพ่อปรีชาผู้ช่วยฯ คุณพ่อฮาเบสโตรเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสอาสนวิหารบางรัก คุณพ่อยิลส์เป็นเจ้าอาวาสวัดพระตรี-เอกภาพ หนองหิน นครปฐม ภารดาแบร์นาร์ดช่วยดูแลวัดนครปฐมและงานด้านการศึกษาที่เขตวัดแม่พระฟาติมา เราได้ช่วยกันดูแลคริสตศาสนิกชนเขตคลองจั่น (วัดพระมารดานิจจานุเคราะห์ปัจจุบัน) และของโรงเรียนเซนต์จอห์น (มหาวิทยาลัยปัจจุบัน) คุณพ่อยิลส์ ได้พยายามให้ความช่วยเหลือชาวอพยพขณะรอเวลาไปประเทศที่สาม ในเขตของวัดแม่พระฯ มีศูนย์อพยพดินแดง ศูนย์อพยพลุมพินี และศูนย์อพยพสวนพลู แต่สมาชิกของคณะที่ทำงานกับผู้ลี้ภัยมากและเป็นเวลาหลายปี คือ คุณพ่อแลนด์ เริ่มแรกได้เริ่มทำงานกับบรรดาผู้ลี้ภัยในศูนย์บ้านวินัย อำเภอปากชม ดูแลบรรดาคริสตศาสนิกชนที่ส่วนมากเป็นชาวเขาเผ่าม้ง อันที่จริงมีหลายองค์กรที่ทำงานในค่ายและมีหลายคนทำงานในศูนย์ของชาวเขาเผ่าม้ง รวมทั้งบาทหลวงคณะเยซูอิต (JIRS) แต่ไม่รู้ภาษาม้ง คุณพ่อแลนด์จึงเป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานอภิบาลด้านศาสนาทั้งหมด

ทางกรุงเทพฯ ท่านยอดในฐานะประธานคณะกรรมการของสภาพระสังฆราชรับผิดชอบสื่อมวลชนคาทอลิก ได้ขอคุณพ่อฮาเบสโตรทำงานเรื่องสื่อมวลชนคาทอลิกระดับชาติ

ปี 2514/1981 ยูนานประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ มีเมืองคุนหมิงเป็นเมืองหลวง ขอให้คุณพ่อแบร์แตรได้รับอนุญาตไปเยี่ยมชาวเขาเผ่าม้งมากมายที่อยู่ในเขตนั้น **นี่คือจุดเริ่มต้นแห่งการเดินทางไปจีน**ของคุณพ่อแบร์แตรส์เพื่อชาวม้ง

ฯพณฯ มีชัยได้อนุมัติให้ก่อสร้างวัดพระคริสตกษัตริย์หลังใหม่ พร้อมบ้านพักพระสงฆ์ คุณพ่อยิลส์ยังเป็นเจ้าอาวาส ได้มีพิธีเสกวัดหลังใหม่ในวันสมโภชพระคริสตกษัตริย์แห่งสากลโลก เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2524/1981

2525/1982 คุณพ่อเปรง (Francois PERON) เข้าเป็นเจ้าอาวาสวัดอัครเทวดาราฟาแอล ท่าบม ได้พยายามพัฒนาหมู่บ้านท่าบม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องโครงการระบาย

น้ำจากเนินเขาเข้าสู่หมู่บ้าน และอยู่ประจำที่วัดนี้เป็นเวลา 13 ปี คุณพ่อแลนด์ไปอยู่ที่อำเภอเชียงคาน

ในปี 2527/1984 หลังจากได้มีการตัดสินใจจะมอบคืนวัดแม่พระฟาติมาให้อยู่ในความดูแลของเขตปกครองทางศาสนากรุงเทพฯ ได้พูดคุยตลอดปีกับพระคาร์ดินัลเกี่ยวกับที่ดินอันเหมาะสำหรับสร้างศูนย์คณะ เจตจำนงของพวกเราคือมีบ้านพักของตนเพื่อต้อนรับแขก สมาชิกของคณะ พระคาร์ดินัลเข้าใจเจตจำนงนี้เป็นอย่างดี จึงได้เสนอที่สองแห่งให้คณะเลือก พวกเราได้เลือกที่ดิน (สองไร่) ในเขตวัดรังสิต (วัดพระชนนีของพระเป็นเจ้า) เพราะอยู่ริมถนนพหลโยธิน สะดวกสำหรับบรรดาคุณพ่อที่อยู่จังหวัดเลย ไม่ไกลจากสนามบินดอนเมือง

วันที่ 10-11 พฤษภาคม นักบุญพระ-สันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 เสด็จเยือนประเทศไทย คุณพ่อฟอร์แตงได้รับเหรียญเกียรติยศจากนักบุญพระสันตะบิดร ยอห์น ปอล ที่ 2 จากพระหัตถ์ของพระองค์ที่บ้านสมณทูตเป็นมอญซิ หลังการเสด็จเยือน พวกเราได้ออกจากวัดแม่พระฟาติมา ดินแดง ที่พวกเราได้รับโอกาสให้ดูแลมาเป็นเวลา 14 ปี

คุณพ่อยิลส์ได้เข้าดูแลวัดอัครเทวดามีคาแอล สะพานใหม่ ซึ่งเวลานั้นเป็นอาคารพาณิชย์สามชั้นสองคูหา (วัดห้องแถว) กลุ่มคริสตศาสนิกชนได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ต่อมาพระคาร์ดินัลได้ซื้อที่ดินแปลงใกล้ๆ “วัดห้องแถว” เพื่อจะได้สร้างวัดใหม่

ประวัติ “บ้าน เดอ มาเซอโนด์”(de Mazenod house 2527/1984)

อันที่จริงก่อนที่คณะเข้ามาทำงานในประเทศไทย ก็ได้มีผู้สมัครขอเข้าคณะแล้ว แต่การดูแลไม่สู้ได้ผลนัก เนื่องจากไม่มีบ้านของคณะในประเทศ คุณพ่ออธิการใหญ่ของคณะได้เปรยไว้ว่าจำเป็นต้องเริ่มกิจการหากระแสเรียก พวกเราได้เช่าบ้านเพื่อเริ่มดูกระแสเรียกก่อน คุณพ่อบรูโนลงมาจากจังหวัดเลยร่วมกับคุณพ่อปรีชาเพื่อจุดประสงค์นี้เอง

ในปีแรกบ้านที่เราเช่าก็พอเพียงสำหรับเณร 3 คน

มิถุนายน (2528/1985) เริ่มก่อสร้าง “บ้านนริมล” ศูนย์ของคณะที่รังสิต

วันที่ 11 มกราคม 2530/1987 โอกาสฉลองวัดพระชนนีแห่งพระเป็นเจ้า รังสิต พระคาร์ดินัลมีชัยได้เสก “บ้านนิรมล”

ปี 2531/1988 คุณพ่อ ZAGO ท่านอธิการใหญ่ของคณะ ได้มาเยี่ยมและได้ขอซื้อที่ดินที่สามพราน (บ้านมาเซอโนด์ปัจจุบัน) เพื่อสร้างบ้านเณรเล็ก การก่อสร้างได้เริ่มทันทีและเราได้ย้ายเข้าในวันที่ 5 พฤษภาคม 2532/1989

วันเสาร์ที่ 9 มีนาคม 2534/1991 คุณพ่อฟอร์แตงถึงแก่มรณภาพด้วยโรคมะเร็งในระบบน้ำเหลือง วันจันทร์ที่ 11 มกราคม พิธีปลงศพที่วัดนักบุญเปโตร สามพราน อุปสังฆราช จำเนียร กิจเจริญ เป็นประธานในพิธี

ในปี 2533/1990 เพื่องานด้านการอบรมเณร Franklin MIRASOL และคุณพ่อ Dorotheo REYES ได้รับคำสั่งให้มาทำงานในประเทศไทย และวันที่ 17 กรกฎาคม คุณพ่อ Paolo MICELI (คุณพ่อเปาโล) เดินทางมาถึงประเทศไทย

เขตจังหวัดเลย คุณพ่อแลนด์ได้สร้างวัดเล็กที่เชียงคานชื่อ ‘มารีนำไมตรี’ (OUR LADY OF THE VISITATION) ก่อตั้งศูนย์เยาวชนหญิงทำงานกับเครื่องเย็บผ้าสำหรับเด็กผู้หญิง ดูแลบ้านคนชรา คุณพ่อสอนหลักความเชื่อ

10 ธันวาคม 2534/1991 โอกาสฉลอง 25 ปี ที่คณะเข้ามาทำงานในประเทศไทย พระคาร์ดินัลมีชัยได้ให้เกียรติเป็นประธานในบูชาขอบพระคุณ พร้อมกับ ฯพณฯ ยอด พิมพิสาร รวมทั้งพระสงฆ์อีกจำนวนหนึ่ง พิธีกระทำที่บ้านเณรเล็ก เดอ มาเซอโนด์ และได้เสกอาคารทั้งสองหลังของบ้านเณร

คุณพ่อเปาโลได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดอัครเทวดามีคาแอล สะพานใหม่ ต่อจากคุณพ่อปรีชา ได้มีพิธีวางศิลาฤกษ์ของวัดใหม่ในเดือนธันวาคม เดือนตุลาคมปีต่อมาคุณพ่อ Claudio BERTUCCIO (คุณพ่อ เคลาดิโอ แบร์ตุชอ) ได้รับมอบหมายให้มาทำงานในประเทศไทย

วันสมโภชพระคริสตสมภพ 2536/1993 กลุ่มคริสตชนของวัดสะพานใหม่ย้ายมาเข้าวัดที่อาคารหลังใหม่

ปี 2537/1994 ได้มีความพยายามหาข้อยุติในเรื่องแยกเณรใหญ่ออกจากเณรเล็ก คณะได้ซื้อที่แปลงใหม่หลังอารามคาร์แมลในเดือนธันวาคม...

ปี 2538/1995 มีการประชุมอธิการแขวงทั่วโลกที่สามพราน (การประชุมระหว่างสมัชชาใหญ่สองสมัย) ได้ใช้บ้านผู้หว่านเป็นสถานที่ประชุมในเดือนตุลาคม

หลังจากได้ปฏิญาณตนตลอดชีพแล้ว ภารดาประสงค์ได้ไปอยู่กับคุณพ่อเปรงที่ท่าบม คุณพ่อบรูโนในฐานะอธิการกิ่งแขวงไปประจำที่บ้านรังสิตกับคุณพ่อฮาเบสโตรผู้ไปช่วยถวายบูชาขอบพระคุณภาษาอังกฤษที่เซนต์ยอห์น

วันอาทิตย์ที่ 10 ธันวาคม แปดวันหลังจากการแต่งตั้งผู้สถาปนาคณะเป็นนักบุญ พวกเราได้ฉลองท่านนักบุญเออเยน เดอ มาเซอโนด์ โดยแทรกพิธีนี้เข้าในบูชาขอบพระคุณฉลองวัดประจำปีของวัดคอนเซ็ปชัญ พระคาร์ดินัลให้เกียรติเป็นประธานในพิธี

ปี 2539/1966 คณะได้รับงานมากขึ้นในเขตปกครองทางศาสนาอุดรฯ อาทิ ชุมแพ หมันขาว และยังช่วยงานอยู่จนถึงปัจจุบันท้ายสุด คณะได้สร้างบ้านรับรองเล็กๆ ริมน้ำโขงที่เชียงคาน

ปี 2542/1999 ภารดาทินรัตน์ได้ช่วยพวกเราให้ออก ‘วิสัยทัศน์’ อันมีใจความว่า **ครอบครัวธรรมทูตในพระศานจักรท้องถิ่นมุ่งสู่ความศักดิ์สิทธิ์ กล้าอุทิศตนประกาศพระวรสารท่ามกลางผู้ยากไร้**

ปี 2546/2003 ฯพณฯ จำเนียร สันติสุข นิรันดร์ ได้เชิญพวกเราไปทำงานในเขตปกครองทางศาสนานครสวรรค์ **นี่คือจุดเริ่มต้นของการเข้าทำงานในเขตปกครองฯ นี้** ปัจจุบันสมาชิกบางท่านรับใช้พระศาสนจักรในงานอภิบาลบางแห่งพร้อมกับทำงานที่หล่มสักในเรื่องการประกาศข่าวดีแก่ชาวม้ง รวมถึงงานด้านการศึกษาด้วย เราได้สร้างอาคารที่หล่มสักเพื่อรองรับงานการประกาศข่าวดีเป็นภาษาม้งทางวิทยุแก่ชาวม้ง ผ่านทาง Radio Veritas (ที่ฟิลิปปินส์)

ขอตบท้ายการนำเสนอคณะอย่างคร่าวๆ ด้วยการเสริมว่า ภราดาแบร์นาร์ด นอกจากช่วยงานด้านการศึกษาที่ทับแก้วแล้ว ท่านยังได้อภิบาลงานกับผู้ถูกกักขังที่ ต.ม. คุณพ่อโดโรทได้ช่วยงานกับ Caritasฯ (ผู้ลี้ภัย, การค้ามนุษย์) คุณพ่อพนศรีช่วยงานกับผู้ต้องขัง, ผู้อพยพและผู้ย้ายถิ่น

พฤศจิกายน 2562/2016 คณะได้ฉลอง 50 ปี ของการเข้ามาทำงานในประเทศไทย ณ วัดแม่พระฟาติมาดินแดง

ปัจจุบันคุณพ่อเคลาดิโอ แบร์ตุชชอ, ธ.ม.น. (Claudio BERTUCCIO omi) เป็นอธิการกิ่งแขวงไทย-ลาว อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรมและที่ปรึกษาด้านเทววิทยาของสภาสมณประมุขของเขตปกครองทางศาสนาแห่งประเทศไทย

(วอนขอผู้อ่านประวัติย่อนี้ ได้กรุณาแทรกคำภาวนาเพื่อกระแสเรียกของคณะในคำภาวนาหลากหลายของท่าน ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ ที่นี้)

(หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร)

350 ปี มิสซังสยาม

กับคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ในการประกาศข่าวดี

ซิสเตอร์ ดร.ชวาลา เวชยันต์

โอกาสการเฉลิมฉลองครบรอบ 350 ปี ของการสถาปนามิสซังสยาม เป็นโอกาสดีที่คริสตชนจะพินิจพิจารณาขอบพระคุณพระเจ้าสำหรับพระพร พระหรรษทานแห่งความเชื่อที่เราได้รับ และเป็นพิเศษสำหรับคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ที่ได้รับพระพรแห่งกระแสเรียกในการติดตามพระเยซูคริสตเจ้าในนามชื่อพระหฤทัยศักดิ์สิทธิ์ของพระเยซูเจ้า ถึงแม้เราจะเป็นเสี้ยวเล็กๆ เสี้ยวหนึ่งของประวัติศาสตร์พระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยก็ตาม

จากประวัติของพระศาสนจักรในประเทศไทย พบว่าคณะนักบวชพื้นเมืองแห่งสยามได้ถูกตั้งขึ้นครั้งแรกในปีค.ศ. 1672 ที่กรุงศรีอยุธยาโดยพระสังฆราชลังแบร์ต เดอ ลาม็อต ผู้ก่อตั้งคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส หลังจากที่ ฯพณฯ ได้ตั้งคณะรักกางเขนแล้วสองอารามที่โคชินไชน่า

ในรายงานที่ส่งไปที่กระทรวงเผยแพร่พระวรสารเมื่อปี ค.ศ. 1764 พบว่าที่ประเทศสยาม มีอารามคณะรักไม้กางเขนอยู่สี่แห่ง และมีนักบวชทั้งหมด 54 คนแต่หลังจากพม่ายกทัพเข้ามากรุงตีกรุงศรีอยุธยาแตก เมื่อปี ค.ศ.1767 และได้เผากรุงศรีอยุธยา อารามรักไม้กางเขนก็ถูกทำลายด้วย บรรดานักบวชเหล่านั้นได้หนีกระจัดกระจายไปอยู่ที่อื่น

อาจารย์ประจำสาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ในตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์ที่ประเทศเวียดนามมีการเบียดเบียนศาสนา จึงมีคนญวนจำนวนหนึ่งอพยพมาอยู่ในประเทศไทยในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 พระองค์อนุญาตให้บรรดาคริสตชนชาวเวียดนาม ตั้งบ้านเรือนที่ตำบลสามเสน หรือเรียกกันว่าบ้านญวน ในกลุ่มนี้มีนักบวชหญิงคณะรักไม้กางเขนสองคนเดินทางมาพร้อมกับคริสตชนชาวเวียดนามด้วย นักบวชหญิงทั้งสองนี้ขอร้องพระสังฆราชกูเวอร์ซีให้รับรองสถานะของตน พระสังฆราชกูเวอร์ซีได้เขียนรายงานเรื่องนี้ไปที่กรุงปารีสว่า “ภคินีสองคนที่เคยอยู่ในคณะที่โคชินไชน่าได้มาขอร้องเรา ให้รับเขาเข้าอยู่ในฐานะนักบวชต่อไป เราคิดจะสร้างอารามรักกางเขนขึ้นหลังหนึ่งในค่ายนี้ ซึ่งสามารถอยู่ได้ 10 ถึง 15 คน และให้ถือวินัยอย่างที่เคยถือที่โคชินไชน่า ภคินีเหล่านี้จะรับผิดชอบโรงเรียนเด็กหญิงเล็กๆ มิสซังจะให้ความช่วยเหลือโดยเฉพาะในระยะเริ่มต้น ข้าพเจ้าหวังว่าในไม่ช้าเขาจะช่วยตัวเองได้อาศัยงานที่เขาสามารถทำได้ นอกนั้นอาจมีรายได้จากเงินทานบ้างโดยการรับเป็นธุระดูแลโรงเลี้ยงเด็กกำพร้า” เนื่องจากอารามแห่งนี้ขาดผู้ให้การอบรม การดำเนินการจึงไม่เกิดผลเท่าที่ควร ดังที่พบในรายงานของพระสังฆราชกูเวอร์ซีในปี ค.ศ.1839 ว่า “ที่กรุงเทพได้มีคณะรักกางเขนที่ถูกยุบแล้วเพราะขาดระเบียบวินัย” นอกจากนั้น มีความพยายามที่จะรื้อฟื้นอารามรักกางเขนนี้ขึ้นมาอีก โดยเชิญภคินีจากจันทบุรี แต่ไม่สามารถรื้อฟื้นได้

จนกระทั่งถึงสมัยคุณพ่ออาลอยส์ อันฟองส์ ดอนต์ หรือที่สัตบุรุษในสมัยนั้นเรียกท่านว่าคุณพ่อปีโอ สงฆ์คณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส เชื้อชาติเบลเยี่ยม ท่านได้เดินทางเข้ามาในประเทศสยามในปี ค.ศ. 1867 และต่อมาในปี ค.ศ.1871 ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ สามเสน ท่านได้ปรับปรุงอาคารของอารามที่สามเสนในปี ค.ศ.1897 หลังจากที่ท่านได้ปรับปรุงอาคารของอารามแล้ว ท่านได้รวบรวมผู้สมัครมารับการอบรมจำนวน 12 คน หกคนจากอารามเก่าและอีกหกคนสมัครเข้าใหม่ คุณพ่อดอนต์ได้เปิดนวกสถานพระหฤทัยและให้การอบรมด้วยตนเอง ท่านมีบทบาทต่ออารามแห่งนี้อย่างมาก ท่านดูแลเอาใจใส่ทั้งทางด้านฝ่ายกายและฝ่ายวิญญาณของภคินี

หลังจากที่โรงพยาบาลเซ็นต์หลุยส์เปิดทำการแล้วในปี ค.ศ.1899 คุณพ่อดอนต์ซึ่งล้มป่วยและเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ท่านประทับใจในการทำงานของบรรดาภคินีเซนต์ปอล เดอชาร์ตร คุณพ่อจึงปรึกษากับพระสังฆราช หลุยส์ เวย์ จะขอภคินีคณะนี้ให้มาเป็นผู้ให้การอบรมที่อารามสามเสน ดังนั้นท่านจึงเขียนจดหมายไปถึงคุณแม่กันดิ๊ดอธิการที่ไซ่ง่อน แต่ยังไม่ได้รับคำตอบทันที

ในปี ค.ศ.1900 คุณแม่เซรินนาผู้ตรวจการของคณะเซนต์ปอลฯ กับคุณแม่กันดิ๊ดได้มาตรวจเยี่ยมที่ประเทศสยาม คุณพ่อดอนต์จึงถือโอกาสนี้ขอภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร มาทำการอบรมภคินีพื้นเมืองอีกครั้งหนึ่ง หลังจาก

ที่คุณแม่ทั้งสองได้ไปดูอารามที่สามเสนแล้ว คุณแม่ทั้งสองจึงตกลงใจส่งภคินีสองคนจากไซ่ง่อนมาประจำที่อารามสามเสน

วันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ.1900 เซอร์ฮังเรี๊ยต อธิการ และเซอร์ยุสติน ผู้ช่วยได้เดินทางมาถึงอารามสามเสน บรรดาหญิงสาวที่อารามสามเสนพร้อมใจกันฝากตัวไว้ในการดูแลของท่านทั้งสอง วันนั้นเอง จึงถือเป็นวันประวัติศาสตร์ของคณะนักบวชหญิงพื้นเมืองแห่งอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (ในขณะนั้นคือมิสซังสยาม) เพราะถือเป็นวันกำเนิดของคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ.

ตั้งแต่ปี ค.ศ.1900 คณะภคินีเซนต์ปอล เดอชาร์ตร ก็ได้เป็นผู้อบรมและอยู่กับคณะภคินีพระหฤทัยฯ จนถึงปี ค.ศ.1952 นับว่าคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าฯ ได้รับพระพรพระหรรษทาน กระแสเรียกจากพระเจ้าผ่านทางคณะมิชชันนารีถึงสองคณะ คือ คณะสงฆ์มิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสผ่านทางคุณพ่อ อาลอยส์ อันฟองส์ ดอนต์ และคณะภคินีเซนต์ปอล เดอชาร์ตร ผ่านทางคณะเซอร์ที่มาให้การอบรมตลอด ห้าสิบปีแรกของคณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณแม่เซราฟิน เดอ มารี ที่เป็นอธิการิณีของคณะด้วยในสมัยแรกตั้งคณะ คุณแม่เซราฟินที่ได้เป็นอธิการแทนเซอร์ฮังเรี๊ยตตั้งแต่ปีค.ศ.1902 และอยู่กับคณะภคินีพระหฤทัยฯ จนถึงปีที่ท่านกลับไปหาพระเจ้าในปี ค.ศ.1952

บทบาทการประกาศข่าวดีของคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าฯ

การประกาศข่าวดีของคณะภคินีพระหฤทัยฯ ที่อ้างอิงได้จากการรายงานของพระสังฆราชกูเวอร์ซีในปี ค.ศ.1839 คือ การรับผิดชอบโรงเรียนเด็กหญิงเล็กๆ และการดูแลโรงเลี้ยงเด็กกำพร้า ตั้งแต่เริ่มต้นที่อารามสามเสน บรรดาภคินีและผู้ฝึกหัด ได้มีหน้าที่ดูแลเด็กกำพร้าที่วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์สามเสน บางครั้งมีจำนวนมากถึง 50 คน ซึ่งเป็นงานที่หนักมากเพราะต้องเอาใจใส่ตลอด 24 ชั่วโมง เพราะในสมัยนั้นมีเด็กทารกที่ถูกทิ้งจำนวนมากโดยเฉพาะเด็กหญิง งานนี้จึงเป็นงานแรกที่คณะได้ทำและทำต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน

ในด้านการดูแลโรงเรียนเด็กหญิงเล็กๆ นอกจากการรายงานของพระสังฆราชกูเวอร์ซีแล้ว ยังปรากฏในร่างพระวินัยของคณะที่เขียนเป็นภาษาวัดในสมัยพระสังฆราชเรอเน แปร์รอส ผู้อนุมัติธรรมวินัย วันที่ 8 พฤษภาคม ค.ศ.1927 มีความว่า

> “ข้อ 2 ให้นางชีจะได้เป็นครูสอนเด็กหญิง ไม่ว่าเด็กนั้นเป็นคริสตังแล้วหรือยัง ให้สอนบทสวดภาวนา คำสอนคริสตัง หนังสือและวิชาการต่างๆ ตามหลักสูตรชั้นประถมสำหรับ โรงเรียนมิสซังโรมันคาทอลิค ทั้งสอนให้รู้การบ้านการเรือนตามฐานะแห่งตน หวังจะให้เด็กนั้นๆ ได้รับประโยชน์ทั้งฝ่ายวิญญาณและกายด้วย

ข้อ 3. ให้นางชีหัดตัว เพื่อจะได้รับหน้าที่ช่วยการวัด เรือนครัวของวัดได้ตามที่พระสังฆราชก็ได้จะเห็นควรอนุญาต

ข้อ 4. ให้นางชีสืบว่าบ้านยิ่นติว (คนต่างศาสนา) ไหนมีทารกกุมารเจ็บหนักอยู่น่ากลัวจะตายไม่ได้รับศีลล้างบาปทราบแล้วเรียนให้พระสงฆ์เพื่อจะได้จัดแจง หากว่าถึงที่อับจน เรียนพระสงฆ์ไม่ทันหรือไม่มีพระสงฆ์อยู่ ก็ให้โปรดศีลล้างบาปให้กุมารนั้นทันที

ทั้งสามประการนี้ ทางคณะภคินีพระหฤทัยฯ ก็ได้ดำเนินตามอย่างต่อเนื่อง ยกเว้นข้อ 4. เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป การแพทย์และสาธารณสุขดีขึ้น จึงไม่ได้ทำตามข้อนี้อีก

จากประวัติของคณะภคินีพระหฤทัยฯ หลังจากได้รับการอบรมจากเซอร์เซนต์ปอล เดอชาร์ตรรแล้วในปี ค.ศ.1909 ภคินีได้เริ่มออกไปทำงานตามวัด เป็นครูสอนเด็กเล็กๆ ที่โรงเรียนของวัดเป็นแห่งแรก ที่วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ สามเสน (โรงเรียนนักบุญเทเรซาชื่อในสมัยนั้น) ภายหลังโรงเรียนนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนโยนออฟอาร์ค

ในรายงานประจำปี ค.ศ.1910 พระสังฆราช เรอเน แปร์รอส ประมุขมิสซังสยามได้รายงานไปยังคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสด้วยความยินดีว่า “บ้านนักบวชที่สามเสนเริ่มให้ผลเป็นครั้งแรกในปีนี้ มีภคินีสี่รูปจากบ้านนี้ซึ่งได้เข้ารับการอบรมเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ได้ออกไปประจำอยู่ที่กลุ่มคริสตชนภายนอกสองแห่ง งานนี้มีจุดประสงค์เพื่อจะได้ให้บริการมากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ยังขาดอยู่ในปัจจุบัน” ตามหลักฐานบันทึกเพิ่มเติมจากรายงานของประมุขมิสซังถึงการเปิดบ้านของคณะได้ระบุว่าในปี ค.ศ. 1910 มีจำนวนการออกไปช่วยงานแต่ละวัดไว้ดังนี้ “ภคินีออกไปช่วยงานตามวัดต่างๆ 5 แห่ง วัดแม่พระแห่งภูเขาคาร์แมล สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, วัดบ้านปลายนา จังหวัดอยุธยา (ต่อมาย้ายออกมาอยู่ริมแม่น้ำน้อย ปัจจุบันคือวัดมารีย์สมภพ บ้านแพน เสนา), วัดพระวิสุทธิวงศ์ ลำไทร จังหวัดปทุมธานี, วัดพระคริสตประจักษ์ เกาะใหญ่ จังหวัดอยุธยา, วัดพระนามกรเยซู บ้านแป้ง จังหวัดสิงห์บุรี”

รายงานประจำปี ค.ศ.1925 จากมิสซังสยามถึงคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “ภคินีรักไม้กางเขนแห่งอารามพระหฤทัย ที่สามเสนเป็นนวกสถานภคินีพื้นเมืองที่ฟื้นฟูขึ้นใหม่เมื่อปี ค.ศ.1899 โดยคุณพ่อดอนต์ ผู้ช่วยประมุขมิสซัง มีภคินีจำนวน 4 คนกับภคินีเป็นครูสอนตามวัดต่างๆ อีกจำนวน 30 คน มีโนวิสประมาณ 60 คน มีสถานเลี้ยงเด็กเล็กๆ ลูกคนต่างศาสนา สถานรับเด็กหญิงกำพร้า อธิการคือ มีเซอร์เซราฟินเดอ มารีย์เป็นผู้ปกครองและปีนี้ได้ฉลอง 25 ปี ให้กับภคินีพื้นเมืองรุ่นแรกจำนวน 6 คน”

ในเอกสารที่ไม่มีชื่อจากห้องเอกสารของคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ปี ค.ศ.1926 ยังกล่าวว่า “งานในระยะแรกของภคินีเหล่านี้คือการทำอาหารสำหรับคุณพ่อ ดูแลวัดและ

สอนคำสอน พวกเธอค่อยๆ เรียนรู้อักษรไทย จนถึงปัจจุบัน จึงทำให้พวกเธอมีความสามารถสอนเรียนได้ ทั้งนี้อยู่ภายใต้การนำของคุณพ่อ แต่ละวัดจะมีโรงเรียนจะมีเด็กคริสตังประมาณ 70 ถึง 80 คน โรงเรียนเหล่านี้รับเด็กถือศาสนาอื่นที่เข้ามาเรียนด้วย ขณะนี้มีวัดทั้งสิ้น 19 แห่งในมิสซังที่ภคินีพื้นเมืองเหล่านี้ได้ไปทำงานอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของพระศาสนจักรและเพื่อความรอดของวิญญาณ”

สำหรับงานด้านการดูแลเด็กกำพร้า มีบันทึกไว้ในหนังสือสารสาสน์ในการฉลองเสกอารามใหม่ที่คลองเตย กันยายน ค.ศ.1932 “นอกจากตึกใหญ่ยังมีอีกตึกหนึ่งซึ่งเป็นที่อยู่ของเด็กๆ ที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง คนที่รอดตายได้ก็เติบโตขึ้นและได้รับการอบรมต่อไป เป็นคริสตังที่ดีและพลเมืองที่ดี ภายในตึกของเด็กๆ อนาถานั้น มีแผ่นศิลาจารึกอยู่แผ่นนึง จารึกใจความว่านายช่างก่อสร้างตึกพระอารามได้ทำบุญสร้างตึกแห่งหนึ่งสำหรับเด็กไทยอนาถาได้มีที่พัก จึงนับเป็นบุญกองใหญ่อยู่กองหนึ่ง แต่ยังสู้บุญคุณของชีผู้พิทักษ์รักษาเด็กๆ ตั้งแต่อยู่ในผ้าอ้อมจนเติบโตไม่ได้ ดูสิ ดูชีปฏิบัติต่อเด็กๆ อย่างมารดาบังเกิดเกล้าแท้ๆ และยิ่งเด็กเป็นโรคหรือทุพพลภาพก็ยิ่งดู ยิ่งรักใคร่มากขึ้น น่าชมพระคริสตธรรมเสียเหลือเกิน บรรดาชีผู้ถวายกายใจแด่พระอาจารย์เจ้ายึดถือพระธรรมคัมภีร์ที่ว่า “ให้เด็กๆ มาหาเราเถิด เพราะเมืองสวรรค์เป็นของเด็กๆ” กับ “ถ้าใครทำดีแก่เด็กๆ ก็เท่ากับทำกับเราเอง” พระธรรมนี้ต่างเก็บไว้ในใจจนเป็นอารมณ์ เลี้ยงเด็ก ดูแล อบรมจนเจริญอายุ และปฏิบัติพระผู้สร้างและแม่พระ เพื่อมีความสุขใจในโลกนี้ และมีความบรมสุขในโลกหน้าตลอดนิรันดรด้วย ข้าพเจ้าขออำนวยพรให้ชีรักไม้กางเขน และคณะชีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร ผู้ทำการเผยแพร่พระธรรมคำสอนของพระมหาเยซูเจ้าได้รับพระพิพิธวรพรอันแสนประเสริฐจากเบื้องบนเพื่อสามารถทำการเพาะปลูกพระคริสตธรรมไว้ในวงชาวชนพลเมืองไทยที่รักของเราต่อไปให้ยิ่งขึ้นสมประสงค์เทอญ”

นอกนั้น ในการรับรองธรรมวินัยของคณะและการรับรองคณะอย่างเป็นทางการจากพระศาสนจักร ในปีค.ศ.1957 นั้น คุณพ่อมอรีส ยอลี ได้เขียนไว้ในจดหมายยื่นขอรับการรับรองความว่า “จุดประสงค์อันดับสองและพิเศษของคณะ ให้ภคินีร่วมกับพระสงฆ์ในการแพร่ศาสนา เป็นต้น ช่วยแปลคำสอนแก่ผู้สมัครเป็นคริสตัง สอนและอบรมนักเรียนและหญิงสาวในโรงเรียนทุกชนิด เช่น โรงเรียนประถม มัธยม การเรือน อาชีพ และชนิดอื่นๆ สอนวิชาชีพและหางานให้คนจน พยาบาลคนป่วยตามโรงพยาบาลและสุขศาลา ตามบ้านที่มีคนป่วยจะได้มีโอกาสโปรดศีลล้างบาปในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้นแก่ทารก ช่วยแบ่งเบาภาระของพระสงฆ์ในเรื่องเกี่ยวกับวัด ดูแลโรงครัว ตลอดจนกิจการอื่นที่ผู้ใหญ่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่มิสซัง”

จากรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะของคุณแม่แบร์นาแด็ต ในปี ค.ศ. 1957 ในด้านที่เกี่ยวข้องกับกิจการของคณะ เช่น

ได้สงเคราะห์เด็กกำพร้าจำนวน 30 คน สร้างโรงเรียนที่สวรรคโลก จำนวนวัดที่ภคินีไปประจำอยู่ทั้งสิ้น 34 แห่ง ฯลฯ

ในการแพร่ธรรม คณะภคินีพระหฤทัยฯ ได้เป็นผู้ร่วมมือกับพระสงฆ์ ในการเป็นผู้ช่วยในการแพร่ธรรม ดังจะเห็นได้จากการที่พระสงฆ์มิสซังต่างประเทศได้ริเริ่มไปประกาศข่าวดีในภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1932 คณะก็ได้ส่งสมาชิกไปร่วมมือกับพระสงฆ์ในการดูแลวัดและโรงเรียนของวัดเป็นรุ่นแรกๆ เช่น วัดพระหฤทัยและโรงเรียนพระหฤทัย จ.เชียงใหม่ วัดนักบุญเทเรซาและโรงเรียนนุชนาถอนุสรณ์ อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย วัดแม่พระองค์อุปถัมภ์และโรงเรียนศิริมาตย์เทวี จ.เชียงราย โรงเรียนอรุโณทัย จ.ลำปาง ผู้เขียนได้มีโอกาสสนทนากับสมาชิกรุ่นแรกที่ไปทำงานที่เวียงป่าเป้า ที่พาน และที่เชียงใหม่ พวกท่านเล่าว่า “ต้องเดินเท้าไป นั่งเกวียนบ้าง กว่าจะถึงเมืองพานต้องค้างคืนในหมู่บ้านระหว่างทาง 1 คืน”

สำหรับสถานที่อื่นๆ ที่ภคินีเคยไปประจำอยู่ เช่น วัดนักบุญอันนา นครสวรรค์ วัดเซนต์นิโคลาส พิษณุโลก วัดนักบุญเทเรซา โนนแก้ว นครราชสีมา วัดนักบุญยอแซฟ บ้านหัน นครราชสีมา วัดพระหฤทัย ขลุง วัดพระผู้ไถ่ เสาวภา วัดนักบุญยาโกเบ แม่กลอง ฯลฯ สมาชิกของคณะได้ไปทำงานตามสถานที่ต่างๆ จนกระทั่งมีการแยกมิสซังออกจากมิสซังกรุงเทพฯ คณะจึงไม่ส่งภคินีไปประจำตามวัดต่างๆ ทั่วไป คงอยู่แต่บางมิสซังเท่านั้น

ในปัจจุบัน ตามที่มีการอธิบายความหมายของการประกาศข่าวดีซึ่งครอบคลุมการทำงานตั้งแต่งานด้านสังคม งานด้านการอภิบาลและคำสอน งานด้านธรรมทูต งานด้านการศึกษา งานด้านศาสนสัมพันธ์ ทั้งหมดนี้ คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ได้ตอบสนองความต้องการของพระศาสนจักรในทุกด้านเท่าที่กำลังของเราสามารถทำได้

จากสมัชชาของคณะตั้งแต่ต้น ถึงปี ค.ศ. 2015 ซึ่งมีหัวข้อสมัชชาในปี 2015 ว่า “หนึ่งเดียวในหมู่คณะประจักษ์พยานชีวิต อุทิศตน ประกาศข่าวดีใหม่” คณะมีการแบ่งโครงสร้างการทำงานเป็นฝ่ายต่างๆ เพื่อตอบสนองภารกิจด้านการประกาศข่าวดี ในปัจจุบันภารกิจของคณะ แบ่งเป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้ ฝ่ายอบรม ฝ่ายอภิบาล และประกาศข่าวดี ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายสังคมพัฒนา และฝ่ายแม่บ้าน

ด้านการอบรม มีการฟื้นฟูชีวิตจิตของสมาชิก โดยการส่งเสริมให้มีการอ่าน รำพึงและปฏิบัติพระวาจา ธรรมวินัยของคณะ การสัมมนา การเข้าเงียบฟื้นฟูจิตใจ การศึกษาเอกสารต่างๆ ของพระศาสนจักร การส่งเสริมชีวิตหมู่คณะ ความเป็นหนึ่งเดียวกันในหมู่คณะ การประสานงานระดับเขต เพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกัน มีการส่งเสริมกระแสเรียกให้กับเยาวชน ทั้งการอบรมเบื้องต้นและการจัดค่ายกระแสเรียกตามโอกาสที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎีกาของพระศาสนจักรแห่งประเทศไทย ปี ค.ศ.2015

ด้านการอภิบาลและประกาศข่าวดี เน้นทั้งการอภิบาลและการประกาศข่าวดี สำหรับการอภิบาลนั้นได้มีการส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีส่วนในการสอนคำสอนทั้งในวัด โรงเรียน และตามโอกาสต่างๆ เช่นค่ายคำสอนในระยะปิดภาคเรียน ตามสถานที่ต่างๆ เพื่อช่วยเหลือและประสานงานกับบรรดาพระสงฆ์ตามวัดต่างๆ ที่ต้องการการจัดค่ายคำสอน ปีละประมาน 7-10 ค่าย แล้วแต่บุคลากรของคณะที่จะสามารถจัดสรรได้ การจัดค่ายคำสอนในช่วงปิดภาคเรียนนั้นได้ทำต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 ปีแล้ว จัดในหลายสังฆมณฑล เช่น สังฆมณฑลเชียงใหม่ สังฆมณฑลนครสวรรค์ สังฆมณฑลท่าแร่ และจัดในบางวัด ร่วมกับอัครสังฆมณฑลกรุงเทพ ผลที่เกิดขึ้นคือเด็กๆ หลายคนจากค่ายคำสอนต่อมาสมัครเข้าเป็นเณร เป็นผู้ฝึกหัด จนในที่สุดได้บวชเป็นพระสงฆ์ นักบวชก็มีหลายคน

ทั้งยังส่งเสริมผู้ฝึกหัดและสมาชิกให้มีความรู้ด้านคำสอน โดยส่งไปเรียนคำสอนที่โรม เรียนหลักสูตรคริสตศาสตร์ ที่วิทยาลัยแสงธรรม และอบรมคำสอนภาคฤดูร้อน ที่ศูนย์คำสอนระดับชาติ สำหรับงานคำสอนระดับชาติ คณะส่งสมาชิกไปเป็นผู้ช่วยงานศูนย์คำสอนตั้งแต่เริ่มแรกของงานคำสอนระดับชาติ ซึ่งเป็นการร่วมมือกับสภาพระสังฆราชแห่งประเทศไทยและชมรมนักบวชหญิงแห่งประเทศไทยในขณะนั้น

นอกจากงานอภิบาลด้านการสอนคำสอนแล้ว คณะยังส่งเสริมการพัฒนาชีวิตจิตของฆราวาส โดยการฝึกจิตภาวนาให้กับฆราวาสทั่วไปที่สนใจ จัดให้มีการฝึกจิตภาวนาในอาทิตย์ที่สามของเดือน โดยพระสงฆ์และสมาชิกของคณะเป็นผู้นำ

งานศาสนสัมพันธ์ คณะฯให้ความร่วมมือกับงานศาสนสัมพันธ์ระดับสังฆมณฑลและระดับชาติ ร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ เช่น ศูนย์คุณธรรมเข้าร่วมเป็นโรงเรียนคุณธรรมเป็นวิทยากรให้ความรู้ ฯลฯ

ทั้งยังมีการส่งเสริมให้สมาชิกเยี่ยมเยียนสัตบุรุษ ผู้อาวุโส ผู้เจ็บป่วย ผู้ที่ห่างเหินวัด โดยเริ่มจากครอบครัว และบุคคลที่สมาชิกรู้จัก

สำหรับด้านการประกาศข่าวดี สมาชิกของคณะได้ร่วมมือกับอัครสังฆมณฑลกรุงเทพ โดยเป็นผู้ร่วมมือกับพระสงฆ์ในการแพร่ธรรมในที่ต่างๆ ตั้งแต่อดีต ส่วนในปัจจุบันมีการส่งเสริมวิถีชุมชนวัด โดยที่สมาชิกของคณะไปร่วมก่อตั้งและร่วมประชุม กลุ่มวิถีชุมชนวัดในวัดต่างๆ มีการประชุมกันอย่างต่อเนื่องในระดับผู้นำ ปฏิบัติตามผลของกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย ค.ศ.2015 ที่ประกาศให้มีการส่งเสริมวิถีชุมชนวัด ในการใช้พระวาจาในการฟื้นฟูชีวิตของคริสตชนขั้นพื้นฐาน แม้แต่ในอารามพระหฤทัยที่คลองเตยเอง ได้มีการรวมกลุ่มวิถีชุมชนวัดในกลุ่มพนักงาน โดยมีสมาชิกของคณะเป็นผู้ช่วยส่งเสริมให้กลุ่มเข้มแข็ง รวมทั้งสมาชิกของคณะเป็นวิทยากรให้ความรู้วิถีชุมชนวัดให้กับผู้นำจากเขตต่างๆ ของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ตามแต่โอกาสที่เหมาะสม

มีการส่งสมาชิกและบุคลากรของคณะไปรับการอบรมพระคัมภีร์ที่สถาบันพระคัมภีร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การอบรม Biblio-drama ฯลฯ ทั้งหมดนี้เพื่อจะได้มารับใช้พระศาสนจักรในประเทศไทยต่อไป มีการส่งเสริมการผลิต Bible diary เพื่อคริสตชนไทยจะได้มีพระวาจาในการอ่านรำพึงและปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ปี ค.ศ.1991 ซึ่งจะครบ 30 ปี ในปี ค.ศ.2021 นี้

นอกนั้น คณะได้ร่วมมือกับคณะธรรมทูตไทย (TMS) โดยส่งสมาชิกไปทำงานที่ประเทศกัมพูชา สังฆมณฑลพนมเปญ ตั้งแต่ปี ค.ศ.2009

สำหรับงานด้านการศึกษา คณะได้ร่วมมือกับพระศาสนจักร โดยส่งสมาชิกของคณะไปทำงานตามโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลและสังฆมณฑลต่างๆ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1910 จนถึงปัจจุบัน แม้บางวัดบางโรงเรียนคณะไม่ได้ส่งสมาชิกไปทำงานที่นั่นแล้ว แต่กระนั้นบรรดาลูกศิษย์ก็ยังจดจำได้จนปัจจุบัน เช่น วัดและโรงเรียนในเขตสังฆมณฑลนครราชสีมา

ปี ค.ศ.2019 คณะส่งสมาชิกไปทำงานในโรงเรียนของสังฆมณฑล จำนวน 30 แห่ง 5 สังฆมณฑล

นอกนั้น คณะฯ ยังร่วมงานของสภาพระสังฆราชแห่งประเทศไทย โดยทำงานในองค์กรของพระศาสนจักร ร่วมมือกับสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยโดยเป็นกรรมการบริหารของสภาฯ และยังอนุญาตให้สมาชิกบางคนเป็นอาจารย์สอนที่วิทยาลัยแสงธรรมอีกด้วย

ในด้านสังคมพัฒนาในระยะเริ่มแรกตามที่ได้กล่าวมาแล้ว สมาชิกดูแลเด็กกำพร้าที่วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ สามเสน และงานนี้ได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาจนในปัจจุบัน ซึ่งได้เปลี่ยนเป็นบ้านหรือศูนย์ต่างๆ ทั้งเป็นบ้านของคณะเองและร่วมมือกับอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่บ้านหทัยการุนย์ ฉะเชิงเทรา ในปี ค.ศ.2019 คณะมีบ้านสงเคราะห์ของคณะ 5 แห่ง คือ บ้านสวนพระหฤทัย ลำปาง, บ้านสวนพระหฤทัยสวรรคโลก, บ้านพระหฤทัยดอนเมือง, บ้านพระหฤทัยพัฒนเวศม์, ศูนย์เด็กเล็ก หนองแขม (สถานที่ทำงานกับชุมชนกองขยะหนองแขม โดย ซิสเตอร์อาเมลี วราภรณ์ ธิราศักดิ์ ตั้งแต่ 20 กว่าปีที่ผ่านมา จนปัจจุบัน ชุมชนได้เปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง) และเพิ่มการทำงานกับอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่ ศูนย์คอมมูนิต้า ลำไทร อีกหนึ่งแห่ง

นอกนั้น ยังร่วมมือกับองค์กรของรัฐในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติดที่บ้านคุณพุ่ม นครปฐม โดยมีมูลนิธิพระหฤทัยอุปถัมภ์เป็นตัวกลางประสานงานกับองค์กรของรัฐ

สำหรับงานเรื่องการส่งเสริมศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์และการต่อต้านการค้ามนุษย์ คณะได้อนุญาตให้สมาชิกทำงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ร่วมมือคณะกรรมการทาลิธากุม ได้ทำงานอย่างแข็งขันในสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ โดยการให้ความรู้อย่างต่อเนื่องมากว่า 10 ปี ส่งเสริมพัฒนาสมาชิกให้มีความรู้ความสามารถและเป็นวิทยากร

ให้กับหน่วยงานอื่นๆ เป็นกรรมการระดับชาติไปร่วมประชุมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ที่โรมและที่ประเทศเวียดนาม

ฝ่ายสังคมพัฒนายังร่วมมือกับคาริตัสไทยแลนด์ และฝ่ายสังคมของสังฆมณฑลต่างๆ เมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ ฯลฯ ในการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นและต่อเนื่อง เช่น การทำงานช่วยเหลือเมื่อเกิดสึนามิ ปี ค.ศ. 2006 สำหรับในระดับท้องถิ่นสมาชิกที่ทำงานด้านสังคมพัฒนายังช่วยส่งเสริมให้มีธนาคารโคกระบือ ส่งเสริมอาชีพ และไปเยี่ยมเยียนให้กำลังใจกลุ่มคริสตชน เช่นที่ หมู่บ้านลานกระบือ สุโขทัย ฯลฯ

สำหรับด้านแม่บ้านและการดูแลวัดและโรงครัว คณะยังคงซื่อสัตย์โดยการให้ความร่วมมือทำงานดูแลวัด ดูแลโภชนาการของวัดและโรงเรียน และอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มาติดต่อ จะเห็นได้จากจำนวนวัดที่สมาชิกไปประจำอยู่ 30 แห่ง ใน 5 สังฆมณฑล

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าฯ ได้พยายามตอบสนองความต้องการจำเป็นของพระศาสนจักรแห่งประเทศไทยในด้านการประกาศข่าวดีมาตั้งแต่เริ่มต้นตั้งคณะ อาศัยพระพรพิเศษของคณะและการทำตามน้ำพระทัยของพระเจ้าผ่านทางผู้ใหญ่ของพระศาสนจักรและการประชุมสมัชชาใหญ่ของคณะที่พินิจพิจารณาสัญญาณแห่งกาลเวลาตามสถานการณ์ในขณะนั้น และพยายามตอบสนองในแง่ของพระพรพิเศษของคณะเอง

ในโอกาส 350 ปี การสถาปนามิสซังสยาม ขอโมทนาคุณพระเจ้าสำหรับพระพรต่างๆ ที่คณะได้รับผ่านทางมิชชันนารีที่ยอมอุทิศชีวิตเพื่อนำผู้อื่นมาให้รู้จักกับพระเจ้า หว่านเมล็ดพันธุ์แห่งความเชื่อและสืบทอดมาถึงพวกเราทุกคน ดังข้อความของพระสังฆราช ลัมแบร์ต เดอ ลาม้อต ที่บันทึกไว้ว่า

“เราได้เริ่มทอดสะพานจากยุโรปสู่เอเชีย ข้าพเจ้ายินดีมากทีเดียวที่จะถวายร่างกายและกระดูกของข้าพเจ้า รวมทั้งของลูกที่รักของข้าพเจ้า (บรรดามิชชันนารี) ใช้เป็นเสาค้ำยันสะพานนั้นให้แข็งแรง เปิดทางให้บรรดาธรรมทูตผู้มีใจกล้าหาญในอนาคตได้เดินทางผ่านข้ามไป”

ขอขอบพระคุณบรรดามิชชันนารีทุกคน พระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวชชายหญิง รวมทั้งสมาชิกรุ่นแรกๆ ที่อุทิศชีวิตในการรับใช้พระเจ้าตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างซื่อสัตย์ เราซึ่งเป็นอนุชนรุ่นหลัง เราจึงต้องสืบทอดการเป็นธรรมทูตที่เข้มแข็ง กล้าหาญ พร้อมที่จะพลีตนเองเพื่อประกาศข่าวดีให้กับผู้อื่นที่ยังไม่รู้จักพระเจ้า ไม่ว่าจะอยู่ในแห่งหนตำบลใด ไม่ว่าจะพร้อมหรือไม่พร้อม ไม่ว่าจะมีบทบาทหน้าที่ใด ให้เราประกาศความรักของพระเจ้า ในองค์พระเยซูคริสตเจ้า ด้วยการเจริญชีวิตเป็นประจักษ์พยาน และยืนยันด้วยวาจาและการกระทำดีด้วยความรักเมตตาในทุกโอกาส เหมือนกับที่ประชาชนกล่าวถึงพระเยซูเจ้าว่า “คนคนนี้ทำสิ่งใดดีทั้งนั้น” (มารโก 7:37) และพระวาจาอีกตอนหนึ่งที่กล่าวว่า “ท่านทั้งหลาย จงออกไปทั่วโลก ประกาศข่าวดีให้มนุษย์ทั้งปวง...” (มารโก 16:15)

บรรณานุกรม

คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ. (2558). การประชุมสมัชชาใหญ่ ครั้งที่ 12.

_____. (2557). ประวัติคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ เล่ม 1 – 2.

ซีมอนา สมศรี บุญอรุณรักษา. (มปป). จากแคว้นอัลซาลสู่ดินแดนแห่งรอยยิ้ม คุณแม่เซราฟิน เดอมารี SPC

_____. (มปป). ธรรมทูตชาวเบลเยี่ยมผู้มีใจอ่อนโยน คุณพ่ออาลอยส์ อัลฟองส์ ดอนต์ ค.ศ.1843-1916.

โรแบร์ต โกสเต. (2549). ประวัติการเผยแพร่คริสต์ศาสนาในสยาม ลาว. กรุงเทพฯ.

วิกตอร์ ลาร์เก. (มปป). ประวัติคณะภคินีรักไม้กางเขนในมิสซังสยาม-กรุงเทพฯ 1834-1957.

(หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร)

สืบสานพันธกิจแห่งการประกาศข่าวดี

ดร.สุภาวดี นัมคณิสรณ์

บทนำ

ปี 2019 นี้ เป็นปีแห่งการเฉลิมฉลองโอกาสครบรอบ “350 ปีมิสซังสยาม” ซึ่งสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทยได้ประกาศให้ช่วงเวลา 3 ปี (ค.ศ.2015-ค.ศ.2018) เป็นช่วงเวลาแห่งการฟื้นฟูชีวิตคริสตชนคาทอลิกไทยเพื่อให้คริสตชนไทยได้เตรียมตัวสู่การเฉลิมฉลองโอกาสครบรอบ “350 ปีมิสซังสยาม” ในวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ.2019 จะเห็นได้ว่าทุกภาคส่วนของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยต่างก็ร่วมมือร่วมใจกันด้วยวิธีการต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเตรียมจิตใจของคริสตชนไทยโดยมุ่งฟื้นฟูชีวิตความเชื่อทั้งในระดับส่วนตัว ครอบครัว ชุมชนวัด กลุ่มองค์กร สถานศึกษา เป็นต้น ดังนั้นจึงนับเป็นโอกาสที่ดีที่พวกเราคริสตชนไทยรวมทั้งผู้เขียนเองจะได้ใช้โอกาสนี้ในการฟื้นฟูชีวิตในมิติต่างๆ เพื่อให้ชีวิตคริสตชนของเรามีชีวิตชีวายิ่งขึ้น ในบทความนี้ก็จะเป็นการพิจารณาไตร่ตรองว่ามีมิติใดบ้างที่คริสตชนชาวไทยควรจะได้ฟื้นฟูเนื่องในโอกาสการเฉลิมฉลอง “350 ปีมิสซังสยาม”

อาจารย์อาวุโสประจำศูนย์จริยธรรมวิชาชีพ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

การทบทวนประวัติศาสตร์ของการวางรากฐานพระศาสนจักร

หลักฐานแน่ชัดที่ชี้ให้เห็นว่า คณะมิชชันนารีคณะแรกที่เข้ามาในเมืองไทยนั้นได้แก่ มิชชันนารีคณะโดมินิกัน 2 ท่าน คือ คุณพ่อเยโรนิโม ดา ครู้ส (Jeronimo da Cruz) และคุณพ่อเซบาสติอาว ดา กันโต (Sebastiao da canto) ในปี ค.ศ.1567 แต่คุณพ่อเยโรนิโมถูกฆ่าตายเพราะความอิจฉาของคนบางกลุ่ม ในขณะที่คุณพ่อเซบาสติอาวก็ถูกทำร้ายจนบาดเจ็บ แต่คุณพ่อก็ได้ทูลขอพระกรุณาจากพระมหากษัตริย์ให้ยกโทษให้แก่ผู้ที่กระทำผิดต่อท่าน อีกทั้งยังได้ทูลขอพระบรมราชานุญาตให้นำมิชชันนารีใหม่เข้ามาเพิ่มเติมอีก 2 ท่าน และในปี ค.ศ.1569 พม่าได้บุกเข้ามาทำลายกรุงศรีอยุธยาเป็นครั้งแรก คุณพ่อทั้งสามคนได้ถูกพม่าฆ่าตายในขณะที่ท่านกำลังสวดภาวนาพร้อมกันในวัดของท่าน

มิชชันนารีที่เข้ามาในประเทศสยามอีกคณะหนึ่งได้แก่ คณะเยซูอิต ซึ่งคุณพ่อองค์แรกที่เข้ามาในประเทศสยาม ได้แก่ คุณพ่อบัลทาซาร์ เซเกอีรา (Balthasar Segueira) โดยเข้ามาถึงกรุงศรีอยุธยา ระหว่างวันที่ 19-26 มีนาคม ค.ศ.1607

ต่อมาก็ค่อยๆ มีพระสงฆ์เยซูอิตทยอยเข้ามาเรื่อยๆ จนในที่สุดก็มีการจัดสร้างที่อยู่อย่างถาวร มี วัด โรงเรียน และวิทยาลัยที่มีชื่อว่า ซาน ซัลวาดอร์ (San Salvador) ขึ้นในประเทศสยาม ในสมัยนั้นงานแพร่ธรรมของพวกท่านได้ถูกบันทึกโดยพวกมิชชันนารีและมีการจัดพิมพ์เป็นหนังสือหลายเล่ม แต่งานแพร่ธรรมก็ยังมีอุปสรรคอยู่เสมอ อุปสรรคนั้นมีมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งที่สอง ในปี ค.ศ.1767 ซึ่งทำให้พวกมิชชันนารีเหล่านี้ต้องขาดระยะการทำงานไป

จุดเริ่มต้นของพระศาสนจักรในประเทศสยาม

คณะสงฆ์พื้นเมืองมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส (M.E.P) ได้เข้ามาพร้อมพระสังฆราชเพื่อทำหน้าที่ปกครอง คณะสงฆ์คณะนี้ได้เป็นผู้ก่อตั้งมิสซังสยามขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยได้ขออนุญาตจากทางกรุงโรมจนทำให้มิสซังสยามเป็นมิสซังแรกของการทำงานของคณะนี้ด้วย พระสงฆ์คณะนี้จึงมีความสำคัญและมีบทบาทอย่างต่อเนื่องในมิสซังสยาม

ในเวลานั้นสมเด็จพระสันตะปาปาเกรโกรีที่ 15 ได้ทรงสถาปนากระทรวงหนึ่งขึ้นเมื่อ วันที่ 6 มกราคม ค.ศ.1622 มีชื่อว่า สมณกระทรวงว่าด้วยการเผยแพร่ความเชื่อ หรือที่เรียกกันทั่วๆ ไปว่า โปรปากันดา ฟีเด (Propaganda Fide) สมณกระทรวงนี้ทำหน้าที่ในการแพร่ธรรมโดยตรง ซึ่งคำว่า มิสซัง (Mission) ก็ถูกใช้โดยสมณกระทรวงนี้ตั้งแต่แรกๆ เพราะคำว่ามิสซังหมายถึงการส่งออกไป อันได้แก่ การส่งผู้แทนพระสันตะปาปา (Apostolic Vicars) ออกไปทำงานในนามของพระสันตะปาปา และในขณะนั้นก็มีพระสงฆ์คณะเยซูอิตองค์หนึ่งคือ คุณพ่ออเล็กซานเดอร์ เดอ โรดส์ (Alexandre de Rhodes) ได้ขอให้จัดส่งพระสังฆราชไปตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อ

บวชพระสงฆ์พื้นเมืองและให้พวกเขาได้ทำหน้าที่แพร่ธรรมในหมู่ประชาชนของตนได้ในที่สุดด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหลายๆ ฝ่าย คณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสจึงได้รับการก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1659 และเป็นผู้นำพระวรสารไปยังดินแดนต่างๆ ของโลกอย่างมีประสิทธิภาพ และหลังจากที่มีการแต่งตั้งประมุขของมิสซังต่างๆ แล้ว ต่อมาเมื่อ วันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ.1663 สามเณราลัยมิสซังต่างประเทศก็ได้รับการก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการที่กรุงปารีสเพื่อเป็นสถานที่ในการอบรมและส่งมิชชันนารีใหม่ไปยังภาคตะวันออกไกลต่อไป

การแพร่ธรรมในกรุงศรีอยุธยา

สมณกระทรวงโปรปากันดา ฟีเด ได้จัดส่งพระสังฆราชชุดแรก 3 องค์ จากพระสงฆ์คณะนี้ให้เดินทางมาทำงานในฐานะผู้แทนของพระสันตะปาปาในภูมิภาคตะวันออกไกลเป็นชุดแรก และที่จริงแล้ว พระสังฆราชแต่ละองค์นั้นถูกกำหนดให้เป็นผู้แทนพระสันตะปาปาของประเทศจีน โคจินจีนและตังเกี๋ยเป็นหลัก แต่ประเทศเหล่านั้นกำลังมีการเบียดเบียนศาสนาอย่างหนักจนไม่สามารถเดินทางเข้าไปได้อย่างเด็ดขาด บรรดาพระสังฆราชจึงต้องหยุดรออยู่ที่กรุงศรีอยุธยาเพื่อรอคอยให้เหตุการณ์ต่างๆ ดีขึ้นเสียก่อนจึงค่อยเดินทางต่อไป บรรดาพระสังฆราชและมิชชันนารีมองเห็นว่าประเทศสยามเป็นประเทศที่สงบสุขและมีความเอื้ออาทรแก่ศาสนาต่างๆ อีกทั้งพระมหากษัตริย์ของประเทศสยามก็มีท่าทีที่เป็นมิตร จึงตัดสินใจอยู่ที่กรุงศรีอยุธยาเพื่อใช้เป็นฐานในการเดินทางต่อไป และในเวลาเดียวกันก็เริ่มประกาศเทศนาพระวรสารไปด้วย

พระสังฆราชลังแบรด์ เดอ ลาม็อต (Lambert de la Motte) เป็นพระสังฆราชองค์แรกที่มาพร้อมกับ คุณพ่อยัง เดอ บูร์ช (Jean de Bourges) และคุณพ่อเดดีเอร์ (Deydier) โดยเดินทางมาถึงกรุงศรีอยุธยาเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม ค.ศ.1662 ต่อมาอีก 2 ปี พระสังฆราชฟรังซัว ปัลลือ (Francois Pallu) กับคุณพ่อหลุยส์ ลาโน โน (Louis Laneau) คุณพ่อแฮงค์ (Hainques) คุณพ่อแบรงโด (Brindeau) และฆราวาสผู้ช่วยคนหนึ่งชื่อ เดอ ชาแมสซอง ฟัวซี (De Chamesson Foissy) ก็ได้เดินทางมาถึงประเทศสยามเช่นเดียวกัน เมื่อวันที่ 27 มกราคม ค.ศ.1664 เมื่อพวกท่านมาถึงกรุงศรีอยุธยานั้นมีพระสงฆ์มิชชันนารีชาวโปรตุเกส 10 องค์ ชาวสเปน 1 องค์ อยู่ในสยามและมีคริสตชนทั้งหมดประมาณสองพันคน

ในวันที่ 13 กันยายน ค.ศ.1669 กรุงโรมก็ได้ตั้งมิสซังสยามขึ้นมาด้วยเอกสารทางการที่ชื่อว่า “Specculatores” และผู้แทนของพระสันตะปาปาผู้ทำหน้าที่ดูแลมิสซังใหม่นี้ก็คือพระสังฆราชหลุยส์ ลาโน ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งและอภิเษกเป็นพระสังฆราช โดยพระสังฆราชทั้งสองข้างต้น ในวันที่ 25 มีนาคม ค.ศ.1674 ดังนั้น พระสังฆราชลาโนจึงเป็นพระสังฆราชองค์แรกของมิสซังสยาม

มิสซังสยามมีความเจริญก้าวหน้ามากในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ค.ศ.1657-ค.ศ.1688) พระองค์ทรงให้อิสรภาพในการเผยแพร่ศาสนาแก่บรรดามิชชันนารี งานสำคัญๆ ที่พวกมิชชันนารีฝรั่งเศสได้ทำเช่น ก่อตั้งบ้านเณรหรือวิทยาลัยกลางขึ้นในปี ค.ศ.1665 และผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอธิการองค์แรกของวิทยาลัยก็คือ คุณพ่อลาโน

นอกจากนี้ยังได้มีการก่อตั้งโรงพยาบาลขึ้นในปี ค.ศ.1669 และการแพร่ธรรมได้ขยายไปตามสถานที่และเมืองต่างๆ เช่น อยุธยา ละโว้ พิษณุโลก บางกอก ตะนาวศรี เกาะถลาง (ภูเก็ต) และตะกั่วทุ่ง เป็นต้น มีกลุ่มคริสตชนใหม่ๆ เกิดขึ้น มีการสร้างโบสถ์ที่สวยงามตามที่ต่างๆ มีจำนวนผู้รับศีลล้างบาปเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ บรรดามิชชันนารี นอกจากจะสอนคำสอนแล้วยังต้องทำหน้าที่เป็นครูสอนคริสตชนใหม่ให้อ่านและเขียนภาษาไทยและภาษาลาตินด้วย

สมเด็จพระนารายณ์ทรงให้การสนับสนุนพวกมิชชันนารีมาก ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระสังฆราชและมิชชันนารีเข้าเฝ้าอย่างสง่า ได้พระราชทานที่ดินสำหรับสร้างวัดและโรงเรียน ในที่สุดประเทศสยามก็ได้มีสัมพันธ์ทางการฑูตกับฝรั่งเศสและกรุงโรม ได้มีการส่งคณะฑูตอัญเชิญพระราชสาสน์ไปเจริญสัมพันธไมตรีกับพระเจ้ากรุงฝรั่งเศสและกรุงโรม การที่สมเด็จพระนารายณ์ทรงมีพระทัยเมตตาต่อบรรดามิชชันนารี ทำให้พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 รวมทั้งฑูตของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เข้าใจว่าสามารถทำให้สมเด็จพระนารายณ์กลับใจได้ ประกอบกับขุนนางไทยเริ่มหวั่นเกรงอิทธิพลของขุนนางชาวกรีกซึ่งเป็นที่โปรดปรานของสมเด็จพระนารายณ์ที่ชื่อคอนสแตนติน ฟอลคอน (Constanttine phalcon) ที่มีอำนาจควบคุมทหารได้ จะทำให้ความมั่นคงของประเทศสั่นคลอนได้ ดังนั้นพระเพทราชาจึงทำรัฐประหารขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ แล้วขับไล่พวกฝรั่งเศสออกจากประเทศรวมทั้งเบียดเบียนศาสนาของชาวฝรั่งเศส นั่นคือ เบียดเบียนพวกมิชชันนารีและผู้ที่นับถือคริสตศาสนาซึ่งเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในช่วง ค.ศ.1688-1690

การแพร่ธรรมของพวกมิชชันนารีประสบปัญหาอีกครั้งในสมัยพระเจ้าท้ายสระ (ค.ศ.1709-1733) ในเวลานั้น พระสังฆราชและบรรดามิชชันนารีถูกห้ามไม่ให้ออกนอกพระนคร ห้ามใช้ภาษาไทยและบาลีในการสอนศาสนา ข้อห้ามต่างๆ เหล่านี้ถูกจารึกลงในแผ่นศิลาและตั้งไว้หน้าวัดนักบุญยอแซฟอยุธยา จนมาถึงปี ค.ศ.1767 ทหารพม่าได้บุกเข้ามาทำลายกรุงศรีอยุธยาครั้งที่สอง พระสังฆราชบริโกต์ถูกจับและถูกนำตัวไปพม่า วัดนักบุญยอแซฟถูกเผาและบ้านเณรถูกปล้น คริสตังบางคนถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลย บางพวกหนีเอาตัวรอดไปตามที่ต่างๆ สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อคริสตศาสนาจนทำให้การเผยแพร่พระวรสารเกือบสิ้นสุดลง

หลังจากสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงกอบกู้เอกราชคืนมาในปี ค.ศ.1768 และทรงสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแล้ว คุณพ่อ

กอรร์ (Corre) ซึ่งลี้ภัยไปอยู่ที่เขมรได้เดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยและรวบรวมคริสตังที่บางกอกจำนวน 400 คน ให้มาอยู่รวมกัน สมเด็จพระเจ้าตากสินได้ทรงพระราชทานที่ดินแปลงหนึ่งสำหรับสร้างโบสถ์ คุณพ่อกอรร์ได้ตั้งชื่อว่า “วัดซางตาครู้ส” งานเผยแพร่พระวรสารได้เริ่มขึ้นใหม่อีกครั้ง จำนวนคนกลับใจและรับศีลล้างบาปได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนและนี่คือเหตุผลที่ทำให้บรรดามิชชันนารีต้องเรียนรู้ภาษาจีนด้วย นอกจากการเรียนรู้ภาษาไทย

การแพร่ธรรมในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์เริ่มต้นปี ค.ศ. 1782 สถานการณ์ต่างๆ เริ่มดีขึ้น แม้ว่าสมเด็จพระเจ้าตากสิน (ค.ศ.1768-1782) จะได้ขับไล่พวกมิชชันนารีออกนอกประเทศด้วยเหตุผลบางประการก็ตาม ในสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่1 ก็ได้เชิญพระสังฆราชกูเดและบรรดามิชชันนารีกลับเข้ามาอีกครั้ง ใน ค.ศ.1785 เมื่อกองทัพไทยกลับจากกัมพูชาและเวียดนามก็ได้นำคริสตชนโปรตุเกสจากกัมพูชามา 450 คน พร้อมชาวกัมพูชาอีก 100 คน นอกจากนี้ยังมีคริสตชนอีก 250 คนที่ลี้ภัยทางตอนเหนือของกัมพูชา คริสตังจำนวนดังกล่าวได้มาตั้งรกรากที่วัดคอนเซปชัญ

ในสมัยพระสังฆราวการ์โนลต์ (Garnault 1786-1811) ได้จัดตั้งโรงพิมพ์ขึ้นที่วัดซางตาครู้สซึ่งโรงพิมพ์นี้ได้พิมพ์หนังสือคำสอนที่เป็นหนังสือเล่มแรกที่พิมพ์ในประเทศสยาม

บุคคลที่มีชื่อเสียงมากในมิสซังสยามในช่วง ค.ศ.1841-1862 คือ พระสังฆราชปัลเลอกัว ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถสูงในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และด้านภาษาต่างๆ ท่านประจำอยู่ที่วัดคอนเซปชัญซึ่งใกล้กับวัดราชาธิวาส อันเป็นวัดที่เจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) ทรงผนวชอยู่ ท่านได้มีโอกาสถวายการสอนภาษาลาตินแด่พระองค์และพระองค์ก็ทรงสอนภาษาบาลีแก่ท่าน ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับเจ้าฟ้ามงกุฎนี้ช่วยให้ท่านสามารถเทศน์สอนศาสนาได้โดยเสรี ในเวลาต่อมาพระสังฆราชปัลเลอกัวได้จัดทำพจนานุกรมเป็นภาษาต่างๆ ถึง 4 ภาษา ซึ่งท่านใช้เวลาในการทำถึง 10 ปี ด้วยความมานะพยายามของท่าน ซึ่งหนังสือนี้มีคุณค่ามหาศาลต่อประวัตศาสตร์ชาวไทยโดยเฉพาะในเรื่องของภาษาศาสตร์ นอกจากนี้ท่านยังแต่งหนังสืออีกหลายเล่ม ทั้งหนังสือคำสอนและหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อไวยากรณ์ไทย

หลังจากสมัยพระสังฆราชปัลเลอกัวแล้ว มิสซังสยามก็มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามลำดับ เห็นได้อย่างชัดเจนในสมัยพระสังฆราชดือปองด์ (Dupond ค.ศ.1865-1872) จะเห็นว่ามีจำนวนคริสตชนเพิ่มมากขึ้นทุกแห่ง เนื่องจากพระสังฆราชดือปองด์เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นและสามารถพูดภาษาสยามและภาษาจีนพื้นเมืองได้ดี ท่านจึงสามารถทำงานในท่ามกลางชาวสยามและชาวจีนได้ดี มีการกลับใจมากมายโดยเฉพาะในบรรดาชาวจีน เมื่อพระสังฆราชดือปองด์ถึงแก่มรณภาพ

ในวันที่ 11 ธันวาคม ค.ศ.1872 มิสซังสยามมีจำนวนคริสตชนถึง 10,000 คน มีมิชชันนารีชาวยุโรปจำนวน 20 องค์ และมีพระสงฆ์พื้นเมือง 8 องค์

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นยุคของการนำความรู้ใหม่ๆ ทางตะวันตกมาใช้ ในสมัยเดียวกันนี้ พระสังฆราชยัง หลุยส์ เวย์ (Jean Louis Vey ค.ศ.1875-1909) เป็นผู้ปกครองมิสซังสยาม ท่านได้ก่อตั้งโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ก่อตั้งวิทยาลัยและโรงเรียนต่างๆ และท่านได้เชิญคณะนักบวชต่างๆ เข้ามาทำงาน เช่น คณะแซงต์โมร์ คณะเซนต์ ปอล เดอ ชาร์ตร คณะเซนต์คาเบรียลให้เข้ามาช่วยงานในมิสซัง มีการพิมพ์หนังสือขึ้นเพื่อใช้สอนศาสนาจำนวนมาก ท่านได้แต่งหนังสือขึ้นมาหลายเล่มและส่งเสริมให้บรรดามิชชันนารีแต่งหนังสือเพิ่มขึ้นด้วย

ในช่วงสมัยพระสังฆราชเรอเน แปร์รอส (RenePerros ค.ศ.1909-1947) และในสมัยพระสังฆราชหลุยส์ โชแรง (Louis Chorin ค.ศ.1947-1965) นอกจากจะมีวัดและโรงเรียนเพิ่มขึ้นมากมายแล้ว ยังมีคณะนักบวชต่างๆ จากต่างประเทศเข้ามาทำงานกันอย่างมากมายหลายคณะ เช่น คณะอูรสุลิน เข้ามาในปี ค.ศ. 1924 ได้จัดตั้งโรงเรียนมาร์แตร์เดอี และโรงเรียนวาสุเทวีที่กรุงเทพฯ และจัดตั้งโรงเรียนเรยีนาเชลีที่เชียงใหม่ ต่อมาในปี ค.ศ.1925 ภคินีคณะคาร์เมไลท์ก็ได้เดินทางเข้ามาทำงานในด้านต่างๆ ส่วนคณะซาเลเซียนก็เข้ามาในปี ค.ศ.1927 เป็นต้น การเข้ามาของคณะนักบวชต่างๆ เหล่านี้ ทำให้งานในด้านการศึกษามีความเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว

บทบาทของมิชชันนารีในการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมไทย

จากการย้อนกลับไปทบทวนถึงจุดเริ่มต้นและการเจริญเติบโตของมิสซังสยาม ซึ่งเริ่มต้นก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1669 เราจะพบว่าการแพร่ธรรมของบรรดามิชชันนารีในอดีตนั้นดำเนินไปอย่างช้าๆ และมีความยากลำบาก บางครั้งที่กิจการกำลังดำเนินไปด้วยดีแต่ก็ต้องมาหยุดชะงักหรือพังทลายจนหมดสิ้น ตัวอย่าง เช่น ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์ พระองค์ทรงให้การสนับสนุนในการเผยแผ่ศาสนาคริสต์เป็นอย่างดีทำให้งานการแพร่ธรรมในช่วงนั้นดำเนินไปได้ดีมาก และพระองค์ก็ได้ทรงพระราชทานที่ดินสำหรับการสร้างวัด บ้านพัก บ้านเณร โรงพยาบาล และอื่นๆ ทำให้คริสต์ศาสนาในประเทศสยามมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก มีคนกลับใจเป็นจำนวนไม่น้อย แต่ในช่วงรัชสมัยต่อจากสมเด็จพระนารายณ์นั้น บรรดามิชชันนารีถูกเข้าใจผิด คริสต์ศาสนาถูกเบียดเบียน จนทำให้งานแพร่ธรรมต้องหยุดชะงักไประยะหนึ่ง และนอกจากนั้นในช่วงเวลาต่อมาประเทศสยามก็ถูกพม่าโจมตีจนเสียกรุงไปเมื่อ ค.ศ.1767 ทำให้ทั้งวัด บ้านพัก พระสงฆ์ ตลอดจนบ้านเณรถูกพม่าเผาจนวอดวาย บรรดาคริสตชนต้องหนีกระจัดกระจายไปอีกทั้งพระสังฆราช พระสงฆ์ และสัตบุรุษหลายคนก็ถูกจับไปเป็นเชลยที่พม่า ทำให้งานแพร่

ธรรมและผลงานที่เกิดขึ้นในช่วงเวลากว่า 200 ปี ที่ผ่านมาตั้งแต่คริสต์ศาสนาได้เริ่มเข้ามาในประเทศสยามต้องสูญเสียไปจนหมด กระนั้นก็ดีเราก็ได้เห็นแล้วว่าบรรดามิชชันนารีก็ไม่เคยย่อท้อ พวกท่านต่างก็เริ่มต้นทำกันใหม่อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย พระสังฆราชผู้เป็นประมุของค์หนึ่งจากไปก็จะมีพระสังฆราชองค์ใหม่เข้ามารับสานงานต่ออย่างต่อเนื่อง แม้จะเป็นช่วงวิกฤติที่สุดของชีวิตการแพร่ธรรมก็ตาม

เราได้เห็นแล้วว่าตลอดประวัติศาสตร์ของมิสซังสยาม แม้ว่าอาจจะมีบางช่วงที่คริสต์ศาสนาถูกเบียดเบียนแต่บรรดามิชชันนารีก็ไม่เคยย่อท้อต่อเหตุการณ์ที่เลวร้ายเหล่านั้น ในทางตรงกันข้ามสิ่งเหล่านั้นกับท้าทายพวกเขาให้พยายามที่จะสร้างความมั่นคงให้กับพระศาสนจักรในประเทศสยามต่อไป และในที่สุดจนถึงปัจจุบันนี้ เราก็ได้เห็นถึงความมั่นคงของพระศาสนจักรในประเทศสยามที่มีถึง 11 สังฆมณฑล อันได้แก่ กรุงเทพฯ ท่าแร่-หนองแสง จันทบุรี เชียงใหม่ เชียงราย นครราชสีมา นครสวรรค์ ราชบุรี สุราษฎร์ธานี อุบลราชธานี และอุดรธานี จำนวนสังฆมณฑลที่เพิ่มขึ้นนั้นจึงเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงการเจริญเติบโตของพระศาสนจักรในประเทศสยาม

จากการศึกษาประวัติศาสตร์มิสซังสยามยังทำให้เราทราบอีกว่า การเผยแพร่ศาสนาของบรรดามิชชันนารีนั้นจะมาพร้อมกับกิจเมตตาและกิจการต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งต่อคริสตชนเองและต่อชาวไทยด้วย ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการศึกษา การช่วยเหลือคนยากไร้ คนเจ็บป่วย งานด้านการดูแลเยาวชน งานเมตตาจิต เป็นต้น โดยได้มีการจัดตั้งโรงเรียน การจัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นมา ดังนั้นการทำงานของบรรดามิชชันนารีจึงมีผลดีต่อคนที่อยู่รอบข้าง ในด้านของการนำความรู้สมัยใหม่และวิทยาการสมัยใหม่เข้ามาใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเจริญที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ ส่วนหนึ่งก็เกิดขึ้นเพราะวิสัยทัศน์ของบรรดามิชชันนารี

คริสตชนกับพันธกิจแห่งการประกาศข่าวดี

จากประวัติศาสตร์มิสซังสยามทำให้เราได้เห็นถึงหัวใจรักที่ยิ่งใหญ่ของบรรดามิชชันนารี ทั้งนี้ก็เพราะว่า การเดินทางมาแพร่ธรรมของมิชชันนารีในช่วงแรกเริ่มโดยเฉพาะของคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีสนั้นจะเต็มไปด้วยอุปสรรคและความยากลำบาก ต้องเผชิญกับภยันตรายจากการเดินทางและต้องเสี่ยงกับความตายเป็นอย่างมาก นั่นคือมีมิชชันนารีเดินทางออกมายังประเทศสยามสามกลุ่มซึ่งรวมแล้ว มีจำนวน 17 คน แต่มาถึงสยามเพียง 9 คน และเสียชีวิตกลางทาง 8 คน ซึ่งพระคุณเจ้าปัลลือก็ได้ เขียนในจดหมายฉบับหนึ่งเอาไว้ว่า **“เราได้เริ่มทอดสะพานระหว่างยุโรปกับเอเชีย ข้าพเจ้าจะยินดีมากทีเดียวที่ถวายร่างกายและกระดูกของข้าพเจ้า รวมทั้งของลูกที่รักของข้าพเจ้า (มิชชันนารี) ใช้เป็นเสาให้สะพานนั้นแข็งแรง เพื่อเปิดทางเตรียมให้มิชชันนารีใจกล้าจะได้ผ่านในอนาคตต่อไป”**

เราจะเห็นได้ว่า เมื่อ 350 ปี ที่แล้ว ได้มีคนต่างชาติ ต่างภาษา ที่พวกเราไม่เคยรู้จักเขามาก่อน พวกเขายอมทิ้งบ้านเกิดเมืองนอนยอมทิ้งญาติพี่น้องของเขาเดินทางเสี่ยงความตายมาที่ประเทศสยามของเรา ระหว่างการเดินทางพวกเขาก็ยังต้องเผชิญกับอันตรายและโรคภัยต่างๆ อีกทั้งมีความเป็นอยู่อย่างยากลำบาก โดยเฉพาะอากาศและอาหารการกิน ซึ่งแตกต่างไปจากบ้านเกิดเมืองนอนของพวกเขาอย่างสิ้นเชิง มีบางคนอาจจะเคยตั้งคำถามด้วยความสงสัยว่า บรรดามิชชันนารีเหล่านั้นรู้หรือไม่ว่า ในการเดินทางมายังประเทศสยามนี้มีความเสี่ยงต่อชีวิต และมีโอกาสที่จะต้องตายด้วย คำตอบก็คือพวกเขารู้และพวกเขาก็พร้อมที่จะสละชีวิตเพื่อที่จะประกาศและยืนยันในสิ่งที่พวกเขาเชื่อและศรัทธา พวกเขาต้องการ **ประกาศถึงพระเยซูคริสตเจ้าให้พวกเราทุกคนที่ยังไม่รู้จักพระเจ้า ไม่รู้จักพระเยซูคริสตเจ้าและยังไม่เคยได้ยินข่าวดีหรือพระวรสารจะได้รู้จัก ได้เชื่อ และศรัทธาอย่างที่พวกเขาเชื่อและศรัทธา เพื่อที่พวกเราจะได้เอาตัวรอดไปสวรรค์ได้**

คริสตชนทุกคน โดยอาศัยศีลล้างบาปย่อมมีส่วนร่วมในชีวิตแห่งพระตรีเอกภาพ โดยได้กลายเป็นบุตรของพระบิดาเจ้าและเป็นส่วนหนึ่งของพระกายทิพย์ของพระเยซูคริสต-เจ้าและเป็นพระวิหารของพระจิตผู้ทรงบันดาลให้เข้าไปมีส่วนร่วมในชีวิตของพระเยซูคริสตเจ้า ดังนั้น คริสตชนทุกคนจึงเป็นศิษย์ของพระเยซูคริสตเจ้าด้วยการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับความเชื่อ ด้วยการปฏิบัติตามพระวาจาของพระเจ้า เป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิตและสำนึกถึงบทบาทที่สำคัญยิ่งในการประกาศข่าวดีตามพระบัญชาของพระเยซูคริสตเจ้าที่ว่า “ท่านทั้งหลายจงไปสั่งสอนนานาชาติให้มาเป็นศิษย์ของเรา” (มธ.28:19)

พระศาสนจักรเป็นเครื่องหมายและเป็นเครื่องมือแห่งความรอดของมนุษยชาติ โดยผ่านทางพระศาสนจักร พระเยซูคริสตเจ้าได้มอบหมายพันธกิจในการประกาศพระวรสารให้กับบรรดาคริสตชนที่มีความเชื่อ ดังนั้น คริสตชนทุกคนจึงต้องรักษาความเชื่อของตนให้มีชีวิตชีวาอยู่เสมอ ด้วยการเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณและการเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ในวัด และจะต้องทำให้ความเชื่อนี้เติบโตและแข็งแกร่งขึ้นด้วยการอ่านพระคัมภีร์เพราะพระคัมภีร์จะช่วยให้คริสตชนได้รู้จักและเข้าใจถึงความรักของพระเจ้าที่เผยแสดงในประวัติ-ศาสตร์มากยิ่งขึ้น

คริสตชนสามารถประกาศข่าวดีเกี่ยวกับพระเยซูคริสตเจ้าได้ในทุกๆ สิ่งที่เราพูดและเรากระทำ ดังเช่น บรรดาอัครสาวกที่ได้รับพระจิตเจ้าในวันเปนเตกอสเต พวกเขาได้ออกไปประกาศพระวรสารให้กับผู้ที่ไม่รู้จักกับพระเยซูคริสตเจ้า ดังนั้นพันธกิจในการประกาศข่าวดีของคริสตชนจึงต้องอาศัยความกล้าหาญและแสงสว่างจากองค์พระจิตเจ้า

บทสรุป

ประวัติศาสตร์มิสซังสยามนั้นเริ่มต้นมาจากมิชชันนารีกลุ่มแรกที่เดินทางมาที่อยุธยาโดยธรรมทูตคณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส (MEP) จากนั้นก็มีมิชชันนารีและนักบวชชาย หญิงคณะอื่นๆ ตามเข้ามา พวกเขามีความร้อนรนที่จะแพร่ธรรมอีกทั้งยังได้อุทิศตนทำงานด้วยความเสียสละเพื่อก่อตั้งพระศาสนจักรบนผืนแผ่นดินแห่งประเทศสยามนี้

ในการเฉลิมฉลอง 350 ปีแห่งการสถาปนามิสซังสยามนี้ จึงเป็นโอกาสที่ดีที่คริสตชนไทยจะได้เรียนรู้ถึงความรัก ความศรัทธา ความกล้าหาญ และการอุทิศตนอย่างเสียสละของบรรดามิชชันนารีในอดีตที่ล่วงลับไปแล้วด้วยใจกตัญญู และให้การแพร่ธรรมที่เริ่มต้นด้วยหัวใจแห่งความรัก และความเสียสละอันเป็นฐานหลักของบรรดามิชชันนารีเหล่านี้จะได้ถูกจารึกไว้ในจิตใจของลูกหลานเพื่อจะได้สืบทอดคำสั่งสอนของพระเยซูคริสตเจ้าในแผ่นดินประเทศสยามตลอดไป

บรรณานุกรม

โรแบต์ โกสเต, บาทหลวง. (2549). ประวัติการเผยแพร่คริสตศาสนาในสยามและลาว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

สำนักพิมพ์แม่พระยุคใหม่. (2539). ประวัติพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย. ฉะเชิงเทรา: สำนักพิมพ์แม่พระยุคใหม่.

สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์, บาทหลวง. ประวัติศาสตร์พระศาสนจักรคาทอลิก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: www.catholichaab.com/main/index.php/2015-09-22-02-3-59/... เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2019.

(หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร)

การประกาศพระวรสาร คือ ต้องรักและรับใช้ ในดินแดนอีสานยุคบุกเบิก[1]

ธัญภรณ์ ลีกำเนิดไทย

การฉลองครบรอบ 350 ปี มิสซังสยาม ถือว่าเป็นโอกาสอันดีที่ทุกคนจะมาพิจารณาไตร่ตรองเรื่องราวของคุณพ่อมิชชันนารีร่วมกัน การเรียนรู้จากประสบการณ์ ความทรงจำ และเรื่องเล่าที่เหล่าคุณพ่อมิชชันนารีทิ้งไว้ให้คนรุ่นหลังสามารถช่วยพวกเราให้ใช้ชีวิตในความเชื่อให้ดียิ่งขึ้น เดินตามพระเยซูคริสต์ให้ดียิ่งขึ้น และประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้นนอกจากนี้มรดกของเหล่าพ่อมิชชันนารีที่ได้ตกทอดมาให้พวกเราเห็นกันในปัจจุบันยังเผยให้เห็นถึงความหวัง และความฝันที่คุณพ่อมิชชันนารีอยากเห็นและอยากฝากไว้กับคนรุ่นหลัง แม้ว่าเรื่องราวของพ่อมิชชันนารีจะเป็นเพียงแค่เรื่องราวในอดีตซึ่งหลายคนอาจมองว่าไม่อัปเดต ไม่ทันสมัย และตกยุค หากแต่ว่าเรื่องราวของคนในอดีตเหล่านั้นไม่ได้ต่างไปจากปัจจุบันมากนัก โดยมีเพียงแค่บริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป อย่างที่คุณพ่อเปรโดร อารุปเป (Pedro Arrupe)[2] ซึ่งเคยเป็นมิชชันนารีในญี่ปุ่นกว่า 27 ปี ได้กล่าวในระหว่างการประชุมเกี่ยวกับงานมิชชันนารีในปี ค.ศ.1968 ว่า “ความรู้สึกของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อพ่อแม่ และ

นักวิเคราะห์เศรษฐกิจและการเงิน นักแปล นักเขียน มหาบัณฑิตด้านเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศจากมหาวิทยาลัยรัฐศาสตร์ปารีส, อดีตนักเรียนทุนรัฐบาลฝรั่งเศสที่สนใจศึกษาค้นคว้าทางเทววิทยา และพยายามเป็นศิษย์ธรรมทูตตามแบบฉบับฆราวาสในโลกปัจจุบัน

[1] บทความนี้เน้นการประกาศพระวรสารระหว่าง ค.ศ.1881-1886 ซึ่งเป็นยุคแรกของการก่อตั้งมิสซังลาว-อีสาน

[2] เปรโดร อารุปเป - Pedro Arrupe (ค.ศ.1907-1991) หัวหน้าคณะเยซูอิตคนที่ 18 ผู้ริเริ่มองค์การเยสุอิตสงเคราะห์ผู้ลี้ภัย (Jesuit Refugee Service) และยังเคยเป็นมิชชันนารีในประเทศญี่ปุ่น ได้ให้สุนทรพจน์ที่กรุงเทพฯ ครั้งสุดท้ายก่อนที่จะป่วยด้วยภาวะหลอดเลือดดำในสมองอุดตัน ระหว่างการเดินทางกลับไปยังกรุงโรม

ปู่ย่าตายายของพวกเขานั้น เหมือนกับสิ่งที่นักบุญฟรันซิสเซเวียร์เคยเขียนเอาไว้เมื่อ 4 ศตวรรษก่อน[i]" แน่นอนว่าการพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่บรรดาคุณพ่อมิชชันนารีต้องการสื่อนี้ต้องอาศัยเวลาเนื่องจากข้อความของคุณพ่อธรรมทูตเหล่านี้ไม่สามารถถ่ายทอดเป็นข้อความบนโลกออนไลน์[ii] อย่างบนเฟซบุ๊ค ทวิตเตอร์ หรือในอินสตราแกรมได้ ซึ่งเป็นข้อความที่สั้น และสะดวกรวดเร็วเหมาะกับยุคสมัย ทว่าขาดน้ำหนัก

หากพิจารณาปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ การประกาศธรรมยุคแรกของบรรดาคุณพ่อมิชชันนารีในดินแดนอีสานที่แร้นแค้นและห่างไกลเหมือนจะเป็น "มิชชั่น: อิมพอส-ซิเบิ้ล (Mission: Impossible)" เป็นภารกิจที่สุดแสนจะเป็นไปไม่ได้ อุปสรรคในการเดินทางสภาพอากาศที่โหดร้าย ภัยจากไข้ป่า ช่องว่างทางวัฒนธรรมและภาษา ฯลฯ ต่างฉุดรั้งอัตราความสำเร็จของการแพร่ธรรมที่เดิมทีมีอยู่ริบหรี่ นี่จึงทำให้เกิดคำถามน่าคิดว่าพวกคุณพ่อมิชชันนารีก้าวผ่านความยุ่งยากเหล่านี้ได้อย่างไร? ยิ่งไปกว่านั้น "ไม่มีใครเคยเห็นพระเจ้าเลย" (ยอห์น 1:18) และอย่างที่คาร์ลราห์เนอร์ (Karl Rahner) เคยพูดพระเจ้านั้นเป็น "ปริศนาอย่างสมบูรณ์" (Absolute Mystery) แต่ถึงกระนั้นพวกคุณพ่อมิชชันนารียุคแรกก็สามารถชักชวนให้คนที่ไม่รู้จัก ไม่เคยเห็นไม่เคยได้ยินมาฟังพระวาจาพระเจ้าได้...พวกคุณพ่อนั้นมีเคล็ดลับอะไร? วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการหาคำตอบของคำถามเหล่านี้มีเพียงแค่การสัมผัสประสบการณ์อันล้ำค่าผ่านคำบอกเล่าที่ปรากฏในบันทึกของคุณพ่อมิชชันนารีต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นพยานชั้นหนึ่งที่คริสตชนในยุคปัจจุบันสามารถเข้าถึงได้

การแพร่ธรรมในภาคอีสาน-ลาวนั้นเริ่มขึ้นจากปณิธานของพระคุณเจ้าชอง-หลุยส์ เวย์ (Jean-Louis Vey) ซึ่งได้เลือกคุณพ่อคอนสตองต์ โพรดอมม์ (Constant Prodhomme) ให้เป็นผู้รับผิดชอบภารกิจการประกาศพระวรสารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งในขณะนั้นมีชาวลาวอาศัยอยู่ โดยดินแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ได้รวมอาณาเขตทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงจนไปถึงชายแดนประเทศเวียดนาม ทั้งนี้ทั้งนั้นภารกิจดังกล่าวรู้จักกันในนาม "มิสซังลาว" (La mission Lao) การเดินทางครั้งแรกไปยังภูมิภาคอีสานเริ่มขึ้นในปี ค.ศ.1881 เมื่อคุณพ่อโพรดอมม์ออกเดินทางพร้อมกับคุณพ่อเซวิเอร์ เกโก้ (Xavier Guégo) โดยนั่งเรือเป็นระยะเวลา 4 วันจากกรุงเทพฯ ไปยังท่าเคียน (ปัจจุบันตั้งอยู่ใน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา) ก่อนที่จะนั่งเกวียนไปยังอุบลฯ การเดินทางไปยัง

---

[i] Pedro Arrupe (1968): Foi chrétienne et action missionnaire aujourd'hui in Ecrits pour évangeliser. Desclée de Brouwer Bellarmin

[ii] Cristus vivit 195

อีสานครั้งแรกนี้ใช้เวลากว่า 102 วัน เนื่องจากพ่อทั้งสองไม่รู้จักเส้นทาง และไปตามเส้นทางที่พ่อค้าวัวควายใช้ แต่หลังจากการเดินทางครั้งที่สองในปี ค.ศ.1882 และครั้งที่สามในปี ค.ศ. 1883 เวลาการเดินทางระหว่างกรุงเทพ-อุบลฯ นั้นลดลงเรื่อยๆ จนเหลือเพียงแค่ 50 วัน

บริบทยุคแรกของการประกาศข่าวดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้น อาณาจักรสยามยังคงอยู่ภายใต้ระบบไพร่-ขุนนาง และยังไม่ตกเป็นเป้าของการล่าอาณานิคม หัวเมืองต่างๆ ยังคงมีอำนาจอิสระในการบริหารตนเอง และด้วยเหตุนี้กฎหมายที่ทางการ (กรุงเทพฯ) ได้ประกาศบังคับใช้ทั่วราชอาณาจักรจึงถูกเพิกเฉยและละเลยโดยหัวเมืองทั่วภูมิภาค การค้าทาสยังคงมีให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่ห่างไกล ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายห้ามให้มีการซื้อขายบุคคลใดๆ ที่มีอายุมากกว่า 20 ปี แล้วก็ตาม

การค้าทาสได้สร้างรอยแผลในใจของชาวบ้านที่เคยเป็นเหยื่อลบล้างความไว้เนื้อเชื่อใจของคนในหมู่บ้านต่อคนแปลกหน้าทุกคนที่เข้ามา ระหว่างการเดินทางในภาคอีสาน คุณพ่อโพรดอมม์และคุณพ่อรองเดลพบว่าชาวบ้านในบางหมู่บ้านต่างพากันหวาดกลัวและไม่มีท่าทีต้อนรับผู้มาเยือนต่างถิ่น “พวกเราเข้ามายังบ้านอุโลก (Ulok) แววตาม้าของพวกเราได้สร้างความหวาดกลัวในหมู่บ้าน เหล่าผู้ชายร้องตะโกน ในขณะที่ผู้หญิงทั้งหลายต่างวิ่งหนีบันดาลผู้เป็นแม่พากันซ่อนลูกของตัวเองไว้ บ่อยครั้งที่ชาวพม่ามาที่ดินแดนแห่งนี้ โดยชาวพม่านั้นได้อุทิศตนเองให้กับการค้าทาสและดูเหมือนว่าพวกเขาคิดว่าพวกเราเป็นชาวพม่า[iii]” และในทำนองเดียวกันที่หมู่บ้านท่าโบก (Tha-Bok) “พวกเราพบว่าชาวบ้านไม่ค่อยอยากต้อนรับพวกเราซักเท่าไหร่นัก [...] พวกเขาเล่าให้พวกเราฟังว่าพวกเขาทำตามสัญชาตญาณ[iv]” การค้าทาสซึ่งได้พรากคนครอบครัว และหยั่งลากลึกในสังคมสมัยก่อนสร้างความท้าท้ายอย่างมากให้กับเหล่าคุณพ่อมิชชันนารียุคแรกในการสอนคริสตชนใหม่ ซึ่งในอดีตเคยเป็นทาสมาก่อน “...การเปลี่ยนวิธีคิดและการมองโลก [...] การปลูกฝังให้มีความยุติธรรม [...] ให้ลดความโกรธ และหยุดยั้งความแค้นของเหยื่อการค้าทาสเหล่านี้ เจอแต่อุปสรรค![v]”

นอกจากนี้ยังมีเรื่องของทรัพยากรมนุษย์และการเงินที่สร้างความยากลำบากให้กับงานประกาศธรรม ในปี ค.ศ.1886 คุณพ่อโพรดอมม์ส่งจดหมายไปหาพระสังฆราชเวย์ “เวลาของพวกเราทั้งหมดตกไปอยู่กับการสอนคริสตชนใหม่หมู่บ้านสิบหมู่บ้านรอบๆ อุบลฯ มาขอ

[iii] Au Laos; du Thibet en Chine; de Chine au Thibet, par deux missionnaires (1903). A. Mame et fils (Tours), p.32-33

[iv] Ibid, p.82

[v] Ibid, p.48

เข้ารีตกับข้าพเจ้า พวกเราขาดทั้งครูสอนและเงิน”[vi]

ยิ่งไปกว่านั้นคุณพ่อโพรดอมม์ พร้อมกับคุณพ่อมิชชันนารียุคบุกเบิกต้องพบกับความยุ่งยากเมื่อต้องติดต่อกับหน่วยงานราชการท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องไปศาลเพื่อช่วยทาสให้เป็นไท “ด้วยความเกรงกลัวชาวพม่า หนึ่งในผู้พิพากษาไม่กล้าตัดสินคดีความ นอกจากนี้ยังมีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัว โดยเขาได้รับเงินก้อนหนึ่ง หลังจากที่ได้ส่งตัวชายที่หลบหนีออกมาก่อนหน้านี้กลับไปหาชาวพม่า[vii]”

ถึงกระนั้นเหล่าคุณพ่อมิชชันนารียุคแรกในอีสานก็สามารถก้าวข้ามอุปสรรคดังกล่าวและก่อตั้งหมู่บ้านคริสตชนในที่สุด โดยชาวบ้านต่างๆ ในหมู่บ้านซึ่งถูกไถ่ตัวจากพ่อค้าทาส โดยเหล่าคุณพ่อมิชชันนารี “มองว่ามิชชันนารีว่าเป็นคนดี[viii]”

เมื่อย้อนไปดูเส้นทางความสำเร็จของคุณพ่อมิชชันนารีในการประกาศพระวรสาร อันที่จริงแล้วคุณพ่อโพรดอมม์และคุณพ่อมิชชันนารีคนอื่นๆ ไม่ได้มีเทคนิคอะไรพิเศษ มีเพียงแต่ความปรารถนาที่จะใช้ชีวิตตามอย่างพระเยซูคริสต์นั่นก็คือ “รักและรับใช้” กล่าวคือ การใช้ชีวิตที่พร้อมจะให้บริการและช่วยเหลือผู้อยากไร้ ผู้ที่ถูกรังแกข่มเหง ผู้ที่ถูกทอดทิ้ง ซึ่งแสดงให้ถึงความรักของพระเจ้า ดังนั้น แม้ว่าพระเจ้าจะทรงเป็น “ปริศนาอย่างสมบูรณ์” แต่ตราบใดที่มีความรัก พระเจ้าทรงอยู่กับเรา โดยความรักที่มีให้ต่อผู้อื่นถือว่าเป็นความรักของพระเจ้าในตัวของมันเอง ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ด้วยเหตุผลที่ว่า Deus caritas est “พระเจ้าทรงเป็นความรัก และผู้ที่อยู่ในความรักก็อยู่ในพระเจ้า และพระเจ้าก็ทรงอยู่ในคนนั้น” (1 ยอห์น 4.16) และในขณะเดียวกันหากไม่มีความรักที่แสดงออกเป็นรูปธรรม มันคงเป็นไปไม่ได้ที่เหล่าคุณพ่อมิชชันนารีจะสามารถแนะนำให้ผู้ที่เคยเป็นทาสหรือเหยื่อของความอยุติธรรมในสังคมให้รู้จักกับพระเจ้า ทั้งนี้คุณพ่ออารุปเปได้อธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบในสังคมที่ไม่ได้มีความเชื่อใดๆ ไว้ดังนี้ว่า “คนที่ไม่มีความเชื่อจะตัดสินพวกเราจากวิถีการใช้ชีวิต และจากผลงานของพวกเราเป็นพิเศษ พวกเขาอยากรู้และอยากได้คำอธิบายเกี่ยวกับวิถีการใช้ชีวิตของพวกเรา ซึ่งสำหรับพวกเขานั้นมันเป็นสิ่งที่ยากเกินกว่าที่จะเข้าใจได้ พวกเขาจะถามพวกเรา และให้โอกาสพวกเราพูด

[vi] Compte-rendu annuel du supérieur de Mission Siam au supérieur de Paris (1886) p.110

[vii] Georges Auguste Dabin: Origine du vicariat apostolique du Laos in Annales M.E. 1912-1920, p.227 Op. cit, p.49

[viii] Pedro Arrupe (1979): Notre responsabilité en présence de l’incroyance in Ecrits pour évangeliser. Desclée

ถึง ‘ความใหม่ของพระวรสาส์น’ (The newness of the Gospel) ซึ่งชีวิตของชาวเรา (เหล่าคริสตชน) พยายามจะแสดงออกมาให้เห็น[ix]”

ความรักและความปรารถนาที่จะรับใช้ของเหล่าพ่อมิชชันนารีได้แสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ มากมาย ในช่วงที่เกิดปัญหาการขาดแคลนอาหารครั้งใหญ่ “เหล่าคุณพ่อมิชชันนารียังมีหน้าที่รับเด็กกำพร้ากว่า 75 คน โดยให้อาศัยอยู่ในกระท่อมที่มีสภาพค่อนข้างโทรม แต่สิ่งที่สำคัญคือเด็กเหล่านี้ต้องมีข้าวกิน นอกจากนี้ผู้สูงอายุหรือผู้ที่ไม่สามารถพึ่งพาตัวเองได้กว่า 40 คน จะมารับเงิน [...] เพื่อไปซื้อข้าวและผัก สถานีตำรวจที่อุบลฯ ซึ่งไม่สามารถหาอาหารให้เพียงพอสำหรับเจ้าหน้าที่และนักโทษ ก็มาหาความช่วยเหลือที่มิสซัง[x]” ยิ่งไปกว่านั้นบรรดาคุณพ่อมิชชันนารียังช่วยให้ทาสที่ถูกไถ่มาทั้งหลาย ซึ่ง “ไม่มีทรัพย์สินอะไรเลย” สามารถพึ่งตัวเองได้ และกลับเข้าไปอยู่ในสังคมได้อีกครั้ง เช่น การให้เงินบรรดาทาสที่พึ่งเป็นไท เพื่อที่จะได้ “ออกไปซื้อข้าวด้วยเงินดังกล่าว ซึ่งพวกเขาจะนำข้าวกลับมาที่อุบลฯ และเอามาขายต่อโดยให้พอมีกำไรเล็กน้อย[xi]” หรือการให้ที่ดิน “ใกล้ๆ กับมิสซัง [...] ทาสที่คุณพ่อช่วยไถ่ออกมาให้เป็นอิสระ [...] ได้สร้างกระท่อม [...] และบางคนเริ่มสร้างบ้านจากไม้ไผ่แล้ว[xii]” โดยพระสันตะปาปาฟรังซิสเรียกสิ่งที่จำเป็นเหล่านี้ว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 3T อันได้แก่ “Trabajo: งาน, Tierra: ที่ดิน และ Techo: บ้าน”

ภายใต้ภารกิจมิสซังลาว บรรดาคุณพ่อมิชชันนารียอมรับว่า “พวกเราไม่อาจสามารถฝ่าฟันความยากลำบากเหล่านี้ไปได้ หากปราศจากการทำงานหนัก และจิตใจที่ทุ่มเท สิ่งนี้เองที่ทำให้พวกเราสามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ” ซึ่งสำหรับเหล่าบรรดาคุณพ่อมิชชันนารี “นี่คือกฎข้อแรกสำหรับใครก็ตามที่ลงมือปฏิบัติ: จงเชื่อในพระเจ้า จงลงมือปฏิบัติราวกับว่าทุกๆ อย่างขึ้นอยู่กับตัวเอง และไม่มีอะไรที่มาจากพระเจ้า แต่ในขณะเดียวกันจงรู้ไว้ว่า ในความเป็นจริงไม่มีอะไรที่มาจากตัวเอง และทุกอย่างขึ้นอยู่กับพระเจ้าเท่านั้น[xiii]” แต่คุณพ่อทุกคนก็รู้เสมอว่า “ไม่มีสิ่งใดที่พระเจ้าจะทรงกระทำไม่ได้” (ลูกา 1:37) และพละกำลังของพ่อแต่ละคนคือ พละกำลังของพระเจ้า (อสย. 29.37)

นับตั้งแต่จุดเริ่มต้นของคริสตศาสนา ผู้ประกาศพระวรสาส์นเป็นที่ต้องการอยู่ตลอด “ศาสนาจักรดำรงอยู่เพื่อประกาศพระวรสาร[xiv]”

[ix] de Brouwer Bellarmin

[x] Eustache Berthéas (1909) La Mission du Laos. Lyon

[xi] Op. cit, p.48

[xii] Op. cit, p.45

[xiii] Maxim of Gábor Hevenesi (1656 – 1715)

[xiv] Evangelii Nuntiandi 14

เพื่อนำความสงบสุข และสันติให้กับมนุษยชาติ ผ่านทางการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและจิตวิญญาณ ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่มเพื่อที่จะทำให้โลกนี้มีความยุติธรรมและมีความเอื้ออาทรฉันท์พี่น้องมากขึ้น เพื่อที่ “พระประสงค์จงสำเร็จในแผ่นดินเหมือนในสวรรค์”

สำหรับพวกเราในยุคปัจจุบัน “ด้วยพระหรรษทานที่ได้รับจากศีลล้างบาป สมาชิกแต่ละคนของประชากรพระเจ้าเป็นสานุศิษย์มิชชันนารี ผู้รับศีลล้างบาปแต่ละคน ไม่ว่าจะมีหน้าที่ใดในศาสนาจักร [...] ต่างเป็นคนที่ตื่นตัวในการประกาศพระวรสาร มันไม่เพียงพอที่จะคิดถึงเพียงแค่แผนการประกาศพระวรสารสำหรับคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ในขณะที่ประชากรที่ซื่อสัตย์คนอื่นๆ นั้นเป็นเพียงแค่ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเหล่านั้น[xv]”

ทว่าการเป็นสานุศิษย์มิชชันนารีในศตรวรรษที่ 21 ไม่มีคู่มือปฏิบัติตายตัว ไม่มีคอร์สให้เรียน ไม่มีติวเตอร์ มีแต่เพียงแนวตัวอย่างที่มาจากประสบการณ์ของคนรุ่นก่อนผ่านบันทึก คำบอกเล่า หรือพยานเหตุการณ์ ซึ่งต้องนำไปปรับใช้ให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันที่ซึ่งการซื้อขายทาสไม่มีให้เห็นในสังคมไทยอีกต่อไป ในขณะที่การสื่อสารและการคมนาคมขนส่งต่างๆ มีความสะดวกรวดเร็วมากกว่าแต่ก่อน

ถึงกระนั้น จากประสบการณ์ของคุณพ่อมิชชันนารียุคบุกเบิกในอีสาน สิ่งที่ยังคงไม่แปลเปลี่ยน และอยู่เหนือการเวลา ซึ่งพวกเราทุกคนในฐานะผู้ประกาศข่าวดีสามารถนำมาใช้ได้นั้น คือ “ความรักและการรับใช้” โดยทั้งสองสิ่งนี้จำเป็นต้องอาศัยสิ่งอื่นประกอบอีก 3 อย่าง อันได้แก่ 1. ความคิดสร้างสรรค์ 2. การสวนกระแส 3. ความกล้าที่จะเสี่ยง

1. ความคิดสร้างสรรค์: การดัดแปลงปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าล้วนมีให้เห็นอยู่ตลอดระหว่างการประกาศธรรม พ่อซาวิเอ้ร์ได้เล่าว่า “...ข้าพเจ้านั้นลืมมุ้งกันยุง ข้าพเจ้าพยายามนอน แต่ยุงไม่อยากให้นอน... ประมาณตีหนึ่ง... ข้าพเจ้าได้คิดค้นวิธีสุดท้าย: ข้าพเจ้าสวมกางเกงสามชั้น เสื้อสามชั้น ข้าพเจ้าใส่ถุงเท้าพร้อมกับนำถุงเท้ามาใส่ที่มือด้วย ข้าพเจ้าเอาผ้าโพกขนาดใหญ่มาพันหัว เหลือแค่ตรงจมูกและปาก [...] และข้าพเจ้าก็หลับ”

2. การสวนกระแส: “คริสตชนคือชายหญิงที่เดินสวนกระแส[xvi]” สวนทางกับตรรกะของโลกที่ซึ่งความไม่ยุติธรรม และความเห็นแก่ตัวเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมที่การซื้อขายทาสยังคงมีให้เห็น แม้ว่าจะมีกฎหมายห้ามการค้า

[xv] Evangelii Gaudium 120

[xvi] Pope Francis: General Audience at St.Peter’s Square, 28 June 2017

ทาสในประเทศสยาม เหล่าคุณพ่อมิชชันนารีที่พยายามช่วยทาสให้เป็นไท โดยช่วยคุ้มครองปกป้องสิทธิของพวกเขา แม้ว่าจะต้องเผชิญกับผู้พิพากษาที่มีความคิดที่แตกต่าง แน่นอนว่าพ่อมิชชันนารี “ต่างถิ่น” เหล่านี้ได้สร้างศัตรูไว้พอสมควร ทั้งนี้ในตอนที่พระเยซูส่งบรรดาสาวกออกไป พระเยซูบอกอย่างชัดเจนว่าการประกาศอาณาจักรของพระเจ้าจะต้องเจอกับแรงต่อต้านคัดค้านอยู่เสมอ (มธ. 10, 17-23)

3. กล้าที่จะเสี่ยง: การออกเดินทางโดยไม่รู้เส้นทาง และต้องฝ่าป่าฝ่าเขาต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยความกล้าหาญ ระหว่างทางที่ไปยังอุบลฯ เหล่าคุณพ่อธรรมทูตเล่าว่า “มีกำแพงหินขนาดใหญ่อยู่ทั้งด้านหน้าและด้านซ้ายมือ ส่วนด้านขวามือก็เป็นห้วย พวกเราค้นหาเส้นทางอื่นอย่างไร้ผล ในขณะที่พวกเราเจอกับทางตัน พวกเราจำเป็นต้องลองเสี่ยงเพื่อที่จะหาทางออก โดยพวกเราปีนขึ้นไปบนกำแพงหินจากทางฝั่งที่เป็นลำธาร วัวต่างๆ ปีนขึ้นบนกำแพงอย่างยากลำบาก และมีวัวสี่ตัวกลิ้งตกกำแพงหินอย่างน่าหวาดเสียว [...] พวกเราวางชิ้นส่วนต่างๆ ของเกวียน ไว้บนก้อนหินขนาดใหญ่ ในขณะที่ล้อเกวียนได้ถูกวางไว้ใกล้กับเหว” แต่ท้ายที่สุดทุกอย่างก็ผ่านไปด้วยดี

บรรดาคุณพ่อมิชชันนารีไม่ว่าจะเป็นคุณพ่อโพรดอม หรือคุณพ่อซาวิเอร์ต่างนำคุณสมบัติทั้งสามเหล่านี้ออกมาใช้ระหว่างภารกิจ และดูเหมือนว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มิชชันนารีทุกคนได้เผยให้เห็นระหว่างการประกาศพระวรสารในดินแดนต่างๆ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นนักบุญฟรันซิสซาเวียร์ หรือมาเตโอ ริชชี่ ที่ออกประกาศข่าวดีในทวีปเอเชียเมื่อราวๆ 4 ศตวรรษก่อน

เป็นที่แน่นอนว่าไม่มีใครเคยรู้ล่วงหน้าว่าการออกไปประกาศข่าวดีจะลงเอยอย่างไร แม้กระทั่งตัวคุณพ่อมิชชันนารีเองในสมัยนั้น คริสตชนแต่ละคนรู้เพียงว่าต้องทำสิ่งตัวเองสามารถทำได้ แต่ท้ายที่สุดแล้วผลลัพท์นั้นขึ้นอยู่กับพระเจ้า ซึ่งทรงเป็นแรงผลักดันให้ก้าวต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ทั้งนี้เรื่องราวของคุณพ่อโพรดอมม์ คุณพ่อซาวิเอ้ร์ คุณพ่อรองเดล และบรรดาคุณพ่อมิชชันนารีในมิสซังอีสานยุคแรก ได้เผยให้เห็นว่าการเป็นผู้ประกาศพระวรสารนั้น สิ่งแรกที่ต้องทำคือ “ต้องรักและรับใช้” พร้อมกับกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ๆ ซึ่งรวมไปถึงความพยายามที่จะ “เป็นคนแรกที่รับรู้ถึงสิ่งที่โลกนี้ชอบ สิ่งที่ทำให้โลกนี้ต้องเจ็บปวดทรมาน [...] เป็นคนแรกที่ยอมเสียสละตนเอง...[xvii]”

[xvii] Teilhard de Chardin (1968) Le prêtre

(หมวดแพร่ธรรม)

แบ่งปันประจักษ์พยานชีวิต
ศิษย์พระคริสต์ ศิษย์ธรรมทูต

รติ พรหมเด่น : เรียบเรียง

บทความนี้เรียบเรียงจากการแบ่งปันประสบการณ์ชีวิตฆราวาสธรรมทูต ในงานวันชุมนุมคนแพร่ธรรม “ศิษย์พระคริสต์ ศิษย์ธรรมทูต โอกาสฉลองครบรอบ 350 ปี การสถาปนามิสซังสยาม เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม ค.ศ.2019 ณ ห้องประชุม Lux Mundi วิทยาลัยแสงธรรม โดยมีเรื่องราวที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

โรซา อารี ตั้งฤทัยวานิชย์
(อาสาสมัครธรรมทูต)

ดิฉันเคยเป็นพุทธมาก่อน ล้างบาปในปี 2018 และแต่งงานในปีเดียวกัน โดยมีเหตุผลเดียวของการเปลี่ยนศาสนาคือการแต่งงานและความเป็นหนึ่งเดียวของครอบครัว จากการปรึกษาของสามีว่า เราจะเลี้ยงลูกอย่างไร ครอบครัวเราจะเป็นอย่างไร ถ้าชีวิตเรานับถือคนละอย่างแบบนี้ และในฐานะแม่จะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนลูกอย่างไรถ้าฝ่ายหนึ่งสั่งสอนแบบพุทธ ฝ่ายหนึ่งสั่งสอนแบบคริสต์ จะเป็นอย่างไร ลูกคงจะสับสน ท้ายที่สุดเราคงจะทะเลาะกันแน่นอน ดิฉันใช้เวลาในการตัดสินใจสองเดือนในการเปลี่ยนแปลงมานับถือคริสต์ ดิฉันไม่เข้าใจว่าการเป็นคริสต์เป็นอย่างไร ในวันนั้นรู้เพียงอย่างเดียวว่าพระเยซูเจ้าเป็น

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ดิฉันเคยเป็นพุทธมาก่อน เคยรู้สึกขาดความเชื่อความศรัทธาในหัวใจ แต่หลังจากที่ตัดสินใจเดินไปต่อหน้ารูปแม่พระ ขอให้แม่พระช่วย และแม่พระได้ทรงช่วยเหลือ ทำให้ทุกอย่างในใจเปลี่ยนไปหมด รวมถึงได้พบกับความรักของพระเจ้า...

ศาสดาของศาสนาคริสต์ ดิฉันตั้งใจจะเป็นคริสตชนที่สมบูรณ์ให้ได้ แต่ไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างไร ดิฉันเริ่มเรียนคำสอนในปีนั้น ยอมรับว่าความเชื่อที่ไม่แข็งแรง ความศรัทธาที่ไม่มากพอ และไม่เคยแสวงหาเพิ่มพูนความเชื่อใดๆ ทั้งสิ้น ความมั่นใจในการเป็นคริสตชนที่สมบูรณ์เริ่มถดถอย ในที่สุดการดำเนินชีวิตอย่างยากลำบาก ทำให้ดิฉันรู้สึกไม่มีที่พึ่ง เพราะดิฉันขาดความเชื่อความศรัทธาในหัวใจ ดิฉันเป็นคริสต์ที่สมบูรณ์ไม่ได้ และกลับเป็นพุทธก็ไม่ได้ เหมือนคนที่ตกนรกทั้งเป็น เป็นสิ่งที่น่าสงสารและน่าเวทนาในตัวเอง ดิฉันรู้สึกเช่นนั้น ที่สุดของความทุกข์ทรมานในความเชื่อคุณพ่อติดเชื้อในกระแสเลือดเข้าห้อง ICU ความกลัวทำให้ดิฉันคิดว่า ดิฉันจะพึ่งใคร ดิฉันถามคุณหมอว่าคุณพ่อจะเสียชีวิตไหม คุณหมอบอกว่ารอปาฏิหาริย์ รอปาฏิหาริย์คืออะไร คือคุณพ่อจะเสียชีวิตใช่ไหม คืนนั้นฉันเดินเข้าไปหาแม่พระแล้วบอกแม่พระว่าดิฉันรู้ว่าตัวเองเป็นคาทอลิกที่แย่ บทข้าแต่พระบิดา วันทามารีย์ดิฉันสวดไม่เป็น ดิฉันไม่รู้พระคัมภีร์ ดิฉันเคยบอกว่าแม่พระไม่ใช่พระเป็นเจ้าจะช่วยอะไรดิฉันได้ สามีบอกดิฉันว่าแม่พระเป็นแม่ของพระเจ้า หากขออะไรแม่พระจะฟังเสมอ ตัดสินใจเดินไปต่อหน้ารูปแม่พระ และพูดว่าดิฉันไม่มีอะไรไปถวายแม่พระเลย ถ้าพ่อรอดดิฉันจะสวดสายประคำทุกวันตลอดชีวิต 7 โมงเช้าวันต่อมาดิฉันไปถึงห้อง ICU คุณพ่อหายเป็นปกติ ท่านหัวเราะ และออกจากห้อง ICU ในวันนั้น ความป่วยของคุณพ่อถูกรักษาให้หาย แต่ดิฉันไม่รู้สึกขอบคุณพระเป็นเจ้า แต่กลับรู้สึกว่าดิฉันต้องสวดสายประคำทุกวันตลอดชีวิต ดิฉันสวดสายประคำให้จบอย่างรวดเร็ว เป็นหน้าที่ ในเวลาเดือนกว่าดิฉันกลับมาสำนึกได้ว่าแม่พระไม่เคยบอกไม่เคยถามอะไรดิฉันเลยในสิ่งที่ฉันขอ ในวันนั้นดิฉันตั้งใจสวดสายประคำอย่างดี ทุกคำที่ดิฉันสวดดิฉันเข้าใจความหมายอย่างดี เพียงสอง

เดือนเท่านั้น ทุกอย่างในใจเปลี่ยนไปหมด ดิฉันเดินเข้าไปแก้บาปครั้งแรกวันที่ 13 พ.ค. 2017 ตั้งแต่ปี 2008 ถึง 2017 เป็นเวลา 9 ปีเต็มที่ดิฉันไม่ได้แก้บาปเลย ในวันนั้นจากความเป็นทาสในความทุกข์สิ่งที่อยู่ในใจกลายเป็นความเลื่อมใส สว่าง ชื่นใจ ดิฉันจำความรู้สึกนั้นได้ดี ดิฉันปรารถนาที่จะรับความรู้สึกนั้นอีกจึงเริ่มแสวงหา ด้วยการศึกษาประวัตินักบุญว่าท่านเหล่านั้นเป็นนักบุญได้อย่างไร ผ่านทาง YouTube และหนังสือ จากประวัตินักบุญกว่า 30 ท่าน สิ่งเดียวที่ดิฉันค้นพบก็คือ ความรักของพระเป็นเจ้าที่อยู่ในใจของพวกเขา และความรักของพวกเขาที่อยู่ในใจของพระเป็นเจ้า ดิฉันไม่รู้จักความรักนี้แต่อยากร่วมกับสิ่งนี้ จึงเริ่มแสวงหาอีกครั้ง การแสวงหานั้นคือ ดิฉันอ่านพระคัมภีร์ ฟังพระวาจาทุกวัน ฝึกทำกิจศรัทธาบ่อยๆ ขอรื้อฟื้นการเรียนคำสอน แก้บาปบ่อยๆ และตัดสินใจเรียนหลักสูตรคริสตศาสนธรรมภาคพิเศษ หลักสูตรนี้ทำให้ดิฉันพบความรักของพระเจ้า ความรักครั้งนี้เปลี่ยนชีวิตใหม่ของดิฉัน ชีวิตที่มีแต่พลัง ชีวิตที่มีความสุข อยากให้ทุกคนเห็นความรักที่ยิ่งใหญ่ของพระเจ้า เมื่อดิฉันมีความรักของพระเจ้าอยู่ในใจ ดิฉันไม่กลัวสิ่งใด ไม่แสวงหาคำติชมใดๆ ทั้งสิ้น กลัวเพียงอย่างเดียว กลัวที่จะไม่ได้ประกาศความรักของพระองค์ นี่คือชีวิตใหม่ของดิฉัน ดิฉันเริ่มต้นด้วยการทำโครงการไปด้วยกัน โครงการที่เชิญชวนญาติพี่น้องที่รู้จักกันที่นำเงินส่วนตัว ไม่ว่าจะขายขนมในวัด เพื่อนำเงินไปทำการกุศล ชวนลูกวาดรูปไปขาย เอาเงินไปซื้อรองเท้านักเรียนให้เด็กกำพร้า ซื้อผ้าห่มให้เด็กกำพร้าบนดอย ทุกอย่างเพื่อประกาศความสุขที่ดิฉันได้รับ ดิฉันได้มีโอกาสสมัครเป็นผู้ช่วยบราเดอร์ในการสอนคำสอนที่วัดด้วย ความรักของพระองค์ได้นำดิฉันไปทุกที่ ดิฉันเป็นเพียงเครื่องมือเท่านั้น และพระองค์ได้นำดิฉันมาที่นี่เพื่อบอกพวกคุณในงานประกาศข่าวดี

มารีอา นิรมล สุขวัฒนากู
(หัวหน้าทีมกฎหมายในบริษัทน้ำมันเอกชน)

ดิฉันมีอาชีพเป็นนักกฎหมายในบริษัทเอสโซ่ ในวันนี้ดิฉันอยากแบ่งปันเรื่องราวการประกาศข่าวดี ดิฉันขอบคุณพระเป็นเจ้าที่ให้ดิฉันมีโอกาสแบ่งปัน ดิฉันเกิดในครอบครัวที่คุณพ่อเป็นพุทธ คุณแม่พาดิฉันมารับศีลล้างบาป และเข้าเรียนที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์ ในระหว่างที่เรียนมาเซอร์ก็ดูแลดิฉันอย่างดี ชีวิตในช่วงมหาลัยประสบกับความทุกข์ยากลำบาก คุณพ่อป่วยด้วยโรคพิษสุราเรื้อรัง ระหว่างที่เรียนต้องทำงาน และดูแลคุณพ่อ ดิฉันไม่ได้ไปวัด ไม่สวดภานา ไม่อ่านพระคัมภีร์ ดิฉันไม่เชื่อว่าจะมีใครช่วยให้ดิฉันผ่านช่วงเวลานี้ได้ และดำเนินชีวิตแบบนี้เป็นเวลากว่า 10 ปี จนกระทั่งบริษัทมีการอบรม มีคนจากสิงคโปร์นั่งข้างดิฉัน เขาเป็นโปรแตสแตนท์และพยายามประกาศข่าวดีแก่ดิฉันที่เป็นคาทอลิกตลอดเวลา จนกระทั่งมีอยู่วันนึงก็นั่งรถไปกับเค้า เป็นระยะเวลา 1 ชั่วโมง แล้วเขาก็พูดเรื่องอัลฟ่าตลอด จนดิฉันยอมแพ้ ดิฉันตัดสินใจเข้าร่วม เพียงแต่ว่าดิฉันเข้าร่วมหนึ่ง

“อัลฟ่าคอร์สทำให้ดิฉันได้ฟื้นชีวิตคริสตชน ได้กลับมาใกล้ชิดกับพระเจ้าอีกครั้งหนึ่ง ได้เปลี่ยนแปลงชีวิตฉัน ฉันอยากรับใช้พระเจ้า และอยากให้ผู้อื่นมารู้จักพระองค์”

ครั้ง ตลอดเวลาในระหว่างเรียนคอร์สอัลฟ่า ดิฉันรู้สึกว่าพระเยซูเจ้าเน้นย้ำทำความรู้จักกับฉันใหม่ ให้ดิฉันรู้จักพระองค์ใหม่ ฉันค่อยๆ เรียนรู้ และพระองค์ทรงเผยแสดงให้ฉันผ่านในแต่ละ session ของบทเรียนของอัลฟ่าพอหลังจากจบคอร์ส ปรากฏว่าฉันรู้สึกว่าชีวิตฉันแปลงเปลี่ยนไป ดิฉันรู้สึกมีความตื่นเต้นยินดีอย่างที่ไม่เคยมาก่อน ดิฉันอยากจะบอกทุกๆ คนว่า ดิฉันมีความสุขที่ฉันได้พบพระเยซูเจ้า ตอนนั้นใครบอกให้ดิฉันไปพูดที่ไหน หรือว่าไปยกตัวอย่างที่ไหน พูดเรื่องชีวิตตัวเอง ฉันไปทั้งนั้น แล้วก็มีเรื่องที่เกี่ยวกับบิดาของดิฉันป่วย บิดาของดิฉันเองก็ได้ไปเข้าคอร์สอัลฟ่า และก็ได้พบพระเจ้าในคอร์สนั้น ซึ่งเพื่อนที่ชักชวนดิฉันไปเขาบอกว่าไม่ต้องพาพ่อไปรักษาที่ไหนหรอก ไม่มีทางหาย พระเจ้าจะทรงรักษา แล้วก็เป็นจริงที่ว่าพระเจ้ารักษาคุณพ่อในช่วงเวลานั้นให้หายจากโรคแอลกอฮอล์ลิซึ่ม และคุณพ่อเองก็มาเป็นคริสต์ แต่ว่ารับความเชื่อในคริสตจักรไครสต์เชิรช์ และต่อมามีคนติดต่อว่าให้มาพบคุณพ่อซึ่งเป็นบาทหลวงคาทอลิกเพราะว่าท่านจะเอาคอร์สอัลฟ่ามาเผยแพร่ที่คาทอลิก คุณพ่อบอกว่าได้ยินว่ามีคาทอลิกคนหนึ่งเคยเรียนคอร์สนี้แล้ว ดิฉันไม่ได้ไปวัดมานานแล้วจึงไม่กล้าไปพบคุณพ่อ แต่ว่าในที่สุดก็มาพบคุณพ่อวัชศิลป์ กฤษเจริญ กับคุณพ่อสมเกียรติ บุญอนันตบุตร หลังจากที่ได้พบคุณพ่อ ท่านให้ไปช่วยสอนคอร์สอัฟฟ่าแก่เยาวชนที่อัสสัมชัญ ในระหว่างนั้นคุณพ่อก็เรียกคุยว่า ทำไมพูดจาภาษาเป็นโปรแตสแตนท์ไปหมด เป็นคาทอลิกใช่ไหม? ดิฉันจำได้ว่าแรกๆ คุณพ่อมองว่าไม่แน่ใจว่านี่เป็นคาทอลิกแท้รึเปล่า ดิฉันก็เข้าใจ ตอนหลังคุณพ่อก็เรียกคุย พร้อมกับส่งดิฉันไปเข้าคอร์ส PMG ดิฉันก็ได้ไปเรียนรู้การประกาศข่าวดี เรียนรู้เรื่องคาทอลิก ว่าความเชื่อคาทอลิกต่างจากโปรแตสแตนท์ยังไง แล้วก็ได้เรียนพระคัมภีร์กับคุณพ่ออาดรีอาโน่ แล้วทุกอย่างก็เปิดให้ดิฉัน ดิฉันก็กลับมาแพร่-

ธรรมในพระศาสนจักรคาทอลิก พระเจ้าก็เรียกดิฉันให้กลับมาในพระศาสนจักรคาทอลิก ในพระศาสนจักรสากล อันนี้เป็นตัวอย่างของการที่ดิฉันถูกประกาศ และเมื่อฉันพบพระเยซูเจ้า ชีวิตของดิฉันและคุณพ่อของฉันก็เปลี่ยนแปลงไป คนในครอบครัวก็กลับมาคืนดีกัน หลังจากที่คุณพ่อและคุณแม่แยกทางกันแล้ว จากที่ว่าเจอกันไม่ได้อีกเลย คุณพ่อและคุณแม่ได้กลับมาคืนดี เพราะดิฉันเริ่มมีความกล้าที่จะเป็นศูนย์กลางที่จะเชื่อมต่อกันระหว่างกัน ดิฉันกับเพื่อนโปรแตสแตนท์ได้รวมกลุ่มกัน ในเวลากลางวัน พักเที่ยงและก็ทานอาหารเสร็จแล้วก็มาสวดภาวนา อ่านพระคัมภีร์ จากกลุ่มเล็กๆ แล้วก็พยายามเอาคอร์สอัลฟ่าเข้ามาจัด เราก็จัดที่ร้านกาแฟข้างๆ บริษัท มีคนพุทธที่มาเข้าคอร์สอัลฟ่า เขาบอกว่าทำไมไม่ตั้งชมรมคริสต์ในบริษัทซะเลย เราก็เลยตั้งชมรมคริสต์มาเป็นชุมชนศิษย์พระคริสต์ที่ประกอบจากคริสตชนหลายนิกาย และก็เป็นโอกาสที่ดิฉันได้จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเผยแพร่ชีวิตคริสตชนให้กับคนในบริษัท และเชิญบรรดาคุณพ่อที่อัสสัมชัญ คือ คุณพ่อสมเกียรติ บุญอนันตบุตร, คุณพ่อสมเกียรติ ตรีนิกร และคุณพ่อเอกรัตน์ ไปบรรยาย ซึ่งเป็นโอกาสที่หาได้ยากมาก แม้กระทั่งที่โรงกลั่นที่ศรีราชา ที่คนนอกจะเข้าไปยากมาก แต่ว่าด้วยกิจกรรมตรงนี้เราสามารถที่จะพาคุณพ่อเข้าไปพูดเรื่องวันคริสต์มาสให้บรรดาเพื่อนชาวพุทธฟัง และมีเพื่อนมุสลิมเข้ามาฟังด้วยกัน บางครั้งดิฉันได้ใช้ความรู้จากที่ไปเรียนมา บรรยายเองบ้าง จัดกิจกรรมเองบ้าง ในขณะที่ดิฉันมีหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมกฎหมายของบริษัทน้ำมัน มีความเสี่ยงในเรื่องสิ่งแวดล้อม และก็มีปัญหาในการดูแลผู้บริโภค เพื่อนร่วมงานและน้องในทีม บรรดาลูกความที่อยู่ในบริษัท รู้ว่ามาตรฐานของดิฉันคืออะไร ทุกอย่างดิฉันทำบนความถูกต้อง บนความสันติสุข บนความรักของพระเป็นเจ้า ดิฉันได้ใช้เวลาในที่ทำงานเป็นพยานถึงความรักของพระคริสตเจ้า ดิฉันอยากจะฝากไว้ว่า ดิฉันเป็นลูกแกะที่หลงทางไป ถ้าคุณพ่อไม่ได้คิดถึงคริสตชนคนนี้ป่านนี้ดิฉันไม่ได้อยู่ในพระศาสนจักรคาทอลิก ดิฉันได้กลับมาประกาศข่าวดี เพราะฉะนั้นดิฉันอยากฝากข้อพระคัมภีร์ที่ดิฉันคิดว่าเหมาะกับพวกเราทุกคน (ฟิลิปปี 2:18) “พระเจ้าทรงทำงานในท่าน เพื่อให้ท่านมีทั้งความปรารถนาและความสามารถ เพื่อที่จะทำงานตามพระประสงค์” ดิฉันคิดว่าเป็นข้อคิดสำหรับพวกเราทุกคน ดิฉันก็อยากจะใช้ศัพท์ของโปรแตสแตนท์ว่า ขอหนุนใจพวกเราทุกคนว่า ให้มีความกล้าที่จะทิ้งแกะ 99 ตัวไว้และก็ไปตามหาแกะตัวที่หายไป

ยอห์น บัปติส เมธา เหลืองรุ่งนภา
(พ่อค้าขายอาหาร)

อาชีพของผมขายราดหน้ามา 20กว่าปี อาชีพหลักคืออาชีพเยี่ยมคนป่วย อาชีพรองคือขายราดหน้า ผมมีโอกาสไปเยี่ยมคนป่วย ครั้งแรกคิดถึงญาติพี่น้องที่ทิ้งวัด เพราะอยากจะให้เขากลับใจ ทุกครั้งที่คิดถึงพี่น้องที่ทิ้งวัดก็มีความทุกข์ใจ ผมคิดว่าจะทำยังไงที่จะไปเยี่ยม

> **“ครั้งแรกคิดถึงญาติพี่น้องที่ทิ้งวัด เพราะอยากจะให้เขากลับใจ ทุกครั้งที่คิดถึงพี่น้องที่ทิ้งวัด ก็มีความทุกข์ใจ”**

คนที่ทิ้งวัด ก่อนที่ผมจะไปผ่าตัดเข่า ผมก็ต้องสวดขอพลังขอพระพรจากพระองค์ให้หายจากโรค ผมขอแบ่งปันเกี่ยวกับผู้ป่วยที่เป็นคาทอลิกที่ทิ้งวัด ส่วนมากที่ผมไปพบตามโรงพยาบาล ถ้าเป็นคาทอลิกทุกท่านก็จะพูดถึงพระ เขาไม่ได้ไปวัดมานาน บางครั้งคนเป็นพุทธเราก็ไปเยี่ยม แล้วก็ไปให้กำลังใจเกือบทุกวัน จนในที่สุดก็ขออนุญาตเชิญคุณพ่อมาเยี่ยม ให้คุณพ่อเจิมศีล ผมบอกคุณพ่อให้อธิบายกับคนป่วยให้ทราบว่าไม่ต้องห่วง ไม่ต้องกังวล ผมก็อธิบายให้คนป่วยเกือบทุกครั้งที่คุณพ่อเจิมศีล เมื่อเจิมเสร็จแล้วประมาณ 2 วัน ผมก็ไปเยี่ยมคนป่วย แต่คนป่วยก็ไม่ได้อยู่ที่เตียงแล้ว ผมก็ตกใจไปถามคนป่วยข้างเตียง เขาบอกว่า ตอนที่มีผู้ชาย (เขาก็ไม่ทราบว่าเป็นคุณพ่อ) เป็นผู้ชายใส่ชุดขาวมา หลังจากนั้น 2 วันคนป่วยเขาก็กลับบ้าน ผมอยากบอกว่าศีลเจิมเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์กว่าฤทธิ์ยา และอีกเรื่องหนึ่ง คนป่วยที่ผมรู้จักสมัยก่อนประมาณ 40-50 ปี เป็นร้านตัดเสื้อ เขาประพฤตินอกลู่นอกทาง ไม่รักครอบครัว มีผู้หญิงคนอื่น หลังจากนั้นผมก็ไปที่ร้านไปเยี่ยมคนป่วยท่านนี้ ตอนแรกบอกกับเขาว่าเชิญคุณพ่อมาเยี่ยมมาส่งศีลให้ แต่เขาก็ปฏิเสธบอกว่าไม่ต้อง หลังจากนั้นอีกประมาณ 6-7 เดือน ได้มาเจอกับภรรยาของเขาและได้ชักชวนให้ไปเยี่ยม พอดีเขามีร้านตัดเสื้อจึงไปอุดหนุนเขา แค่ไปเยี่ยมแล้วก็ขอตัดเสื้อ 2 ชุด ผมพูดกับเขาว่า “เฮียป่วยนะอย่างนี้ผมจะเชิญคุณพ่อมาดีไหม?” เขาบอกว่า “ได้ๆ” ผมก็เชิญคุณพ่อไปเยี่ยมที่บ้าน ตอนครั้งแรกก็ปฏิเสธ เมื่อคุณพ่อไปถึงที่ร้าน พอเขาเห็นคุณพ่อก็มาก้มกราบกับพื้นและไหว้คุณพ่อ บอกให้คุณพ่อส่งศีลให้เค้า เจิมศีลให้ จนกระทั่งทุกวันนี้ไปโบสถ์กับภรรยาที่อารามคลองเตย มีอีกหลายคนที่ผมไปเยี่ยม ถ้าคนป่วยหนักเป็นพุทธ ผมก็จะนำความรักของพระองค์ไปมอบให้กับคนป่วย จนมีครั้งหนึ่ง มีคุณป้าท่านหนึ่งขอน้ำกิน ผมก็เอาน้ำให้แก้วหนึ่ง และผมก็แนะนำตัว แล้วบอกกับป้าท่านนั้นว่า “ผมเป็นคาทอลิกนะครับ ผมมาเยี่ยม ขอให้กำลังใจ” เขาก็พูดขึ้นมาว่า “ตอนเด็กๆ เขาก็เคยอยู่โรงเรียนกุหลาบวัฒนาที่ตลาดน้อย มาเซอร์พาไปที่โบสถ์ ร้องเพลง” ผมคิดว่าพระคงไม่ทิ้งเขา จึงให้ผมไปพบเขา เขาเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย ตอนหลังเขาก็ยินดีที่จะกลับใจมาล้างบาป เขาบอกว่าอยากมาล้างบาปตั้งนานแล้ว จากการไปเยี่ยมผู้ป่วยของผมนั้น ผมคิดว่ายังมีผู้ป่วยอีกหลายคนที่ได้รับพระเมตตาจากพระองค์

“วันหนึ่งตัวเองป่วยเป็นมะเร็ง ก่อนจะผ่าตัดกลัวที่จะไม่ตื่นได้ จึงขอพระเมตตาจากพระเจ้า รู้สึกเหมือนตัวเองตายไปแล้ว ชีวิตที่เหลืออยู่จึงเป็นกำไร และเปลี่ยนจากไกด์นำเที่ยวมาเป็นไกด์นำวิญญาณผู้คน”

โยฮันนา นันทพิมพ์ กิจนิจชีวะ
(อดีตมัคคุเทศก์)

ดิฉันเป็นคริสตังนอน มีอาชีพเป็นไกด์ญี่ปุ่น วันทำงานส่วนมากจะตรงกับวันเสาร์วันอาทิตย์ ดิฉันทำงานไกด์มาหลายสิบปี มีความคิดว่าถ้าแก้บาปแล้วยังทำบาปอีก รู้สึกว่าเป็นการโกหกพระ จึงไม่ได้แก้บาป พระได้ให้เวลาในการเก็บเกี่ยวทรัพย์สมบัติเป็นเวลาหลายปี จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์บ้านเมืองในปี 2554 ดิฉันตกงาน จึงไปเข้าคอร์สวิปัสนาที่เชียงใหม่ ทุกครั้งที่นั่งสมาธิเจ็บหลังมาก อาจารย์บอกว่ามันเกิดจากเจ้ากรรมนายเวร เจ้ากรรมนายเวรของฉันเป็นใคร ดิฉันรู้สึกว่าคงเป็นเพราะดิฉันหักหลังพระเยซูเจ้า ทำให้ดิฉันกลับมาหาพระเจ้าและได้เจอกับคุณพ่อมี้ชวนไปเข้าเงียบของเยาวชน ได้ให้โอกาสไปเที่ยวแสวงบุญ ทำให้รู้ว่าพระเจ้ารักเรามากแค่ไหน รู้สึกว่าสิ่งที่มีทุกอย่างพระเจ้าประทานให้ รู้สึกว่าเราต้องตอบแทนพระเจ้าได้แล้ว มีโอกาสอบรมศาสนสัมพันธ์ มีโอกาสอบรมฆราวาสประกาศข่าวดี ทำให้รู้ว่าคริสตชนมีหน้าที่ประกาศข่าวดี ถ้าไม่ทำจะวิบัติ เราจะประกาศข่าวดีเราต้องรู้ว่าเราประกาศอะไร เรารู้จักพระเยซูเจ้าไหม เราจำพระองค์ได้หรือยัง พระองค์บอกอะไรกับเรา จึงทำให้ตัดสินใจเข้ามาเรียนคริสตศาสนธรรมภาคฤดูร้อน ทำให้รู้ว่าต้องรักพระเจ้าสุดชีวิต สุดจิตใจ สุดวิญญาณ ตอนนั้นตั้งใจเรียนมาก ต่อมาได้รู้จักคุณพ่ออาดรีอาโน คุณพ่อสอนถึงการประกาศข่าวดีแก่คนต่างศาสนา ในช่วงแรกทำอะไรไม่ได้มากแต่ก็พยายามใช้ชีวิตเป็นประจักษ์พยาน รักคนอื่นให้มากขึ้น แบ่งปันในสิ่งที่พระเจ้าสอนผ่านทางชีวิตการทำงานเป็นไกด์ จนวันหนึ่งตัวเองป่วยเป็นมะเร็ง ก่อนจะผ่าตัดกลัวที่จะไม่ตื่นขึ้นมาอีก จึงได้ขอพระเมตตาจากพระเจ้า รู้สึกเหมือนตัวเองตายไปแล้ว ชีวิตที่เหลืออยู่จึงเป็นกำไร คุณพ่อชวนให้ไปช่วยงานกับคุณพ่ออาดรีอาโน ซึ่งเป็นช่วง

เวลาที่ก่อตั้งธรรมทูตหญิง จึงออกจากบ้านมาสู่ชุมชนไพร่ฟ้า ออกจากอาชีพไกด์มาทำงานธรรมทูตเต็มเวลา ดูแลเด็กกำพร้า ดูแลหญิงหม้าย คนในเรือนจำ การทำงานมีความทุกข์ใจแต่พระหรรษทานจากพระเจ้ามีเพียงพอเสมอ จึงเปลี่ยนจากอาชีพไกด์นำเที่ยวมาเป็นไกด์นำวิญญาณผู้คน

ยอแซฟ สายชล ศีติสาร
(ธุรกิจส่วนตัวและทำงานด้านการส่งเสริมชีวิตครอบครัว)

อยากจะใช้ตัวเราเป็นประจักษ์พยานจากการเป็นพุทธกลับใจเป็นคาทอลิกทั้งครอบครัวเมื่อ 20 ปีก่อน เราเกิดวิกฤติต้มยำกุ้ง นี่คือวิกฤติของครอบครัว ชีวิตของผมเริ่มจากครอบครัว ผมแต่งงานครบ 10 ปี เมื่อปี 2541 อาจารย์รัมภาพาผมไปสัมมนาที่วัดบางบัวทองฟื้นฟูชีวิตครอบครัว ผมไม่เข้าใจว่ามาสอนชีวิตครอบครัวได้ยังไง ด้วยความเชื่อในปี 2000 ผมกลับใจทั้งครอบครัว

> **แรงจูงใจในการเป็นคริสตชนประกาศข่าวดีเริ่มต้นที่ได้รับการอบรมชีวิตครอบครัว**

ย้ายจากกรุงเทพฯ ไปศรีราชา ผมคิดเสมอว่าชีวิตก็คือหน้าที่ แต่พระคริสต์ให้ผมรู้ถึงความรักความรักของพระคริสต์ทำให้ผมไปเรียนคำสอนและกลับใจเป็นคริสต์ ผมเชื่อว่านี่เป็นพันธกิจของชีวิตผม สิ่งที่เราเติบโตในพระคริสต์ทำให้ผมมีความเชื่อในชีวิต ผมเติบโตด้วยพระวาจา ผมฟังพระวาจาผ่าน YouTube ซึ่งเติมเต็มพลังของผม

มารีอา รจนา ศีติสาร
(ทำงานด้านการส่งเสริมชีวิตครอบครัว)

ดิฉันในฐานะที่ทำงานส่งเสริมชีวิตครอบครัว เมื่อเราได้เจอพี่น้อง ได้แบ่งปัน

> **การทำบทบาทของแม่ที่ดี ทำให้ได้ลูกที่ดี และขยายความรักของพระออกไป การแบ่งปันของพระมันไม่มีที่สิ้นสุด**

ทำให้เรามีความสุข ในบทบาทของพนักงานเราได้สร้างมุมแห่งความรัก ความแบ่งปัน เป็นการแบ่งปันพระพรของเรา และในมุมของความเป็นแม่ต้องขอบคุณมาเซอร์ที่ลูกได้เรียนคำสอนตั้งแต่อนุบาล วันหนึ่งเขาได้บอกกับเราว่ามาเซอร์ได้อบรมคำสอนดีๆ ให้เสมอ มาเซอร์สอนว่าพระให้เรารู้จักความเจ็บปวด และกลับ

มาช่วยคนอื่น ให้เราทำให้ดีที่สุดเมื่อสุดกำลังแล้วให้ปล่อยเป็นหน้าที่ของพระ นี่คือสิ่งที่ลูกสาวได้รับจากการเรียนคำสอน หล่อหลอมให้ลูกดิฉันตัดสินใจเป็นหมอเพื่อช่วยผู้อื่น ใช้วิชาชีพช่วยเหลือผู้อื่น ตรงนี้เป็นการแบ่งปันของพระ การทำบทบาทของแม่ที่ดี ทำให้ได้ลูกที่ดี และขยายความรักของพระออกไป การแบ่งปันของพระมันไม่มีที่สิ้นสุด นี่คือส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของดิฉัน

เห็นความรักของพระเจ้า หน้าที่ของเราคือการออกไปข้างนอก ไม่ใช่รอให้คนข้างนอกมาหาเราที่วัด เราต้องออกไปประกาศข่าวดี พระเยซูเจ้าบอกให้เราออกไปเป็นผู้ประกาศความรัก เห็นความรักระหว่างเรา ในทุกสิ่งทุกอย่างมีพระเยซูเจ้า พระเยซูเจ้าอยู่ทุกที่ แล้วสิ่งที่เราต้องทำคือให้คนอื่นได้เห็นพระเจ้าที่อาศัยอยู่ในชีวิต โดยเฉพาะชีวิตผู้ต่ำต้อย เราแน่ใจว่าพระเยซูเจ้ารักผู้ต่ำต้อยเป็นพิเศษ ในฐานะ

> **“พ่อได้สอนคำสอนชาวแอฟริกา ให้ได้รับศีลล้างบาป แต่เขาไม่ดีใจเลย.... ที่นั่นทำให้พ่อเข้าใจว่า คำพูดสำคัญ แต่การปฏิบัติสำคัญกว่า...”**

บาทหลวง อเล็กซานเดอร์ ไบร์
(บาทหลวงธรรมทูต)

พ่อไปอยู่ที่แอฟฟริกา 4 ปี ไปเรียนต่อที่อิตาลีหลังจากที่บวชเป็นพระสงฆ์ พ่อได้สอนคำสอนชาวแอฟริกาให้ได้รับศีลล้างบาป แต่เขาไม่ดีใจเลย เขาบอกว่าพ่อโกหก เขาบอกว่าพ่อสอนว่าพระเยซูรักทุกคน แต่คาทอลิกที่โรมส่วนใหญ่ไม่รักทุกคน ไม่ต้อนรับทุกคน นี่เป็นสิ่งที่ทำให้เข้าใจว่าคำพูดสำคัญ แต่การปฏิบัติสำคัญกว่า ความรักที่แท้จริงบังคับให้เราเป็นธรรมทูต หากเราไม่ได้เป็นธรรมทูตแสดงว่าเรายังไม่ได้ผู้ประกาศข่าวดี เราต้องมีชีวิตเรียบง่าย ถ้าเรามีหลายสิ่งหลายอย่างทำให้เราไม่สามารถประกาศข่าวดีได้ เราฉลอง 350 ปี เป็นโอกาสที่จะมีพิธีต่างๆ แต่อย่าลืมประกาศข่าวดีในชีวิตประจำวัน พ่อบอกเยาวชนว่าคาทอลิกมีน้อย เรามีโอกาสประกาศข่าวดีมากกว่าพ่อ ไม่ใช่งานของคุณพ่อ แต่เราต้องทำงานร่วมกัน พ่อเชื่อว่าคนอื่นจะประทับใจแน่นอน

“แนะนำหนังสือ”

สุกานดา วงศ์เพ็ญ

ผู้เขียน: ซิสเตอร์ซีมอนา สมศรี บุญอรุณรักษา
พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤษภาคม 2562 จำนวน 296 หน้า
จัดพิมพ์โดย : สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย
ภายใต้สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย

“กว่าจะ... กำเนิดมิสซังสยาม” เป็นหนังสือที่ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวประวัติศาสตร์ต่างๆ ของคริสต์ศาสนาในประเทศสยาม ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นมิสซัง ข้อมูลทั้งหมดในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งผู้เขียนคือ ซิสเตอร์ ซีมอนา สมศรี บุญอรุณรักษา ได้พยายามถ่ายทอดเรื่องราวของชาวโปรตุเกส ฝรั่งชาติแรกที่เข้ามาในประเทศสยาม และบรรดามิชชันนารีชาวฝรั่งเศส ที่เข้ามาทำการประกาศศาสนาในกรุงศรีอยุธยา รวมถึงปัญหาความขัดแย้งอุปสรรคต่างๆ และเหตุการณ์สำคัญหลายๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบรรดามิชชันนารีจากรุ่นต่อรุ่น ซึ่งต่างมีจุดหมายปลายทางเดียวกัน จนก่อกำเนิดเป็นมิสซังสยาม

เลขานุการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

หนังสือ “กว่าจะ... กำเนิดมิสซังสยาม” แบ่งออกเป็นทั้งหมด 8 บท จำแนกออกเป็นแต่ละบทได้ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 โปรตุเกสฝรั่งชาติแรกที่เข้ามาในประเทศสยาม

บทที่ 2 การเข้ามาของคริสต์ศาสนาในประเทศสยาม

บทที่ 3 สมณกระทรวงเผยแพร่ความเชื่อ (Propaganda Fide)

บทที่ 4 คณะมิสซังต่างประเทศแห่งกรุงปารีส

บทที่ 5 จากกรุงปารีสสู่กรุงสยาม

บทที่ 6 สภาพคริสต์ศาสนาในสยามเมื่อมิชชันนารีชาวฝรั่งเศสมาถึง

บทที่ 7 กำเนิดมิสซังสยาม และ

บทที่ 8 ประมุขมิสซังสยามองค์แรก

ดังนั้นหนังสือกว่าจะ... กำเนิดมิสซังสยามจึงเป็นหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์คริสต์ศาสนาที่น่าสนใจอย่างมาก เป็นประโยชน์ต่อคริสตชนทั้งหลายและบุคคลทั่วไปที่สนใจประวัติศาสตร์

“เกร็ดความรู้จากหนังสือ”

“กว่าจะ... กำเนิดมิสซังสยาม”

สุกานดา วงศ์เพ็ญ

1. กรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองหลวงที่มีอายุนานถึง 417 ปี (ค.ศ.1350-1797/พ.ศ.1893-2310) ภายใต้การปกครองของพระมหากษัตริย์ 33 พระองค์ บางพระองค์ปกครองเพียงแค่ไม่กี่วัน บางพระองค์นานถึง 40 ปี

2. ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเข้ามาในประเทศสยามครั้งแรก ตั้งแต่ประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 16 คุณพ่อเยโรมแห่งไม้กางเขนและคุณพ่อเซบาสเตียนเดอ กานโต สงฆ์คณะโดมินิกันที่เดินทางเข้ามาเพื่อดูแลชาวโปรตุเกสที่เข้ามาอาศัยที่กรุงศรีอยุธยา

3. สมณกระทรวงเผยแผ่ความเชื่อตั้งพระสังฆราชชาวฝรั่งเศส 3 องค์ นำมิชชันนารีชาวฝรั่งเศสจำนวนทั้งสิ้น 17 คน เดินทางมาทวีปเอเชีย เพื่อมาประกาศศาสนา อบรมเพื่อให้มีการบวชพระสงฆ์พื้นเมือง และปกครองมิสซังภายใต้อำนาจที่ขึ้นตรงต่อสันตะสำนัก

4. วันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ.1669/พ.ศ.2212 สมเด็จพระสันตะปาปาเคลเมนต์ที่ 9 ทรงประกาศตั้งมิสซังสยาม และทรงให้สิทธิแก่พระสังฆราชปีแอร์ ลังแบรต์ เดอ ลา ม็อตต์ และพระสังฆราชฟรังซัวส์ ปัลลือ ให้เลือกประมุขมิสซังองค์หนึ่งสำหรับมิสซังที่สถาปนาขึ้นใหม่

5. มิชชันนารีชาวฝรั่งเศสจำนวน 17 คน เดินทางออกจากกรุงปารีสมุ่งตรงมาที่ทวีปเอเชีย มีมิชชันนารีเพียง 9 คนเท่านั้นที่เดินทางมาถึงกรุงศรีอยุธยา ในจำนวนนี้มีหนึ่งท่านกลายเป็นบุคคลสำคัญของมิสซังสยาม คือ คุณพ่อหลุยส์ ลาโน หรือต่อมาคือ พระสังฆราชแห่งเมเตลโลโปลิส ประมุขมิสซังสยามองค์แรก

6. วันที่มิชันนารีเดินทางมาถึงกรุงศรีอยุธยา พวกท่านพบคริสตังจำนวนหลักพัน แต่ปัจจุบันมิสซังสยามได้เติบโตกลายเป็นพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ที่ประกอบไปด้วย อัครสังฆมณฑล 2 แห่ง สังฆมณฑล 9 แห่ง วัด 526 แห่ง จำนวนพระสงฆ์ 442 องค์ นักบวชชาย 118 คน นักบวชหญิง 1,480 คน คริสตัง 388,468 คน (จากสถิติคาทอลิกในประเทศไทย ค.ศ.2019/พ.ศ.2562)

เลขานุการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

7. ค.ศ.1511/พ.ศ.2054 คณะทูตโปรตุเกสชุดที่ 1 เดินทางมาขอเจริญสัมพันธไมตรีกับสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 และถือเป็นการเข้าเฝ้าสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 เป็นครั้งแรกของชาวยุโรปในราชสำนักสยาม

8. ค.ศ.1512/พ.ศ.2055 คณะทูตโปรตุเกสชุดที่ 2 เดินทางเข้ามาที่กรุงศรีอยุธยาพร้อมกับทูตสยามที่เดินทางกลับ

9. ค.ศ.1518/พ.ศ.2061 คณะทูตโปรตุเกสชุดที่ 3 เดินทางเข้ามาเพื่อขอรื้อฟื้นสัมพันธไมตรีกับสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 และขอให้ชาวสยามไปตั้งบ้านเรือนที่มะละกาเพราะที่นั่นมีคนอยู่จำนวนน้อยมาก และการเข้ามาในครั้งนี้ของคณะทูตโปรตุเกสได้รับอนุญาตให้พ่อค้าชาวโปรตุเกสเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่กรุงศรีอยุธยา และให้มีการสอนศาสนาได้อย่างเสรีในทุกที่ที่พวกเขาพำนักอยู่

10. คณะทูตของฟรังซิสโก เดอกาสโตร คณะทูตชุดนี้เข้ามาเพื่อขออิสรภาพให้แก่ทหารอาสาชาวโปรตุเกส และชาวโปรตุเกสอีก 16 คนที่พวกเขาคิดว่าชาวโปรตุเกสพวกนี้เป็นเชลย

11. การเข้ามาของชาวยุโรปชาติอื่นๆ

- ค.ศ.1598/พ.ศ.20141 ชาวสเปนเป็นยุโรปชาติที่ 2 ที่เดินทางเข้ามาทำสัญญาการค้ากับประเทศสยาม หลังจากที่สมเด็จพระนเรศวรทรงมีจดหมายไปถึงผู้ปกครองกรุงมะนิลาเชิญให้พ่อค้าชาวสเปนมาค้าขายที่กรุงศรีอยุธยา

- ค.ศ.1602/พ.ศ.2145 ชาวฮอลันดาเข้ามาตั้งสถานีการค้าที่เมืองปัตตานี ค.ศ.1604/พ.ศ.2147 ชาวฮอลันดาเดินทางมาที่กรุงศรีอยุธยา ต่อมา ค.ศ.1607/พ.ศ.2150 ประเทศสยามส่งทูตไปฮอลันดา ทูตสยามเดินทางถึงเนเธอร์แลนด์เดือนกันยายน ค.ศ.1608/พ.ศ.2151

- ค.ศ.1612/พ.ศ.2155 บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษนำพระราชสาส์นจากพระเจ้าเจมส์ที่ 1 เข้ามายังประเทศสยาม

12. ใน Catholic Encyclopedia (art. Siam) ได้บันทึกไว้ว่า ค.ศ.1553/พ.ศ.2096 เรือโปรตุเกสหลายลำเดินทางเข้ามายังประเทศสยาม พร้อมกับทหารโปรตุเกสจำนวน 300 นาย จุดประสงค์เพื่อเข้ามารับใช้พระเจ้าแผ่นดินสยามตามคำขอร้องของพระองค์ ปีต่อมา ค.ศ.1554/พ.ศ.2097 คุณพ่อโดมินิกันสององค์ คือ คุณพ่อเยโรมแห่งไม้กางเขนและคุณพ่อเซบาสเตียนเดอ กานโต เดินทางเข้ามาอยู่กับชาวโปรตุเกสในฐานะพระสงฆ์วิญญาณรักษ์ให้แก่ทหารเหล่านี้ และพวกเขาตั้งกลุ่มคริสตชนขึ้นอย่างรวดเร็ว จำนวน 3 กลุ่ม มีชาวสยามกลับใจประมาณ 1,500 คน

13. วันที่ 26 มกราคม ค.ศ.1566/พ.ศ.2109 มีคนต่างศาสนา (มุสลิม) สองคนไม่พอใจที่เห็นศาสนาคริสต์มีความก้าวหน้ามากขึ้น และการค้าของโปรตุเกสก็เจริญรุ่งเรือง ชาวมุสลิมสองคนนี้จึงได้ทำร้ายคุณพ่อเยโรมและคุณพ่อเซบาสเตียน เดอ กานโต จนคุณพ่อเยโรมเสียชีวิต คุณพ่อเยโรมจึงเป็นพระสงฆ์โดมินิกันองค์แรกที่เป็นมรณสักขีในประเทศสยาม

14. มิชชันนารีคณะโดมินิกันได้นำความเชื่อเรื่องการปฏิสนธินิรมลของพระแม่มารีย์เข้ามาในประเทศสยามด้วย และได้ตั้งคณะแม่พระแห่งลูกประคำ ความศรัทธาต่อแม่พระทำให้มีคนกลับใจเป็นจำนวนมาก

15. ค.ศ.1583/พ.ศ.2126 นักบวชคณะฟรังซิสกันกลุ่มแรกเดินทางมาที่กรุงศรีอยุธยาเพื่อเข้ามาตั้งอาราม และประมาณเดือนมีนาคม ค.ศ.1586/พ.ศ.2129 คุณพ่อคณะฟรังซิสกันเดินทางมากรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง จากนั้นพบหลักฐานเกี่ยวกับคณะฟรังซิสกันอีกครั้งในหนังสือ Conquista Espiritual do Orientenกล่าวถึงวัดของคณะฟรังซิสกันไว้ว่า “ในสมัยสมเด็จพระนเรศวร (ค.ศ.1590/พ.ศ. 1605) ภราดาอันเดรแห่งพระจิตเจ้าได้รับอนุญาตให้สร้างวัดหลังหนึ่งที่กรุงศรีอยุธยา” วัดมีลักษณะคล้ายอาราม มีเขตพรตและห้องนอนสำหรับพระสงฆ์ 4 องค์

16. การเข้ามาของคณะเยสุอิตครั้งที่ 2 หลังจากที่ไม่มีพระสงฆ์ประจำอยู่ที่กรุงศรีอยุธยานานถึง 23 ปี ต่อมา ค.ศ.1655/พ.ศ.2198 คุณพ่อมัสวัลกวา นารา ได้รับมอบหมายให้เข้ามาที่กรุงศรีอยุธยา ขณะนั้นคุณพ่ออายุ 46 ปี และถือว่าท่านคือผู้ก่อตั้งคณะเยสุอิตครั้งที่สองในประเทศสยาม

17. คุณพ่อมัสวัลกวา นารา เดินทางมาพร้อมกับกัปตันเรือชาวโปรตุเกสชื่ออันเดรส และเมื่อถึงกรุงศรีอยุธยาได้เพียง 7 เดือน อันเดรสถึงแก่กรรมและทิ้งทรัพย์สินมูลค่า 14,000 สกูดี โรมานี ไว้ให้คณะเยสุอิตสำหรับตั้งวิทยาลัย ค.ศ.1670/พ.ศ.2213 คุณพ่อได้นำเงินจำนวนนี้มาสร้างวิทยาลัยพระผู้ไถ่ตามความประสงค์ของอันเดรส

18. การเริ่มต้นของสมณกระทรวงเผยแพร่ความเชื่อ สมณะกระทรวงได้ส่งจดหมายเป็นภาษาอิตาเลียนไปถึงสมณทูตทุกองค์ เพื่อแจ้งการตั้งสำนักกระทรวงพร้อมทั้งอธิบายถึงจุดประสงค์และวิธีการดำเนินงาน ในจดหมายฉบับนี้สมณะกระทรวงใช้สำนวนการประกาศศาสนาว่าให้ความเชื่อคาทอลิกแพร่ไปไม่ใช่ด้วยความรุนแรงแต่ด้วยวิธีที่อ่อนโยนและเมตตาที่มาจากพระเจ้าด้วยวาจาการเทศน์สอนแบบอย่างที่ดีคำภาวนา และการพลีกรรม เพื่อจะได้รับความเมตตาจากพระเจ้า

19. เลขาธิการคนแรกของสมณกระทรวงเผยแพร่ความเชื่อ หลังจากดำเนินงานไปได้ระยะหนึ่งบรรดาพระคาร์ดินัลไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ สมเด็จพระสันตะปาปาจึงตั้งมงซินญอร์ฟรังซิสโกอินโกลีเป็นเลขาธิการของสมณะกระทรวงหลังจากได้รับหน้าที่เลขาธิการแล้ว จึงเริ่มทำการสำรวจปัญหาจากบรรดาพระสมณทูตพระสังฆราชอธิการเจ้าคณะนักบวช และผู้รับผิดชอบมิสซังต่างๆ

20. ผู้แทนพระสันตะปาปา คือ ผู้ปกครองที่สมเด็จพระสันตะปาปาทรงตั้งให้ไปปกครองดินแดนที่พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกตั้งขึ้น เขตปกครองเหล่านั้นยังไม่ได้รับพระฐานานุกรมเป็นสังฆมณฑลบางครั้งจะเรียกผู้แทนพระ-สันตะปาปาว่าประมุขมิสซัง

21. วันที่ 27 กันยายน ค.ศ.1659/พ.ศ. 2202 พระสังฆราชปัลลือต้อนรับผู้สมัครเป็นธรรมทูตทั้งหมดประมาณ 40 คน แต่พระคุณเจ้าคัดเลือกเพียง 6 คนเท่านั้น ตามกฎเกณฑ์การคัดเลือกธรรมทูตที่ท่านกำหนดคือต้องมีสุขภาพแข็งแรง มีความสมดุลทั้งทางด้านกายและจิตใจ สติปัญญาดีพอสมควร มีจิตใจนอบน้อมเชื่อฟัง รู้จักตัดสละถือความยากจนและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต่อมาภายหลังท่านปัลลือยังคงยืนยันเรื่องการเลือกผู้ที่จะไปเป็นธรรมทูตว่า “ยิ่งข้าพเจ้าก้าวไปข้างหน้าข้าพเจ้ายิ่งมั่นใจว่าเป็นเรื่องพิถีพิถันอย่างยิ่งในการเลือกคนงาน” (ธรรมทูต)

22. พระสังฆราชแบรนาร์ดโอนบ้านเณรบาบิโลนให้เป็นที่ตั้งบ้านเณรคณะมิสซังต่างประเทศ บ้านเณรที่ซื้อจากพระสังฆราชแห่งบาบิโลนนั้น มีเพียงแค่ประมาณ 1 ใน 10 ของที่ดินของบ้านเณรคณะมิสซังประเทศแห่งกรุงปารีสในปัจจุบัน

23. เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1663/พ.ศ. 2206 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ทรงลงพระนามในเอกสารกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของ ต่อมาวันที่ 7 กันยายน เอกสารฉบับนี้ได้รับการบันทึกที่รัฐสภาพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 รับสั่งว่า “เราต้องการให้ชื่อว่าบ้านเณรสำหรับการกลับใจของคนต่างศาสนาในดินแดนของคนต่างชาติ และให้เขียนไว้ที่ประตูทางเข้าบ้านเณรแห่งนี้”

24. พิธีเปิดบ้านเณรอย่างเป็นทางการจัดขึ้นในวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ.1663/พ.ศ. 2206 พระสังฆราชแห่งบาบิโลน สมาชิกหลายท่านของสมาคมศีลมหาสนิทได้มาร่วมพิธี คุณพ่ออธิการอารามแซงแชร์แมนเป็นผู้ทำพิธีเสกบ้านเณร พิธีจบโดยคุณพ่อโบซูเอสเป็นผู้ก่อบทสดุดีที่ 57 และเพื่อเป็นเกียรติแด่พระแม่มารีย์ สมาชิกคณะได้เข้ามาอยู่ในบ้านเณรวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ.16563/พ.ศ.2206 หลังทำวัตรเย็นวันก่อนวันสมโภชแม่พระปฏิสนธินิรมล

25. วันที่ 11 มิถุนายน ค.ศ.1664/พ.ศ. 2207 มีการประชุมเลือกตั้งอธิการบ้านเณรคณะมิสซังต่างประเทศ คุณพ่อวินเซนต์เดอเมอร์ ได้รับเลือกตั้งเป็นอธิการบ้านเณรคณะมิสซังต่างประเทศคนแรก คุณพ่อลุค แฟร์มาแนล เป็นเหรัญญิก อาจารย์ด้านเทววิทยาและอธิการเณร

26. มิชชันนารีทั้ง 3 กลุ่มที่เดินทางออกจากกรุงปารีสทั้งสิ้น 17 คน มีเพียง 9 คนเท่านั้นที่เดินทางมาถึงกรุงสยาม คุณพ่อดานวิลล์มารภาพเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 1662/พ.ศ.2205 ไม่กี่วันต่อมา วันที่ 13 ธันวาคม คุณพ่อเชโรมรณภาพเช่นเดียวกัน ปีต่อมาวันที่ 7 สิงหาคม ค.ศ.1663/พ.ศ.2206 คุณพ่อบรูเนลมรณภาพ และหกวันต่อมา วันที่ 13 สิงหาคม มิชชันนารีองค์สุดท้ายต้องจบชีวิตลงกลางทางคือคุณพ่อเปริโกด์และหลังจากเดินทางมาถึงกรุงศรีอยุธยามิชชันนารีทั้งหมดทำการเข้าเงียบเป็นเวลา 3 วัน

27. สามสัปดาห์หลังจากมิชชันนารีสอนคำสอนให้ชาวญวน มีหลายคนขอรับศีลล้างบาป คนแรกที่ได้รับศีลล้างบาป อายุ

30 ปี มิชชันนารีตั้งชื่อนักบุญให้คริสตังคนแรกว่าโยเซฟ

28. เดือนตุลาคม ค.ศ.1663/พ.ศ.2206 หนึ่งปีหลังจากพระสังฆราชลังแบรต์ คุณพ่อเดอบูร์จ และคุณพ่อเดย์ดิเยร์เดินทางมาถึงกรุงศรีอยุธยา มีคริสตังที่ท่านดูแลมากถึง 500 คน ส่วนใหญ่เป็นชาวญวนและชาวญี่ปุ่น

29. พระสังฆราชลังแบรต์เดอ ลา ม็อตต์ จัดตั้งคณะรักกางเขนที่ตังเกี๋ยเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1670/พ.ศ.2213 ที่โคชินจีน ค.ศ.1671/พ.ศ.2214 และที่ประเทศสยาม ค.ศ.1672/พ.ศ.2215

30. หลังจากสมเด็จพระสันตะปาปาเคลเมนต์ที่ 9 ทรงประกาศตั้งมิสซังสยามแล้ว ต้องรออีก 4 ปีกว่ามิสซังสยามจะมีประมุขมิสซังองค์แรก และผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นประมุขมิสซังสยามองค์แรก คือ พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน พระคุณเจ้าได้รับเกียรตินามว่า “พระสังฆราชแห่งเมเตลโลโปลิส” และได้รับอภิเษกวันที่ 25 มีนาคม ค.ศ.1674/พ.ศ.2217 ปกครองมิสซังสยามนาน 22 ปี สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงพระราชทานนามแก่ท่านว่า “พระสังฆราชฝรั่งเศสผู้เป็นใหญ่ ชาวคริสต์ผู้มีชัย และเป็นผู้ตื่นรู้ในธรรม”

บรรณานุกรม

สมศรี บุญอรุณรักษา. (2560). กว่าจะ... กำเนิดมิสซังสยาม. กรุงเทพฯ: สื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย.

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

ใบสมัครสมาชิก/ต่ออายุสมาชิก/ยกเลิกสมาชิก/เปลี่ยนที่อยู่

ข้าพเจ้า บาทหลวง/ภคินี/นาย/นาง/นางสาว.....มีความจำนง

( ) 1.สมัครสมาชิกใหม่ ในนาม ( ) องค์กร (โปรดระบุชื่อ).....

( ) บุคคล (โปรดระบุชื่อ).....

โดยเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ..... (หรือ ปีที่..... ฉบับที่.....) (ปีละ 3 ฉบับ อัตราค่าสมาชิก ปีละ 300 บาท)

ที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

( ) 2.ต่ออายุสมาชิก หมายเลข.....ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

( ) 3.ยกเลิกการเป็นสมาชิก หมายเลข.....ตั้งแต่ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

( ) 4.เปลี่ยนที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร ของ.....สมาชิกเลขที่.....

เป็นดังนี้ เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

( ) 5.สมทบทุนในการจัดพิมพ์วารสารแสงธรรมปริทัศน์ ปีที่.....ฉบับที่.....(หากต้องการระบุปี/ฉบับ)

พร้อมกันนี้ ขอส่งเงินค่า ( ) สมาชิกใหม่ ( ) ต่ออายุสมาชิกใหม่

( ) ยอดค้างชำระค่าสมาชิก ( ) สมทบทุน

เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)

โดยช่องทาง

( ) เงินสด

( ) โอนเข้าบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทสโก้ โลตัส สามพราน นครปฐม
บัญชีเงินฝาก ออมทรัพย์ ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4
โดยกรุณาส่งสำเนาใบนำเข้าบัญชี (Pay-in-Slip) พร้อมระบุ ชื่อ-ชื่อสกุลและหมายเลขสมาชิก
(ถ้ามี) มาทางโทรสาร หรือ โทร.แจ้งการนำเงินเข้าบัญชีมาที่ ฝ่ายจัดทำวารสารแสงธรรมปริทัศน์

ลงชื่อ.....ผู้สมัครสมาชิก

วันที่...../...../.....

ฝ่ายจัดทำวารสารแสงธรรมปริทัศน์ วิทยาลัยแสงธรรม 20 ม. 6 ต.ท่าข้าม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73110
โทร. 0-2429-0100 ต่อ 624 โทรสาร 0-2429-0819